

תמצית דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2008

תוכן העניינים

1	דוח הדירקטוריון
73	סקירת הנהלה
82	הצהרות
84	דוח סקירת רואי החשבון המבקרים
85	תמצית הדוחות הכספיים

דוח תמציתי של הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2008

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 30 בנובמבר 2008 (ג' בכסלו התשס"ט) הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המוחזקות שלו ליום 30 בספטמבר 2008. הדוחות הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות במשק בישראל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008

התפתחויות ריאליות

השפעות המשבר בשווקים הפיננסיים בעולם ובארץ וההאטה הכלכלית בעולם, מחלחלות בהדרגה גם לפעילות המשקית הריאלית בישראל. במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה הואט בהדרגה קצב הצמיחה בפעילות הכלכלית במשק.

אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (במונחים שנתיים) לרבעון השלישי של שנת 2008 מצביעים על האטה ניכרת בקצב הצמיחה בתוצר המקומי הגולמי, שגדל ברבעון זה ב-2.3%, לעומת גידול של 4.1% ו-5.2% ברבעונים השני והראשון, בהתאמה. בלטו במיוחד ירידה של 13.4% ביצוא הסחורות והשירותים, בהשוואה לירידה של 2.1% ברבעון השני ולעליה של 13.2% ברבעון הראשון, וכן ירידה של 15.0% בהשקעה בנכסים קבועים ברבעון השלישי, לעומת עליה של 5.0% ו-8.0% ברבעונים השני והראשון, בהתאמה.

הצריכה הפרטית עלתה ברבעון השלישי של שנת 2008 ב-2.8%, לעומת ירידה של 1.6% ברבעון השני ועליה של 10.3% ברבעון הראשון.

על פי אומדנים מוקדמים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2008 (טרם פרסום האומדנים לעיל לרבעון השלישי), צפוי התוצר המקומי הגולמי לצמוח השנה בשיעור של 4.5%, לעומת 5.4% בשנת 2007, והתוצר העסקי צפוי לצמוח בשיעור של 5.2%, לעומת 6.2% בשנת 2007. האטה צפויה גם בקצב הגידול של יבוא הסחורות והשירותים לשיעור של 4.2% השנה, לעומת 11.7% בשנת 2007.

בצד השימושים, צפויה השנה, על-פי אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עליה בצריכה הפרטית, בשיעור של 4.4%, לעומת 6.7% בשנת 2007. עליה זו משקפת צמיחה של 2.7% בצריכה הפרטית לנפש. קצב הגידול בהשקעות בנכסים קבועים צפוי לעמוד השנה על 5.3%, לעומת 15.5% בשנת 2007, וההוצאה לצריכה ציבורית צפויה לעלות בשיעור של 2.3%, בהמשך לעליה של 2.9% בשנת 2007. יצוין, כי במהלך חודש נובמבר עדכן בנק ישראל כלפי מטה את תחזיתו באשר לשיעור הצמיחה במשק בשנת 2009 מ- 2.7% ל- 1.5%. תחזית זו צופה האטה משמעותית בקצב הצמיחה לעומת חמש השנים האחרונות, בהן צמח המשק בשיעור שנתי ממוצע של 5.1%.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 4.4%, לעומת עליה של 2.3% בתקופה המקבילה אשתקד. במהלך הרבעון השלישי עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 2.0%, לעומת עליה של 1.3% ברבעון המקביל אשתקד. עליה זו מקורה בעיקר בהתייקרות סעיפי הדיור, אחזקת הדירה ופירות וירקות. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 יוסף שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 11.1%, כך שעמד בסוף התקופה על 3.421 שקלים חדשים לדולר, לעומת 3.846 שקלים חדשים לדולר בסוף שנת 2007. שער החליפין של השקל מול האירו יוסף בתקופה זו בשיעור של 11.7%, כך שעמד בסוף התקופה על 5.000 שקלים חדשים לאירו, לעומת 5.659 שקלים חדשים לאירו בסוף שנת 2007. במהלך הרבעון השלישי של השנה פוחת שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 2.1%, ויוסף מול האירו בשיעור של 5.4%. פיחות השקל מול הדולר ברבעון השלישי התרחש על רקע המשבר הפיננסי בעולם (כמפורט בהמשך), התחזקות הדולר לעומת האירו, ומעורבות בנק ישראל בשוק מטבע החוץ, שבאה לידי ביטוי ברכישת דולרים במסגרת התוכנית להגדלת יתרות מטבע החוץ. במהלך חודש אוקטובר פוחת השקל מול הדולר ב- 10.6%, כך שביום 31 באוקטובר 2008, עמד שער הדולר על 3.783 שקלים חדשים לדולר. פיחות השקל נמשך גם במהלך חודש נובמבר.

מדיניות מוניטרית ופיסקלית

על רקע התגברות הלחצים האינפלציוניים, ובהמשך להעלאת ריבית בחודש יוני 2008, העלה בנק ישראל את הריבית על מקורותיו במהלך הרבעון השלישי של השנה בשלושה מהלכים של 0.25 נקודות אחוז כל אחד, כך שהריבית לחודש ספטמבר עמדה על 4.25%, לעומת 3.50% בחודש יוני. בנק ישראל הותיר את הריבית לחודש אוקטובר (עליה הודיע לקראת סוף ספטמבר) על 4.25%, אך במהלכו הוריד את הריבית במהלך חריג בשיעור של 0.50 נקודת אחוז. זאת, בתגובה להחרפת חוסר היציבות הפיננסית בעולם ובארץ, ולנוכח התגברות הסימנים להאטה בקצב הצמיחה במשק מחד גיסא, והתמתנות הציפיות לאינפלציה מאידך גיסא. הריבית לחודש נובמבר הופחתה על ידי בנק ישראל בשיעור של 0.25 נקודת אחוז, ובמהלך חודש נובמבר הופחתה פעם נוספת ב- 0.50 נקודת אחוז, לשיעור של 3.00%. ביום 24 בנובמבר הודיע בנק ישראל על הפחתה נוספת בריבית בשיעור של 0.5 נקודת אחוז, כך שהריבית לחודש דצמבר תעמוד על 2.5%.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה נרשם עודף של 2.1 מיליארד שקלים חדשים בתקציב הממשלה, לעומת 7.8 מיליארד שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בעודף התקציבי נובעת מירידה בגביית המיסים הישירים, ומגידול גבוה מהמתוכנן ברמת הוצאות המשרדים. במהלך הרבעון השלישי של השנה נרשם גירעון של 0.6 מיליארד שקלים חדשים בתקציב הממשלה, בהשוואה לעודף של 2.2 מיליארד שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

בשמונת החודשים הראשונים של שנת 2008 חלה ירידה במכירת דירות חדשות. ירידה זו הורגשה בעיקר בבנייה במסגרת היוזמה הציבורית, כאשר מספר הדירות החדשות שנמכרו מבניה ביוזמה ציבורית היה נמוך בכ- 15%, בחישוב שנתי, ממספר הדירות שנמכרו בשנת 2007. במכירת דירות מיוזמה פרטית הורגשה ירידה במחוזות ירושלים, דרום וצפון, ועליה במחוזות תל אביב והמרכז. מנגד, מספר העסקאות בדירות יד שנייה גדל, כך שסך העסקאות (למכירת דירות חדשות ויד שנייה) עלה ב- 4%, בחישוב שנתי, לעומת שנת 2007.

בצד היצע הסתמנה מגמת ירידה מתחילת השנה. בשבעת החודשים הראשונים של שנת 2008 התחלות הבנייה רשמו ירידה של כ- 5%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה דיווחה על כך שלא חלה עליה בהיקף ההשקעה בבנייה למגורים במחצית הראשונה של שנת 2008. בנוסף, היצע הדירות החדשות למכירה מיוזמה פרטית, עמד בסוף אוגוסט 2008 על 8,830 דירות בלבד, נמוך ב- 23% ממספר הדירות למכירה באוגוסט אשתקד.

במהלך הרבעון השלישי טרם הורגשה ההאטה הכלכלית בשוק המשכנתאות, ואף חלה ירידה בהיקף הפיגורים ובמשקלם בתיק ההלוואות לדיור. כמו כן, פעילות מתן המשכנתאות (ללא מיחזורים) המשיכה לצמוח במהלך הרבעון השלישי, ובעקבות עליית מחירי הדירות בחודשים האחרונים, בפרט באזורי הביקוש, עלה גם סכום ההלוואה הממוצע.

שוק ההון

ברבעון השלישי של שנת 2008 נמשכה החולשה בשוקי ההון בעולם, אגב תנודתיות חריפה שאיפיינה את השווקים גם במחצית הראשונה של השנה. אלה נמשכו על רקע המשבר הפיננסי העולמי והחשש מהאטה כלכלית גלובלית (ראה להלן פרק כלכלה עולמית).

שוקי ההון בישראל פעלו על רקע הנעשה בעולם, והחשש מהשפעת המשבר הפיננסי וההאטה בפעילות הכלכלית גם על ישראל.

שוק המניות - מדד תל אביב 25 ומדד תל אביב 100 ירדו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 27% ובכ-30%, בהתאמה. ירידות חדות אף יותר נרשמו במדדי תל-טק 15 ומדד הבנקים, אשר ירדו בכ- 44% ובכ- 38%, בהתאמה. הירידה החדה ביותר מבין מדדי המניות העיקריים נרשמה במדד נדל"ן 15, אשר ירד בתקופה הנסקרת בכ-56%. ברבעון השלישי ירדו מדד תל אביב 25 ומדד תל אביב 100 בכ- 22% ובכ- 19%, בהתאמה. המשבר בשווקים נתן את אותותיו ביתר שאת בחודש ספטמבר, עם קריסתם של בתי השקעות ובנקים בארצות הברית ובאירופה.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בכ- 2.1 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה למחזור היומי הממוצע בשנת 2007. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ניכרה ירידה משמעותית בהיקף ההנפקות, אשר הסתכם בסך של כ- 5 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ- 17.7 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. במהלך התקופה שמיום 30 בספטמבר 2008 ועד אמצע חודש נובמבר 2008 נמשכו הירידות במדדי המניות העיקריים.

שוק איגרות החוב - מדד איגרות החוב הכללי ומדד איגרות החוב הצמודות עלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בכ- 0.8% וכ- 1.0%, בהתאמה. ברבעון השלישי ירדו מדדים אלה בכ- 2.9% וכ- 2.7%, בהתאמה. מדד איגרות החוב הלא צמודות עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 3.8%, וברבעון השלישי עלה בכ- 1.4%. מדד תל בונד 20 עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 1.2%. במהלך הרבעון השלישי ירד מדד זה ב- 6.7% לאחר עליה של 6.2% ברבעון הקודם. מדד תל בונד 40, הכולל גם חברות נדל"ן, ירד מיום השקתו ב- 3 בפברואר 2008 ב-7.8%. ברבעון השלישי ירד מדד זה ב-11.1%, לאחר עליה של 4.5% ברבעון השני. במהלך התקופה שמיום 30 בספטמבר 2008 ועד אמצע חודש נובמבר 2008 נמשכו הירידות במרבית מדדי אגרות החוב העיקריים.

בעקבות התפתחות משבר האשראי והחשש הגובר להאטה בצמיחה, התרחבו מרווחי תשואות איגרות החוב הקונצרניות מעל איגרות החוב הממשלתיות: איגרות חוב קונצרניות בדירוג AAA נסחרו בסוף הרבעון השלישי במרווח של 0.68 נקודת אחוז מעל איגרות חוב ממשלתיות, איגרות חוב בדירוג AA נסחרו במרווח 2.27 נקודות מעל האיגרות הממשלתיות, ואיגרות קונצרניות בדירוג A נסחרו ב- 7.1 נקודות אחוז מעל איגרות חוב ממשלתיות מקבילות. התרחבות הפרשי התשואות החרפה באופן משמעותי החל מאמצע ספטמבר, ונמשכה גם באוקטובר.

בסך הכול גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים באמצעות איגרות חוב בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 סך של כ- 22.0 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-68.3 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי של שנת 2008 גויסו כ- 3.7 מיליארדי שקלים חדשים לעומת כ-15.1 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

מחזור המסחר היומי הממוצע באיגרות החוב בתשעת החודשים הראשונים של השנה (ובדומה גם ברבעון השלישי של השנה) עמד על כ- 3.85 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ- 17% בהשוואה למחזור המסחר היומי הממוצע בשנת 2007.

כלכלה עולמית

ברבעון השלישי של השנה החריף המשבר הפיננסי העולמי, שבא לידי ביטוי בחוסר נכונות של מוסדות פיננסיים להעמיד אשראי לחברות ולמוסדות פיננסיים אחרים, בקריסות של מוסדות פיננסיים וברידות חדות בשוקי המניות. בתגובה הפעילו ממשלות, בעיקר במדינות המערב, תוכניות חילוץ בהיקפים של מאות מיליארדי דולרים. תוכניות אלו התמקדו בהזרמת הון למערכת הבנקאית, במתן ערבות לכספי מפקידים ואף ברכישת נכסים רעים מידי הבנקים.

משבר האשראי שפרץ לפני כשנה הביא לפגיעה בכלכלה הריאלית. התוצר המקומי הגולמי בארצות הברית ירד ברבעון השלישי של 2008 בשיעור שנתי של 0.3%, לאחר שעלה בשיעור שנתי של 2.8% ברבעון השני. הייצור התעשייתי והמכירות הקמעונאיות בארצות הברית ירדו בכל אחד משלושת החודשים במהלך הרבעון השלישי. מצבו של שוק העבודה האמריקאי הלך והחריף כאשר מספר המובטלים גדל, ושיעור האבטלה עלה בחודש ספטמבר ל- 6.1% (4.6% בשנת 2007).

גוש האירו רשם צמיחה שלילית ברבעון השלישי של השנה כאשר התוצר המקומי הגולמי ירד בשיעור שנתי של 0.8% בהמשך לירידה של 0.8% ברבעון השני של השנה. צמיחה שלילית נרשמה ברבעון השלישי במדינות הגוש העיקריות: גרמניה, ספרד ואיטליה. בריטניה, שאינה חברה בגוש האירו, רשמה ברבעון השלישי של השנה צמיחה שלילית של 2.0% בשיעור שנתי, לאחר קיפאון בצמיחה ברבעון השני. ביפן ירד התוצר המקומי הגולמי ברבעון השלישי בשיעור שנתי של 0.4% בהמשך לירידה של 3.6% ברבעון השני של השנה.

קרן המטבע הבינלאומית הורידה לאחרונה את תחזית הצמיחה העולמית לשנת 2008 מ-4.1% ל-3.7% ולשנת 2009 מ-3.9% ל-2.2% בלבד. התחזית לצמיחה בארצות הברית ב-2009 הורדה מ-0.8% ל-0.7% (צמיחה שלילית) בלבד, ובגוש האירו מ-1.2% ל-0.5% (צמיחה שלילית) לשנה.

בהשפעת ההאטה הכלכלית, חלה בחודשים האחרונים ירידה חדה במחירי הסחורות, ובמיוחד במחירי הנפט. זאת, לאחר תקופה של לחצים אינפלציוניים במרבית המשקים בעולם, שנבעו בעיקר מעליות במחירי האנרגיה והמזון. הרגיעה בלחצים האינפלציוניים, כתוצאה מירידת מחירי הסחורות, אפשרה לבנקים המרכזיים במספר מדינות לבצע הפחתות ריבית, במטרה להגביר את אמצעי הנזילות ובכך להקל

על ההתמודדות עם משבר האשראי ולהמריץ את הפעילות הכלכלית הריאלית. במהלך חודש אוקטובר נקטו מספר מדינות, בהן ארצות הברית, גוש האירו, בריטניה וקנדה, במהלך מתואם של הורדת ריבית בשיעור של 0.50 נקודת אחוז. הריבית הופחתה גם באוסטרליה ובמספר משקים מתעוררים, לרבות בהודו, בקוריאה ובסין. ריבית הבנק המרכזי בארצות הברית לחודש נובמבר עומדת על 1.0% בלבד.

על רקע ממדי משבר האמון והנזילות, החשש מהפסדי אשראי נוספים, ההאטה בצמיחה בארצות הברית ובמדינות נוספות והחשש מפני ההשפעות של אלה על הכלכלה העולמית, נמשכו ברבעון השלישי של שנת 2008 הירידות במדדי המניות המובילים בעולם, ובמרביתם אף החריפו. מדדי הדאו ג'ונס, הנאסד"ק וה- S&P 500 ירדו במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בשיעורים של כ- 16%-18%. מדדי ה- FTSE 100 וה- Nikkei ירדו באותה תקופה בשיעורים של כ- 21%-22%. ירידות חדות יותר נצפו במדדי ה- CAC הצרפתי וה- DAX הגרמני, שירדו במהלך התקופה הנסקרת בשיעורים של כ- 24%-26%, ובמדד ה- Dj EuroSTOXX שירד בכ- 28%. במהלך חודש אוקטובר נמשכה התנודתיות הגבוהה בשווקי המניות תוך שהמדדים המובילים ממשיכים לרדת.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד או מהמשתמע ממנו. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף, לשמות עצם כגון: "תכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים מספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מההתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים; משינויים והתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון בארץ ובעולם, מגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, משינויים באיתנות הפיננסית של לווים, מהעדפות הציבור, מחקיקה, מהוראות גורמי פיקוח, מהתנהגות המתחרים, מהיבטים הקשורים בתדמית הבנק, מהתפתחויות טכנולוגיות ומנושאי כח אדם.

אסטרטגיה עסקית

ביום 24 בנובמבר 2008 החליט דירקטוריון הבנק על עדכון התוכנית האסטרטגית ופריסתה על פני שנה נוספת והשגת היעד של תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע של כ- 18% בשנת 2013. התוכנית האסטרטגית המקורית לשנים 2008-2012 (להלן - "התכנית האסטרטגית"), כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון ביום 24 בדצמבר 2007, הגדירה יעד של תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע בשיעור של כ-18% בשנת 2012, אליו אמור היה הבנק להגיע באמצעות מספר מנועי צמיחה והנחות יסוד לגבי ההתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם.

בשל המשבר הפיננסי העולמי והשלכותיו על כלכלות העולם ובהן ישראל, ואשר בעטיו צפויה האטה בפעילות הכלכלית במשק ושיעור הצמיחה צפוי להתמתן, החליט כאמור הדירקטוריון כי היעד הוא להשיג בשנת 2013 תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-18%, לעומת השגת יעד זה כבר בשנת 2012. לבד מפריסת התוכנית האסטרטגית על פני שנה נוספת בגלל השתנות התנאים המקרו-כלכליים, לא יחול כל שינוי בתוכנית הצמיחה וההתרחבות של הבנק בשנים הבאות. כמו כן, החליט הדירקטוריון כי ישוב ויבחן את עדכון התכנית האסטרטגית, לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ובעולם, ויעדכן את התכנית האסטרטגית, אם וככל שיהיה בכך צורך.

כמו כן החליט הדירקטוריון להאריך את תקופות המימוש של כתבי האופציה שהוענקו לעובדים (במסגרת המתאר שפורסם על ידי הבנק ביום 8 ביוני 2008) ב-24 חודשים. לפרטים, ראה באור 11 ה. לדוחות הכספיים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

ארועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

רכישת השליטה בבנק יהב

ביום 27 במרץ 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות אשר לפיו ירכוש 50% מההון המונפק של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "יהב") על הזכויות הנלוות לו. ביום 9 בספטמבר 2007 נחתם הסכם מפורט לרכישת המניות והזכויות כאמור על בסיס העקרונות המפורטים במזכר העקרונות. ביום 13 בנובמבר 2007 נחתמה תוספת להסכם, בה נקבעה השיטה לחישוב התמורה שישלם הבנק. ביום 10 ביולי 2008 הושלמה העסקה בתמורה לסך של 371 מיליוני שקלים חדשים, בתוספת כ-48 מיליוני שקלים חדשים בגין 50% מתוספת ההון העצמי של יהב שנוצרה כתוצאה ממכירת קופות הגמל שבשליטתו.

רכישת האחזקות בבנק יהב תואמת את האסטרטגיה העסקית של הבנק, השמה דגש, בין היתר, על פיתוח הפעילות הקמעונאית של הקבוצה.

החל מהרבעון השלישי של שנת 2008 מאוחדים הדוחות הכספיים של בנק יהב בדוחות הכספיים של קבוצת הבנק. לפרטים נוספים, ראה באור 11 ב. לדוחות הכספיים.

מיזוג בנק אדנים

ביום 24 בנובמבר 2008 החליט דירקטוריון הבנק, בהמשך להחלטת ועדת הביקורת של הבנק, וכן ועדת הביקורת ודירקטוריון בנק אדנים למשכנתאות בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק, לאשר מיזוג של בנק אדנים אל ולתוך הבנק. לפרטים, ראה באור 11 ח. לדוחות הכספיים.

הסכם עם ישראלכרט

ביום 13 בנובמבר 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות עם ישראלכרט בע"מ ויורפיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (להלן: "ישראלכרט" ו-"יורפיי", בהתאמה), לפיו ינהלו הצדדים משא ומתן להחלפת הסדרי ההתקשרות הקיימים ביניהם בהסכם חדש שמטרתו הנפקת כרטיסי אשראי ממותגים "מזרחי-טפחות" וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי ישראלכרט/או יורפיי לכרטיסי חיוב שיונפקו על ידי בנק ללקוחותיו (להלן: "ההסכם החדש"), בתמורה להקצאה של 3.6% ממניות ישראלכרט ויורפיי לבנק.

ביום 10 באפריל 2008 הודיע הבנק, כי המשא ומתן לחתימת ההסכם החדש לא השתכלל לכלל הסכם מחייב. כפועל יוצא מכך, ובהתאם למזכר העקרונות לו מחוייבים הצדדים, ימשיכו לחול בין הצדדים הסדרי ההתקשרות הקיימים לתקופה של 10 שנים שתחילתן ביום 13 בנובמבר 2007, ובידי הבנק נותרים בתמורה להסכמתו זו, 1.8% ממניות ישראלכרט ויורפיי שהוקצו לבנק ביום 19 בדצמבר 2007. כמו כן, הבנק רשאי להפיץ את הכרטיס הממותג באמצעות כל גורם אחר שיבחר. לפרטים נוספים, ראה באור 11 ד. לדוחות הכספיים.

הסכם עם כאל

ביום 18 בנובמבר 2008 חתם הבנק עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטראקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו (להלן בהתאמה: "ההסכם" ו-"הכרטיסים"). במסגרת ההסכם נקבעו, בין היתר, הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי קבוצת כאל לכרטיסים. ההסכם מחליף את הסדרי ההתקשרות הקיימים בין הבנק לבין קבוצת כאל, ובא במקומם.

במסגרת ההסכם ניתנה לבנק אופציה לרכוש מכאל, על דרך של הקצאה, ובתמורה לתשלום מחיר מימוש על פי נוסחה שנקבעה בהסכם, מניות רגילות של כאל, אשר אילו הוקצו במועד חתימת ההסכם היו מהוות עד 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא (להלן: "האופציה"), הכל בכפוף לתנאים כמפורט בהסכם. ההסכם הינו לתקופה של 5 שנים ממועד חתימתו. אם תמומש האופציה או תיפדה כאמור בהסכם, תוארך תקופת ההסכם ל-10 שנים ממועד חתימתו, והיא ניתנת להארכות נוספות. ההסכם כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

להסכם ולאופציה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

לפרטים נוספים, ראה באור 11 ז. לדוחות הכספיים.

תכנית אופציות למנהלים

ביום 19 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק ולאחר קבלת המלצתן של ועדות התגמול וההנהלה של דירקטוריון הבנק לעניין העקרונות של תכנית האופציות, לאשר תכנית אופציות ("התכנית" או "תכנית האופציות") לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק.

ביום 24 בנובמבר 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, להאריך את תקופת המימוש של כל כתיבי האופציה, שהוקצו על פי התכנית והמתאר ואשר יוקצו על פיהן בעתיד, בעשרים וארבעה חודשים.

במסגרת נימוקי המנהל הכללי של הבנק לאישור התכנית, כפי שאומצו על ידי ועדות התגמול וההנהלה, ועדת הביקורת והדירקטוריון, צוין, בין היתר, כי תכנית האופציות מהווה נדבך חשוב ומרכזי, במטרה לתמרץ את העובדים להשגת היעד של הבנק על פי תכנית החומש האסטרטגית לשנים 2008 עד 2012 (לפרטים, ראה לעיל בפרק האסטרטגיה העסקית). עוד צוין, כי נוסחת הזכאות למימוש, כמפורט בתכנית האופציות, מעניקה תמריץ ראוי לעובדים להמשיך ולכהן בבנק בשנים הבאות ויוצרת קשר ישיר בין שיעורי התשואה השנתיים של הבנק בשנים 2008 עד 2012, לבין ההטבות שהניצעים יהיו זכאים להן על פי

תנאי תכנית האופציות. ביום 8 ביוני 2008 פורסם דוח מתאר לעובדים, וביום 8 ביולי 2008 הוקצו כ- 28.6 מיליון כתבי אופציות בהתאם לתכנית האופציות. לאור העדכון של התכנית האסטרטגית, כמפורט לעיל, ולאור הערכת ההנהלה לפיה שיעור זכאותו של כל ניצע למימוש כתבי האופציה שהוענקו לו על פי תכנית האופציות, יהיה נמוך מכפי שהעריכה הנהלת הבנק במועד אישורה של תכנית האופציות, מן הראוי לשנות את תקופות המימוש של כתבי האופציה, על ידי הארכתן בשל השינויים הצפויים במיתווה העסקי של הבנק. זאת, בין היתר, על מנת לצמצם את הפגיעה הצפויה בשל הנסיבות שהובילו לעדכון התכנית האסטרטגית, והכל במטרה לשמר את התמריץ לעובדים, ובכללם, לנושאי המשרה בבנק, שהיה גלום בתכנית האופציות, במועד אישורה.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה שהוקצו בשלב זה, כאמור, שחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24, לרבות התאמת שווי האופציות בגין השינוי בתנאי האופציות והשפעת השינוי בכמות האופציות הצפויות להבשיל, מסתכם בכ-93 מיליוני שקלים חדשים (כ-108 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר), בהשוואה ל-115 מיליוני שקלים חדשים (133 מיליוני שקלים חדשים כולל מס שכר) לפני השינוי.

חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס בין היתר על הערכת ההנהלה באשר לתוואי שיעורי התשואה השנתיים בכל אחת מהשנים 2008-2013 עד לשיעור תשואה שנתי של 18% בשנת 2013, בהתבסס על תכנית החומש האסטרטגית המעודכנת של הבנק, כמפורט לעיל במסגרת האסטרטגיה העסקית, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית.

ההערכה של הנהלת הבנק, כאמור לעיל, הינה בבחינת מידע צופה פני עתיד, והיא מתבססת על העובדות, הנתונים, ההנחות והתחזיות ביחס להתממשות התכנית האסטרטגית של הבנק, וככזו היא עשויה שלא להתממש, בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם. לפרטים נוספים, ראה באור 11.ה. לדוחות הכספיים.

הסכם קיבוצי עם ארגון המנהלים

ביום 19 באוגוסט 2008 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם ארגון המנהלים המאפשר למנהלים לבחור לקבל תוספת וותק במתכונת חדשה, המתעדכנת על פי מדדי הצלחה בעבודה והתשואה על ההון של הבנק.

כמו כן, הוארך במסגרת ההסכם תוקף חוקת העבודה למנהלים עד יום 31 בדצמבר 2015, תוך התחייבות הארגון לשקט תעשייתי מלא עד מועד זה, למעט במקרה של מיזוג פעילותו של הבנק בתוך בנק אחר במהלך תקופת ההסכם.

החלטת דירקטוריון באשר ליחס הלימות הון

ביום 25 בפברואר 2008 החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול לכך, כי עד סוף שנת 2009 יחס הלימות ההון (כולל שטרי הון מורכבים) לא ייפחת משיעור של 12.0%, ללא שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנדים של הבנק. לפרטים, ראה באור 4.ב. לדוחות הכספיים.

עסקאות במניות הבנק

ביום 8 בינואר 2008 קיבל הבנק הודעה, לפיה קבוצת החברות דוד לובינסקי בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ ואפסילון בית השקעות בע"מ, הנשלטות בעקיפין על ידי אותם בעלי שליטה, מחזיקה במניות הבנק בשיעור מצטבר העולה על 5% (בעת מתן ההודעה 5.325%) מהון המניות המונפק של הבנק. עוד נמסר, כי מועד ביצוע הפעולה שבעקבותיה הפכה הקבוצה הנ"ל לבעלת עניין בבנק הינו 1 בינואר 2008, וזאת כתוצאה מצירוף אחזקות קופות גמל של בנק הפועלים שנרכשו על-ידי כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ.

ביום 4 במרץ 2008 קיבל הבנק הודעות, לפיהן, בעקבות מכירה של מניות הבנק בבורסה, חדלה קבוצת החברות הנ"ל להיות בעלת עניין בבנק.

היתרים והסדרים הנוגעים לשליטה בבנק

למיטב ידיעת הבנק, לאחר הזרמת הון של 90 מיליון שקלים חדשים לחברת האחים עופר נכסים (1957) בע"מ, הודיע המפקח על הבנקים לבא כח עופר נכסים, במכתב מיום 6 במרץ 2008, כי לאור מאמצי קבוצת עופר למציאת פתרון קבע לאופן החזקת אמצעי השליטה, בכוונת בנק ישראל לאפשר המשך הליך ההידברות להסדרת אופן החזקה של קבוצת עופר באמצעי השליטה בבנק, לשביעות רצון הפיקוח על הבנקים, עד ליום 31 בדצמבר 2009, ובלבד שלאחר מועד זה, במידה שעדיין לא הוסדר אופן החזקה כאמור, תעמוד חברת אחים עופר נכסים (1957) בע"מ ביחס הון למקורות של לפחות 40% בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

ביום 11 באוגוסט 2008 קיבל הבנק מל.י.ן. (אחזקות) בע"מ, שהינה בעלת עניין בבנק, (להלן - "לין") דיווח כדלקמן:

"בהמשך להודעתה של לין מיום 22 באפריל 2007 ולדיווח המידי שפרסם הבנק ביום 22 באפריל 2007 בעניין העברת מניות לין לידי נאמנות זרה, שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר איל עופר, הרינו להודיעכם כי ביום 7 באוגוסט 2008 התקבל תיקון להיתר השליטה מאת בנק ישראל המאשר את העברת המניות האמורה לנאמנות הזרה, פעולה שהושלמה ביום 8 באוגוסט 2008. לין מחזיקה בכ-33.33% מהון

המניות של אחים עופר נכסים (1957) בע"מ וב-100% מהון המניות של ל.א.ב.מ (אחזקות) בע"מ שהינן בעלות עניין בבנק. כמו כן, הרינו להודיעכם כי בעקבות העברת המניות האמורה בוצע שינוי מבנה בהחזקותיה של לין במסגרתו העבירה לין חלק מהחזקותיה הלבר בנקאיות לחברה אחרת."

דיבידנד

להלן פירוט הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2006 ועד למועד פרסום דוחות כספיים אלה (בסכומים מדווחים):

סך הכל דיבידנד ששולם (מליוני שקלים חדשים)	דיבידנד למניה (באגורות)	תאריך תשלום
125	57.00	13 בספטמבר 2006
200	91.41	19 בדצמבר 2006
200	90.49	13 ביוני 2007
125	56.46	19 בספטמבר 2007
75	33.82	19 בדצמבר 2007
75	33.80	19 בפברואר 2008
75	33.78	11 ביוני 2008

רווח ורווחיות

הרווח הנקי מפעולות רגילות של הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-505 מיליוני שקלים חדשים לעומת 528 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 4.4%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 12.0% במונחים שנתיים, לעומת 13.6% בתקופה המקבילה אשתקד ו-12.9% בכל שנת 2007. ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכם הרווח הנקי מפעולות רגילות ב-139 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 181 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 23.2%. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 10.0% במונחים שנתיים בהשוואה ל-14.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם ב-506 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 761 מיליוני שקלים חדשים (הכוללים 233 מיליון שקלים חדשים מפעולות בלתי רגילות) בתקופה המקבילה אשתקד. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 12.1% במונחים שנתיים לעומת 19.7% בתקופה המקבילה אשתקד ו-17.2% בכל שנת 2007.

הרווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכם ב-140 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 184 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 10.0% במונחים שנתיים לעומת 14.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מפעולות בלתי רגילות בתשעת החודשים הראשונים של 2008 הסתכם ב-1 מיליון שקלים חדשים, בהשוואה ל-233 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, שנבעו בעיקר ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו באופן חיובי על רווחי הקבוצה מפעולות רגילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- גידול בסך 131 מיליון שקלים חדשים ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, הנובע מפעילות שוטפת, לא כולל השפעת איחוד לראשונה של בנק יהב (בניטרול השפעות רישום חשבונאי, הפרשות לירידת ערך וגורמים נוספים, ראה להלן בניתוח הרווח מפעולות מימון), בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 8.7%.
- גידול בסך 40 מיליון שקלים חדשים בהכנסות מעמלות תפעוליות בתשעת החודשים הראשונים של 2008, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול השפעת איחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, גדלו ההכנסות מעמלות תפעוליות בכ-16 מיליון שקלים חדשים.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפעתם גרמה לירידה ברווחי הקבוצה מפעולות רגילות:

- גידול בסך 107 מיליוני שקלים חדשים בהפרשות בגין חובות מסופקים ומכשירי אשראי אחרים. הגידול נובע בעיקר מגידול בסך 35 מיליון שקלים חדשים בהפרשה השוטפת לחובות מסופקים, בין

היתר גם בעקבות השלכות המשבר הפיננסי על המגזר העסקי, ומהפרשה בסך 96 מיליוני שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 (מהם 77 מיליון שקלים חדשים ברבעון השלישי) לירידת ערך של השקעות הבנק בניירות ערך החשופים בעיקר לזעזועים בעקבות המשבר הפיננסי, ובסך הכל הפרשות כאמור בסך 131 מיליון שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008, זאת בהשוואה להפרשה בסך 24 מיליון שקלים חדשים (כולה ברבעון השלישי של שנת 2007) בגין השקעה במכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית או לקרנות ממונפות מכל סוג שהוא.

- ההכנסות התפעוליות והאחרות מפעילות שוטפת, למעט עמלות תפעוליות, בנטרול השפעת איחוד לראשונה של בנק יהב, גדלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-6 מיליון שקלים חדשים, שיעור של 10.3% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הכנסות בנק יהב הסתכמו בסך של כ-8 מיליון שקלים חדשים. אובדן הכנסות דמי ניהול קופות גמל הסתכמו בסך של 22 מיליון שקלים חדשים. הירידה בהכנסות מדיבידנד הסתכמה בסך של 21 מיליון שקלים חדשים, כך שהכנסות אלו קטנו בסך של 29 מיליון שקלים חדשים בהתאמה לתקופה המקבילה אשתקד.
- עליה בסך של כ-28 מיליון שקלים חדשים בהפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות בנטרול השפעת האיחוד לראשונה של בנק יהב, בעיקר עקב הקטנת ההפרשה למיסים בתקופה המקבילה אשתקד בשל השפעת יישום חוק התיאומים, שבוטל החל משנת 2008.
- הוצאות השכר ברבעונים השני והשלישי של שנת 2008, בנטרול השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, ירדו בהשוואה לרבעון הראשון. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 עלו המשכורות וההוצאות הנלוות, בניטרול האיחוד לראשונה של בנק יהב, ב-25 מיליון שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.8%.
- ההוצאות התפעוליות והאחרות, מלבד הוצאות שכר, בנטרול השפעת האיחוד לראשונה של בנק יהב, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2007, היו גבוהות בכ-1.2% בלבד מהממוצע השנתי אשתקד. הוצאות אלו עלו בתשעת החודשים הראשונים של 2008 בסך של כ-35 מיליון שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב גידול בהוצאות הפחתת מחשב, בניינים וציוד.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים של הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-1,701 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,519 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-12.0%. ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכם הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים של הקבוצה ב-598 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 523 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-14.3%.

להלן ניתוח ההתפתחות ברכיבים העיקריים של הרווח מפעילות מימון (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי	רבעון שלישי		שיעור השינוי	תשעה חודשים ראשונים		
	2007	2008		2007	2008	
10.7%	523	579	8.7%	1,499	1,630	פעילות שוטפת
						הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
	48	32		123	105	
						רווחים (הפסדים) מממוש ומירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה ואיגרות חוב למסחר, נטו (1)
	(19)	(82)		2	(86)	
						השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות (2)
	(29)	-		(105)	(17)	
	-	69		-	69	איחוד לראשונה של בנק יהב
14.3%	523	598	12.0%	1,519	1,701	סך הכל

(1) כולל הפרשה בסך 96 מיליוני שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 (מהם 77 מיליון שקלים חדשים ברבעון השלישי) לירידת ערך של השקעות הבנק בניירות ערך החשופים בעיקר לזעזועים בעקבות המשבר הפיננסי, בהשוואה להפרשה בסך 24 מיליון שקלים חדשים (כולה ברבעון השלישי של שנת 2007) בגין השקעה במכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית או לקרנות ממונפות.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים, הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית), הפרשי הצמדה והפרשי שער בלבד), לעומת נגזרים הנמדדים לפי שוויים ההוגן.

להלן פירוט הרווח המימוני לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים) (1):

מגזר פעילות	תשעה חודשים ראשונים		שיעור השינוי
	2007	2008	
בנקאות קמעונאית:			
משכנתאות	268	333	24.3%
משקי בית (2)	427	538	26.0%
עסקים קטנים	206	243	18.0%
סך הכל (2)	901	1,114	23.6%
בנקאות פרטית	37	35	(5.4%)
בנקאות מסחרית	81	112	38.3%
בנקאות עסקית	329	383	16.4%
פעילות בינלאומית	92	-	-
ניהול פיננסי (3)	79	57	(27.8%)
סך הכל	1,519	1,701	12.0%

- (1) להגדרת מגזרי הפעילות, ראה להלן בפרק מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק.
 (2) כולל 69 מיליוני שקלים חדשים בגין איחוד לראשונה של בנק יהב ברבעון השלישי של שנת 2008. בנטרול השפעה זו, גדל הרווח המימוני ממשקי בית ב-9.8% ובסך כל הבנקאות הקמעונאית ב-16%.
 (3) הירידה ברווחי המגזר מפעילות מימון נובעת בעיקר מהפרשה בסך 96 מיליוני שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 (מהם 77 מיליון שקלים חדשים ברבעון השלישי) לירידת ערך של השקעות הבנק בניירות ערך החשופים בעיקר למוסדות פיננסיים בחוץ לארץ, בהשוואה להפרשה בסך 24 מיליון שקלים חדשים (כולה ברבעון השלישי של שנת 2007) בגין השקעה במכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית או לקרנות ממונפות.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים) (במיליוני שקלים חדשים):

מגזרי הצמדה	תשעה חודשים ראשונים		שיעור שינוי
	2007	2008	
מטבע ישראלי לא צמוד (1)	59,914	77,060	28.6%
מטבע ישראלי צמוד למדד	39,380	40,153	2.0%
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ (2))	60,788	63,179	3.9%
סך הכל	160,082	180,392	12.7%

- (1) העליה ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים במגזר הלא צמוד נובעת מגידול משמעותי בנפח הפעילות במכשירים נגזרים, מהסטת הפקדות מבנקים בחוץ לארץ לבנק ישראל, ומגידול של 2.2 מיליארד שקלים חדשים ביתרה הממוצעת של הנכסים הלא צמודים בגין איחוד לראשונה של בנק יהב בדוחות הכספיים של הקבוצה.
 (2) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל.

להלן פערי הריבית במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים) (כולל השפעת נגזרים)

תשעה חודשים ראשונים		מגזרי הצמדה
2007	2008	
1.63%	1.39%	מטבע ישראלי לא צמוד
0.37%	0.67%	מטבע ישראלי צמוד למדד
(0.10%)	0.60%	מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ) (1)
0.71%	0.99%	סך הכל כולל השפעת נגזרים
1.41%	2.09%	סך הכל ללא השפעת נגזרים

(1) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל.

בסקירת ההנהלה ניתנים בתוספת א' נתונים לגבי שיעורי ההכנסה וההוצאה בפעילות הקבוצה, ולגבי המרווח הפיננסי המיוצג על ידי פערי הריבית.

ההפרשה לחובות מסופקים בקבוצה הסתכמה בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-213 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 178 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-19.7%. ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים ב-117 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 65 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-80.0%.

הגידול בהפרשות נובע בעיקר מעליה בהפרשות הספציפיות בגין לווים בעייתיים, בין היתר גם בעקבות השלכות המשבר הפיננסי על המגזר העסקי.

סך ההפרשות בגין חובות מסופקים ומכשירי אשראי אחרים גדל בתשעת החודשים הראשונים של 2008 ב-107 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מגידול בסך 35 מיליון שקלים חדשים בהפרשה השוטפת לחובות מסופקים, בין היתר גם בעקבות השלכות המשבר הפיננסי על המגזר העסקי, ומהפרשה בסך 96 מיליוני שקלים חדשים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 (מהם 77 מיליון שקלים חדשים ברבעון השלישי) לירידת ערך של השקעות הבנק בניירות ערך החשופים בעיקר לזעזועים בעקבות המשבר הפיננסי, בהשוואה להפרשה בסך 24 מיליון שקלים חדשים (כולה ברבעון השלישי של שנת 2007) בגין השקעה במכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית או לקרנות ממונפות מכל סוג שהוא.

להלן פרוט התפתחות הפרשה לחובות מסופקים (מיליוני שקלים חדשים):

רבעון שלישי		תשעה חודשים ראשונים		
2007	2008	2007	2008	
				הפרשה ספציפית :
17	1	21	29	לפי עומק הפיגור
52	103	167	-	אחרת
69	104	188	199	סך הכל הפרשה ספציפית
(4)	13	(10)	14	הפרשה כללית ונוספת
65	117	178	213	סך הכל
שיעור הפרשה לחובות מסופקים מסך				
0.35%	0.56%	0.32%	0.34%	האשראי לציבור (במונחים שנתיים)

להלן פירוט הפרשה לחובות מסופקים לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי	תשעה חודשים ראשונים		מגזר פעילות
	2007	2008	
			בנקאות קמעונאית:
78.3%	23	41	משכנתאות
46.2%	26	38	משקי בית
(34.3%)	67	44	עסקים קטנים
6.0%	116	123	סך הכל
-	-	1	בנקאות פרטית
(50.0%)	4	2	בנקאות מסחרית
34.5%	58	78	בנקאות עסקית
-	-	9	ניהול פיננסי
19.7%	178	213	סך הכל

היתרה המאזנית של הפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים בקבוצה הסתכמה ליום 30 בספטמבר 2008 ב- 192 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל- 172 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2007.

הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 לסך של 1,488 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,341 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-11.0%.

ברבעון השלישי הסתכם הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים ב-481 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 458 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-5.0%.

סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ל- 898 מיליוני שקלים חדשים לעומת 887 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-1.2%. בניטרול הכנסות בסך 32 מיליוני שקלים חדשים הנובעות מאיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, השפעת הכנסות מדיבידנד בסך 17 מיליון שקלים חדשים שהתקבל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בגין השקעה במניות, בהשוואה ל-38 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, וכן אובדן הכנסות בסך 22 מיליון שקלים חדשים מדמי ניהול מקופות גמל עקב מכירת פעילותן, גדל סך ההכנסות התפעוליות והאחרות בכ- 2.7%.

ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמו ההכנסות התפעוליות והאחרות ב-315 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 273 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-15.4%. בניטרול השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, הסתכם הגידול בהכנסות התפעוליות והאחרות ב-3.7%.

ההכנסות מעמלות תפעוליות בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-809 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 769 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.2%. בניטרול הכנסות בסך 24 מיליוני שקלים חדשים שנבעו מאיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מגיע הגידול לעומת התקופה המקבילה לכ-2.1%.

ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמו ההכנסות מעמלות תפעוליות ב-295 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 260 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 13.5%. בניטרול השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מגיע הגידול לכ-4.2%.

הרווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-30 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 45 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. רווחים אלו כוללים הכנסות מדיבידנד בסך 17 מיליון שקלים חדשים שהתקבל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בגין השקעה במניות, בהשוואה ל-38 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי הסתכמו ההפסדים מהשקעה במניות, נטו, ב-3 מיליוני שקלים חדשים, לעומת מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההכנסות האחרות בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-59 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 73 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-19.2%. בניטרול השפעת האיחוד לראשונה של דוחות בנק יהב מגיע הקיטון לכ-30.1%. הקיטון נובע בעיקר מאובדן הכנסות בסך 22 מיליוני שקלים חדשים מדמי ניהול מקופות גמל עקב מכירת פעילותן.

ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמו ההכנסות האחרות ב-23 מיליוני שקלים חדשים לעומת 14 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-64.3%. בניטרול השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מסתכם הגידול בכ- 7.1%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-1,565 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,427 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-9.7%. בניטורל הוצאות בסך 78 מיליוני שקלים חדשים שנבעו מאיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מגיע הגידול לעומת התקופה המקבילה אשתקד לכ-4.2%.

ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות ב-564 מיליוני שקלים חדשים לעומת 478 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-18.0%. בניטורל השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מגיע הגידול לעומת רבעון מקביל אשתקד לכ-1.7%.

המשכורות וההוצאות הנלוות בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-946 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 878 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 7.7%. בניטורל השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, בסך 43 מיליוני שקלים חדשים מגיע הגידול לכ-2.8%.

הוצאות השכר ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמו בסך 331 מיליוני שקלים חדשים לעומת 291 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בניטורל השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מגיע הגידול לעומת רבעון מקביל אשתקד לכ-0.3%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-341 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 311 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-9.6%. בניטורל השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מסתכם הגידול ב-5.5%, בעיקר עקב עליה בהוצאות הפחת על בניינים וציוד.

ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמו הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד ב-126 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 105 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-20.0%. בניטורל השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מסתכם הגידול בכ-7.6%.

ההוצאות התפעוליות האחרות בקבוצה הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-278 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 238 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-16.8%. בניטורל הוצאות בסך 22 מיליוני שקלים חדשים שנבעו מאיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מסתכם הגידול לעומת התקופה המקבילה אשתקד בכ-7.6%.

ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמו ההוצאות התפעוליות האחרות ב-107 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 82 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. בניטורל השפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מסתכם הגידול בכ-3.7%.

כתוצאה מההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות חלו שינויים ביחסים הפיננסיים הבאים:

שנת	בתשעת החודשים הראשונים		
	2007	2008	
61.4%	62.2%	57.4%	יחס הכיסוי התפעולי ⁽¹⁾
60.3%	59.3%	60.2%	Cost-Income Ratio ⁽²⁾

(1) סך ההכנסות התפעוליות והאחרות לסך ההוצאות התפעוליות והאחרות.

(2) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הפרשה לחובות מסופקים.

הרווח בקבוצה מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-821 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 801 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע כולו מהשפעת האיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב. ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכם הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים ב-232 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 253 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 8.3%. בנטרול הרווח בסך 22 מיליוני שקלים חדשים הנובע מאיחוד לראשונה של הדוחות הכספיים של בנק יהב, מגיע הקיטון לעומת הרבעון המקביל אשתקד לכ-17.0%.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ב-309 מיליוני שקלים חדשים לעומת 273 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-13.2%. ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכמה ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ב-86 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 72 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-19.4%. הגידול בהפרשה למיסים הושפע גם מביטול חוק התאומים בשל אינפלציה ומתיקונים שבוצעו בחוק מס ערך מוסף, אשר הביאו לעליה בסך של כ-67 מיליוני שקלים חדשים בהפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות. לפרטים בדבר השפעת ביטול חוק התיאומים, ראה באור 11 ו. לדוחות הכספיים.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ל-505 מיליוני שקלים חדשים לעומת 528 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-4.4%. ברבעון השלישי של שנת 2008 הסתכם הרווח הנקי מפעולות רגילות ב-139 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 181 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-23.2%.

הרווח בקבוצה מפעולות בלתי רגילות לאחר מס הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 במיליון שקלים חדשים, לעומת 233 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר בגין מכירת פעילות הקבוצה בקופות הגמל.

להלן תשואת⁽¹⁾ רווחי הקבוצה והתפתחותם ביחס להון העצמי⁽²⁾ (באחוזים):

שנת	רבעון שלישי		תשעה חודשים ראשונים		
	2007	2008	2007	2008	
12.9	14.4	10.0	13.6	12.0	מפעולות רגילות
17.2	14.7	10.0	19.7	12.1	רווח נקי

(1) תשואה בחישוב שנתי.

(2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.

הרווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 ש"ח ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

שנת	תשעה חודשים ראשונים		
	2007	2008	
			רווח בסיסי למניה:
3.08	2.39	2.27	מפעולות רגילות
4.11	3.45	2.28	מהרווח הנקי

רווח מדולל למניה:

3.03	2.35	2.25	מפעולות רגילות
4.04	3.38	2.26	מהרווח הנקי

התפתחות סעיפי המאזן

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

	שיעור השינוי לעומת		30 בספטמבר		
	31 בדצמבר 2007	30 בספטמבר 2007	2007	2007	2008
סך כל המאזן	12.3%	10.5%	95,317	96,880	107,015
אשראי לציבור	12.9%	13.8%	74,320	73,688	83,880
פיקדונות הציבור	12.5%	11.3%	75,290	76,074	84,681
ניירות ערך	21.2%	10.1%	6,145	6,763	7,449
הון עצמי	5.2%	7.6%	5,557	5,434	5,846

אשראי לציבור - הבנק בוחן באופן מקיף את חשיפתו ללווים. בנוסף, נבדקת השפעתם של תרחישים (שינוי משמעותי בשערי חליפין, במדדי מניות, בתשואות אגרות חוב וכד') במטרה לאתר פגיעות אפשריות בלווים. בעקבות המשבר הפיננסי בעולם, בוחן הבנק את חשיפותיהם של הלקוחות, ובין היתר לקוחות מתחום שוק ההון החשופים למשבר זה ולמוסדות פיננסיים בינלאומיים. במקרים בהם נוצר פער בין היקף הביטחונות הנדרשים מלקוח, לבין חשיפת האשראי של הלקוח, ננקטים צעדים על מנת לצמצם את פער הביטחונות. במסגרת זו, בין היתר, נדרשים מהלווים ביטחונות נוספים על מנת לצמצם את חשיפת הבנק. מלבד הצעדים שתוארו, נבחנים בימים אלו בקפדנות תיקי האשראי, ובהתאם לעניין בוצעו הפרשות לחובות מסופקים. הגידול שחל בהפרשה לחובות מסופקים נובע, בין היתר, גם מהשלכות המשבר הפיננסי על המגזר העסקי.

משקלו של האשראי לציבור במאזן המאוחד מסך כל הנכסים הגיע ב-30 בספטמבר 2008 לכ-78%, דומה למשקלו בסוף שנת 2007. האשראי לציבור בקבוצה גדל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בכ-9.6 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-12.9%. בניטרול האיחוד לראשונה של האשראי לציבור של בנק יהב, בסך כ-3.6 מיליארד שקלים חדשים, והשפעת היסוף בשער החליפין של השקל, גדל היקף האשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בכ-10.2%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

	שיעור השינוי באחוזים		מגזר הצמדה		
	30 בספטמבר 2007	31 בדצמבר 2007	30 בספטמבר 2007	2007	2008
מטבע ישראלי					
לא צמוד	34.1%	38.8%	27,911	26,958	37,417
צמוד מדד	3.7%	2.8%	33,586	33,880	34,817
מט"ח כולל צמוד מט"ח ⁽¹⁾	(9.2%)	(9.4%)	12,823	12,850	11,646
סך הכל	12.9%	13.8%	74,320	73,688	83,880

(1) ללא השפעת הייסוף בשער החליפין של השקל, גידול של 3.3%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי לעומת		31 בדצמבר		30 בספטמבר		מגזר פעילות
2007	2007	2007	2007	2008	2008	
30 בספטמבר 31 בדצמבר						
14.0%	14.3%	35,795	35,701	40,807		בנקאות קמעונאית:
62.0%	64.8%	7,808	7,676	12,651 ⁽²⁾⁽¹⁾		משכנתאות
(0.7%)	(1.0%)	4,806	4,820	4,771		משקי בית
20.3%	20.8%	48,409	48,197	58,229		עסקים קטנים
-	-	-	-	1,312 ⁽²⁾		סך הכל
8.1%	15.2%	4,087	3,834	4,417		בנקאות פרטית
14.4%	11.8%	17,412	17,813	19,922 ⁽²⁾		בנקאות מסחרית
-	-	4,412	3,844	- ⁽²⁾		בנקאות עסקית
12.9%	13.8%	74,320	73,688	83,880		פעילות בינלאומית
						סך הכל

(1) כולל 3,614 מיליוני שקלים חדשים בגין השפעת איחוד לראשונה של בנק יהב.
 (2) כולל אשראי לציבור בגין הפעילות הבינלאומית, במגזר משקי הבית 760 מיליוני שקלים חדשים, במגזר הבנקאות הפרטית 1,312 מיליוני שקלים חדשים, ובמגזר הבנקאות העסקית 2,248 מיליוני שקלים חדשים.

להלן פירוט סיכון האשראי הכולל בגין חובות בעייתיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2007	2007	2008	2008	
934	1,036	1,093		חובות שאינם נושאים הכנסה
185	187	206		חובות שאורגנו מחדש
2	2	-		חובות המיועדים לארגון מחדש
1,027	1,178	944		חובות בפיגור זמני
615	624	537		מזה: בגין הלוואות לדיור
1,582	1,743	2,435		חובות בהשגחה מיוחדת
120	120	75		מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית
				מזה: אשראי לדיור שבגיננו קיימת הפרשה לפי
670	689	625		עומק הפיגור
3,730	4,146	4,678		סך אשראי מאזני ללווים בעייתיים
616	719	917		סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים
4,346	4,865	5,595		סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך עלתה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בכ- 21.2%.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור שינוי לעומת		30 בספטמבר			מגזר הצמדה
31 בדצמבר	30 בספטמבר	2007	2007	2008	
2007	2007	2007	2007	2008	מטבע ישראלי
					לא צמוד
59.2%	47.4%	1,742	1,881	2,773	צמוד מדד
(1.8%)	(14.1%)	1,207	1,379	1,185	מטבע חוץ
					(כולל צמוד מטבע חוץ)
11.3%	(0.1%)	2,797	3,115	3,113	פריטים לא כספיים
(5.5%)	(2.8%)	399	388	378	סך הכל
21.2%	10.1%	6,145	6,763	7,449	

להלן התפלגות יתרת השקעות הקבוצה בניירות ערך לפי סוגי המנפיקים ליום 30 בספטמבר 2008 (במיליוני שקלים חדשים):

עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו (סכום במאזן)	שווי הוגן	
				ניירות ערך זמינים למכירה:
5,446	5	83	5,368	איגרות חוב של ממשלת ישראל
16	-	-	16	איגרות חוב של ממשלות זרות
1,415	-	40	1,375	איגרות חוב של בנקים
210	-	8	202	איגרות חוב של חברות
130	-	41	89	איגרות חוב מגובות נכסים
331	55	8	378	מניות של אחרים
7,548	60	180	7,428	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
				ניירות ערך למסחר:
19	-	-	19	איגרות חוב של ממשלת ישראל
2	-	-	2	של אחרים
7,569	60	180	7,449	סך הכל ניירות ערך

להלן מידע נוסף לגבי ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה תוך פירוט משך זמן בו קיימת הירידה ושיעורה מהעלות המופחתת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור הירידה					
משיך הזמן בו נמוך השווי ההוגן מהעלות המופחתת					
עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל	מהעלות המופחתת
מניות זמינות למכירה					
-	-	-	-	-	עד 20%
-	-	-	-	-	20%-40%
4	-	4	-	8	מעל 40%
4	-	4	-	8	סך הכל
איגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה					
-	-	-	-	-	עד 20%
-	-	-	-	41	20%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
-	-	-	-	41	סך הכל
איגרות חוב זמינות למכירה אחרות					
75	3	5	17	100	עד 20%
-	17	-	12	29	20%-40%
-	-	-	2	2	מעל 40%
75	20	5	31	131	סך הכל

לפרטים נוספים ראה באור 2 לדוחות הכספיים.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 30 בספטמבר 2008 לכ- 79.2%, בדומה למשקלם בסוף שנת 2007.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של כ- 9.4 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-12.5%. בניטרול האיחוד לראשונה של פיקדונות הציבור של בנק יהב, בסך 9.9 מיליארדי שקלים חדשים, והשפעת הייסוף בשער החליפין של השקל, הסתכם הגידול בסך פיקדונות הציבור בכ- 2.3%.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי לעומת		31 בדצמבר		30 בספטמבר		מגזר הצמדה
31 בדצמבר	30 בספטמבר	2007	2007	2007	2008	
						מטבע ישראלי
21.7%	17.9%	36,125	37,299	37,299	43,975	לא צמוד
12.9%	11.7%	20,020	20,241	20,241	22,603	צמוד מדד
(5.4%)	(2.3%)	19,145	18,534	18,534	18,103 ⁽¹⁾	מט"ח כולל צמוד מט"ח ⁽¹⁾
12.5%	11.3%	75,290	76,074	76,074	84,681	סך הכל

(1) ללא השפעת הייסוף בשער החליפין של השקל, גידול של 6.4%.

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי לעומת		31 בדצמבר		יתרה ליום 30 בספטמבר		מגזר פעילות
31 בדצמבר	30 בספטמבר	2007	2007	2007	2008	
						בנקאות קמעונאית:
45.6%	41.2%	30,731	31,693	31,693	44,755 ⁽²⁾⁽¹⁾	משקי בית
(19.3%)	(12.0%)	11,106	10,195	10,195	8,967	עסקים קטנים
28.4%	28.3%	41,837	41,888	41,888	53,722	סך הכל
186.6%	174.8%	2,204	2,299	2,299	6,317 ⁽²⁾	בנקאות פרטית
(8.6%)	0.7%	2,432	2,207	2,207	2,223	בנקאות מסחרית
13.1%	2.4%	10,753	11,879	11,879	12,164 ⁽²⁾	בנקאות עסקית
-	-	5,481	5,191	5,191	-	פעילות בינלאומית
(18.5%)	(18.7%)	12,583	12,610	12,610	10,255	ניהול פיננסי
12.5%	11.3%	75,290	76,074	76,074	84,681	סך הכל

(1) כולל 9,909 מיליוני שקלים חדשים בגין השפעת איחוד לראשונה של בנק יהב.

(2) כולל פיקדונות הציבור בגין הפעילות הבינלאומית, במגזר משקי הבית 383 מיליוני שקלים חדשים, במגזר

הבנקאות הפרטית 3,783 מיליוני שקלים חדשים, ובמגזר הבנקאות העסקית 1,644 מיליוני שקלים חדשים.

הון עצמי

על פי כללי המדידה שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים ביחס לניירות ערך זמינים למכירה, נזקפת ההתאמה של ניירות ערך אלה לשווי ההוגן, במישור להון העצמי. השינוי בקרן ההון בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בניכוי המס המתייחס, הסתכם בקיטון של כ- 95 מיליוני שקלים חדשים. ביתרת ההון העצמי ליום 30 בספטמבר 2008 נכללה קרן הון שלילית בסך של כ- 68 מיליוני שקלים חדשים הנובעת מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי ההוגן, לאחר המס המתייחס.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ביום 30 בספטמבר 2008 הגיע ל-5.46% לעומת 5.83% בסוף שנת 2007.

יחס הון לרכיבי סיכון

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים מחוייב תאגיד בנקאי לשמור על יחס הון מזערי כולל, שלא יפחת משיעור של 9% מהסיכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים, כאשר אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות המפקח.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה:

	30 בספטמבר 2008	31 בדצמבר 2007
יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון	6.68%	6.68%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	11.43%	11.33%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%

יחס ההון לרכיבי סיכון מביא בחשבון גם את דרישת הלימות ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראה 341 - הלימות הון בגין סיכוני שוק, אשר השפעתה על יחס ההון ליום 30 בספטמבר 2008 היא כ-0.34%.

היתרה של שטרי ההון המורכבים וכתבי ההתחייבויות הנדחים לצורך יחס הון בקבוצה, ליום 30 בספטמבר 2008, מסתכמת ב-4,234 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-3,710 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2007. סכומים אלו כוללים שטרי הון מורכבים הרשומים למסחר בסך של כ-1,177 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים, ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 לכ- 47 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 55 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: בנק יהב)

בנק יהב הינו חברה פרטית. ביום 10 ביולי 2008 הושלמה העסקה לרכישתו על-ידי הבנק של 50% מההון המונפק של בנק יהב על הזכויות הנלוות לו, בנק יהב הפך לחברה בת של הבנק, ודוחותיו הכספיים אוחדו לראשונה, במסגרת הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2008. כתוצאה מכך, נכללו לראשונה במאזן המאוחד נכסי בנק יהב בסך של כ- 10.9 מיליארדי שקלים חדשים, החל מיום 30 בספטמבר 2008.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה בכ- 8.0 מיליוני שקלים חדשים (אוחד לראשונה ברבעון השלישי של השנה). תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב (הון ממוצע, כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים) הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ל- 27.7%, ותשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון עמדה על 6.1%. סך המאזן של בנק יהב ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכם ל- 10,864 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 9,350 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2007. יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה לכ- 3,614 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 2,390 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2007. כאמור, לא נכללו התוצאות הכספיות של בנק יהב לשנת 2007 בדוחות הכספיים של הקבוצה. לפרטים נוספים, ראה באור 11 ב. לדוחות הכספיים.

בנק אדנים למשכנתאות בע"מ (להלן: בנק אדנים)

בנק אדנים הינו חברה פרטית בבעלות מלאה של הבנק. תרומת בנק אדנים לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה בכ- 21.7 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 24.1 מיליוני שקלים חדשים (כ-18.0 מיליוני שקלים חדשים מפעולות רגילות) בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון (הון ממוצע, כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים) הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ל- 9.6%, לעומת תשואה של 11.8% (8.8% ללא רווח מפעולות בלתי רגילות) בתקופה המקבילה אשתקד. סך המאזן של בנק אדנים ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכם ל- 4,506 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,043 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2007. יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה לכ- 4,437 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 3,937 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2007. לפרטים בדבר החלטת דירקטוריון הבנק לאשר מיזוג של בנק אדנים אל ולתוך הבנק, ראה באור 11 ח. לדוחות הכספיים.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: טפחות ביטוח)

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת בניהול פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק.

תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה בכ- 29.7 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 31.2 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 לכ- 13.0% לעומת תשואה של כ- 15.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, UMOHC B.V., הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2008 בכ- 2.2 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 2.1 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכם בכ- 131 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 141 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה לכ- 78 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 86 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007, בעוד שיתרת הפיקדונות בבנקים ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה לכ- 26 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 35 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007. יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה לכ- 31 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 35 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007, בעוד שיתרת הפיקדונות מבנקים ליום 30 בספטמבר 2008 הסתכמה לכ- 52 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ- 59 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2007.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד), המחזיקה בבנק המזרחי שוויץ, לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008, הסתכמה בהפסד של 13.7 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח בסך 3.4 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ללא השפעת השינויים בשערי החליפין הסתכמה תרומת החברה לרווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ברווח של 8.5 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של 9.5 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות בתאגידים ריאליים

בבנק יחידה המטפלת במעקב אחר השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים, ובין היתר בוחנת את ערך ההשקעות באופן שוטף. כ- 80% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשוויין המאזני. במקרים של ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2008 לסך של 353 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 410 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2007.

השקעות אלו כוללות השקעות סחירות בסך 282 מיליוני שקלים חדשים המוצגות בתיק הזמין למכירה (345 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2007), מהן סך של 275 מיליוני שקלים חדשים (322 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2007) המהווה את שווי השוק של מניות ששועבדו בגין חבות של לקוח מסויים, אשר בהתאם למכתב הפקוח על הבנקים סווגו לסעיף ניירות ערך.

הכנסות הבנק נטו מדיבידנד ומרווחי הון מתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בסך של כ- 29 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 45 מיליוני שקלים בתקופה המקבילה אשתקד.

מידע כספי לגבי מגזרי הפעילות

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השרותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית, במסגרתה ניתנים ללקוחות המגזר - משקי הבית, שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית. ללקוחות המגזר - עסקים קטנים, ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - באחריות החטיבה הקמעונאית. במגזר זה נכללים לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, להם מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - באחריות החטיבה לבנקאות עסקית, הכוללת בין היתר את סקטור עסקים, סקטור בניה ונדל"ן וסקטור תאגידיים, המחלקים ביניהם את הטיפול בלקוחות העסקיים בהתאם להיקף חבותם, לגודלם ולאופי פעילותם. מגזר הבנקאות המסחרית כולל פעילות מול חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, תוך פיזור גבוה בין ענפי המשק השונים.

בנקאות עסקית - במסגרת מגזר זה מטפלת החטיבה העסקית במכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. במסגרת מגזר זה נכללת גם קבוצת השירותים הבנקאיים ללקוחות גדולים בתחום הבניה והנדל"ן.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול תיק הנוסטרו, ניהול החשיפות לסיכוני שוק, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אחד מאפיקי ההשקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בניה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

במהלך שנת 2007 הופעלה בבנק מערכת חדשה למדידת רווחיות, המודדת את תוצאות פעילות הבנק ומפלחת את יתרות הנכסים וההתחייבויות החל מרמת העסקה הבודדת, דרך רמות ההיררכיה השונות במבנה הארגוני, ועד לרמת הארגון כולו. באמצעות המערכת החדשה מנתחת הנהלת הבנק את תוצאות הפעילות על פי חתכים ארגוניים ובהתאם למוצרים השונים אותם מציע הבנק ללקוחותיו. הרווח מיוחס במערכת ללקוחות ולמוצרים, אשר מפולחים בהתאם למבנה הארגוני של הבנק.

על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שויכו הלקוחות במערכת ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, על שיוך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת החדשה.

לפרטים נוספים, בין היתר בדבר אופן החלוקה למגזרי פעילות ובדבר העקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת, ראה באור 30 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

הפעילות הבינלאומית הוצגה בשנת 2007 כמגזר נפרד. בדוחות כספיים אלה, פוצלו תוצאות הפעילות הבינלאומית לשנת 2008 בין המגזרים השונים. ניתוח התוצאות של המגזרים השונים להלן מתייחס בין היתר גם להשפעת שיוך הפעילות הבינלאומית למגזרים השונים, במקומות בהם השפעה זו מהותית.

יצוין, כי הרווח מפעילות מימון מחיצוניים בגין מכשירים נגזרים מחושב על פי שינויים בשווי ההוגן של הנגזרים. בפעילות במכשירים נגזרים מול לקוחות, תמחור העסקאות (הן בעסקאות עתידיות על פי היוון, והן באופציות על פי מודל בלק אנד שולס) מבוסס על מרווחים בין עקום הריבית המשמש את הבנק לעסקאות בהן הוא הצד המוכר, לבין העקום המשמש כאשר הבנק הצד הקונה. מרווח זה מיוחס ללקוחות, ולמגזרי הפעילות שאליהם משויכת הפעילות של לקוחות אלו. השינויים בשווי ההוגן, מעבר לרווחיות מהמרווח הפיננסי הגלום בנגזרים, נכללים במגזר הניהול הפיננסי.

בבאור 10 לדוחות הכספיים מוצג דיווח של התוצאות העסקיות של קבוצת הבנק על פי מגזרי הפעילות.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות (במיליוני שקלים חדשים, בסכומים מדווחים).

רווחיות

התשואה להון (באחוזים)		רווח נקי		רווח נקי מפעולות רגילות		
תשעה חודשים ראשונים		תשעה חודשים ראשונים		תשעה חודשים ראשונים		
2007	2008	(1) 2007	2008	(1) 2007	2008	
						משקי בית:
15.2	13.8	195	205	195	205	משכנתאות
56.7	16.0	184	73	63	73	אחר
-	63.2	81	24	29	24	בנקאות פרטית
24.7	16.5	54	45	15	45	עסקים קטנים
9.6	19.5	18	39	17	39	בנקאות מסחרית
12.9	10.4	161	142	156	142	בנקאות עסקית
15.1	-	25	-	25	-	פעילות בינלאומית
9.6	(5.9)	43	(22)	28	(23)	ניהול פיננסי
19.7	12.1	761	506	528	505	סך הכל

(1) סווג מחדש.

להלן תוצאות פעילות קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

תוצאות מגזר משקי הבית

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)					לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008				
סך הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
במיליוני שקלים חדשים					במיליוני שקלים חדשים				
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:									
1,556	1,844	17	10	(315)	2,156	2,518	11	11	(384)
(861)	(1,576)	-	(8)	723	(1,285)	(2,185)	-	(8)	908
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:									
695	268	17	2	408	871	333	11	3	524
435	196	73	46	120	482	192	74	64	152
1,130	464	90	48	528	1,353	525	85	67	676
49	23	-	-	26	79	41	-	-	38
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:									
766	146	29	28	563	896	156	26	39	675
(77)	-	-	(4)	(73)	(78)	-	-	(6)	(72)
689	146	29	24	490	818	156	26	33	603
392	295	61	24	12	456	328	59	34	35
רווח מפעילות רגילות לפני מיסים									
134	100	21	8	5	171	123	22	13	13
258	195	40	16	7	285	205	37	21	22
רווח מפעילות רגילות לאחר מיסים חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעילות רגילות לאחר מיסים של חברות מאוחדות									
-	-	-	-	-	(7)	-	-	-	(7)
258	195	40	16	7	278	205	37	21	15
רווח נקי מפעילות רגילות									
121	-	121	-	-	-	-	-	-	-
379	195	161	16	7	278	205	37	21	15
23.6%					14.3%				
תשואה להון									
41,929	36,377	-	887	4,665	48,624	38,159	-	1,322	9,143
32,789	3,327	-	116	29,346	39,558	3,870	-	7	35,681
32,835	25,983	-	-	6,852	40,166	30,140	-	-	10,026
12,421	-	12,421	-	-	19,784	-	19,784	-	-
43,377	35,701	-	1,356	6,320	53,458	40,807	-	1,640	11,011
31,693	1,592	-	-	30,101	44,755	1,477	-	-	43,278
17,020	16,839	-	-	181	18,535	16,627	-	-	1,908
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:									
359	215	-	2	142	454	285	-	3	166
270	17	-	-	253	340	12	-	-	328
66	36	17	-	13	77	36	11	-	30
695	268	17	2	408	871	333	11	3	524
סך הכל									

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר משקי הבית לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 גדלה בשיעור של 7.8% לעומת התרומה בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול חלק הבנק ברווחי בנק יהב, שאוחד לראשונה ברבעון השלישי של 2008, הסתכם הגידול ברווח הנקי מפעולות רגילות בכ-5.0%. הרווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 121 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירות פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל במחצית הראשונה של שנת 2007.

הרווח מפעילות מימון גדל בשיעור של 25.3%, ובניטרול השפעת האיחוד לראשונה של יהב ב-15.4%, בעיקר בגין פעילות המשכנתאות. הגידול ברווח מפעילות מימון במשכנתאות הושפע גם מהפרשי הצמדה על יתרת אשראי שקיימת בגינו הפרשה לחובות מסופקים, שכנגדם קיימת השפעה דומה בהפרשה לחובות מסופקים, כאמור להלן. ההכנסות התפעוליות והאחרות עלו בכ-10.8%, ובניטרול השפעת האיחוד לראשונה של יהב ב-3.4%.

מנגד, גדלה ההפרשה לחובות מסופקים בסך 30 מיליון שקלים חדשים, בעיקר בגין עליה בסך 18 מיליוני שקלים חדשים בהפרשה לפי עומק הפיגור בפעילות המשכנתאות, וגידול בהפרשה בגין לווים בודדים. הגידול בהפרשה לפי עומק הפיגור הושפע מעליית מדד המחירים לצרכן, שגרמה לעליה של כ-9 מיליון שקלים חדשים בהפרשה.

הגידול בשיעור 18.7% בהוצאות התפעוליות, 23.1% בבנקאות ופיננסים, נבע בעיקר עקב האיחוד לראשונה של יהב. ללא השפעה זו, גדלו ההוצאות התפעוליות בכ-7.4%, 7.1% בבנקאות ופיננסים.

בנוסף, הושפעה תרומת המגזר לרווח מגידול בהפרשה למיסים, כתוצאה מביטול חוק התיאומים.

תוצאות מגזר משקי הבית

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007 (1)					לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008					
סך הכל	משכנתאות	שוק	כרטיסי	בנקאות	סך הכל	משכנתאות	שוק	כרטיסי	בנקאות	
		ההון	אשראי	ופיננסים			ההון	אשראי	ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים					במיליוני שקלים חדשים					
										רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
816	929	6	3	(122)	984	1,086	4	4	(110)	מחיצוניים
(572)	(837)	-	(3)	268	(626)	(971)	-	(3)	348	בינמגזרי
										רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
244	92	6	-	146	358	115	4	1	238	הכנסות תפעוליות ואחרות
138	65	25	7	41	171	61	31	21	58	סך ההכנסות
382	157	31	7	187	529	176	35	22	296	הפרשה לחובות מסופקים
28	17	-	-	11	31	12	-	-	19	הוצאות תפעוליות ואחרות
258	52	9	15	182	355	55	8	13	279	מחיצוניים
(29)	-	-	(2)	(27)	(29)	-	-	(3)	(26)	בינמגזרי
229	52	9	13	155	326	55	8	10	253	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
										רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
125	88	22	(6)	21	172	109	27	12	24	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
35	23	6	(3)	9	63	40	10	5	8	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
90	65	16	(3)	12	109	69	17	7	16	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות לאחר מיסים של חברות מאוחדות
-	-	-	-	-	(7)	-	-	-	(7)	רווח נקי מפעולות רגילות
90	65	16	(3)	12	102	69	17	7	9	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי (הפסד)
90	65	16	(3)	12	102	69	17	7	9	תשואה להון
16.5%					15.1%					מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים: (1)
120	74	-	-	46	173	115	-	1	57	מרווח מפעילות מתן אשראי
97	7	-	-	90	153	-	-	-	153	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
27	11	6	-	10	32	-	4	-	28	סך הכל
244	92	6	-	146	358	115	4	1	238	

(1) סווג מחדש.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
תשעה חודשים			
שיעור שינוי	2007	2008	
			משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרות)
44.0%	5,524	7,954	מכספי הבנק
			מכספי האוצר:
(18.4%)	582	475	הלוואות מוכוונות
41.8%	98	139	הלוואות עומדות ומענקים
(98.1%)	54	1	ניהול עבור אחרים
36.9%	6,258	8,569	סך הכל הלוואות חדשות
(13.0%)	929	808	הלוואות שמוחזרו
30.5%	7,187	9,377	סך הכל ביצועים
16.1%	26,970	31,311	מספר לווים (כולל מיחזורים)

לפרטים בדבר הסכמים בין הבנק לבין המדינה באשר למתן הלוואות לזכאים, ראה באור 11.ג. לדוחות הכספיים.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)			לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008			
בנקאות			בנקאות			
סך הכל	שוק ההון	ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים			במיליוני שקלים חדשים			
						רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(76)	1	(77)	(153)	1	(154)	מחיצוניים
113	-	113	188	-	188	בינגזרי
37	1	36	35	1	34	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
15	13	2	50	12	38	הכנסות תפעוליות ואחרות
52	14	38	85	13	72	סך ההכנסות
-	-	-	1	-	1	הפרשה לחובות מסופקים
7	-	7	43	1	42	הוצאות תפעוליות ואחרות
1	-	1	1	-	1	מחיצוניים
8	-	8	44	1	43	בינגזרי
44	14	30	40	12	28	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
15	5	10	16	5	11	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
29	9	20	24	7	17	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
52	52	-	-	-	-	רווח נקי מפעולות רגילות
81	61	20	24	7	17	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
						רווח נקי
			63.2%			תשואה להון
-	-	-	1,384	-	1,384	יתרה ממוצעת של נכסים
2,136	-	2,136	6,186	-	6,186	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	806	-	806	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
5,456	5,456	-	4,960	4,960	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
2,299	-	2,299	1,312	-	1,312	אשראי לציבור (יתרת סוף)
-	-	-	6,317	-	6,317	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
			-	-	-	בניהול
						מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
35	-	35	32	-	32	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	1	1	3	1	2	אחר
37	1	36	35	1	34	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 קטנה בשיעור של כ-17.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 52 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל במחצית הראשונה של שנת 2007. רווחי המגזר בשנת 2008 כוללים את תוצאות פעילות הבנקאות הפרטית שבמסגרת הפעילות הבינלאומית, אשר הוצגו בשנת 2007 כמגזר נפרד. בניטרול השפעה זו, קטנה תרומת המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בכ-48% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)			לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008			
בנקאות			בנקאות			
סך הכל	שוק ההון	ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים			במיליוני שקלים חדשים			
						רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(33)	1	(34)	(44)	1	(45)	מחיצוניים
49	-	49	54	-	54	בינגזרי
16	1	15	10	1	9	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
7	7	-	19	4	15	הכנסות תפעוליות ואחרות
23	8	15	29	5	24	סך ההכנסות
-	-	-	1	-	1	הפרשה לחובות מסופקים
			-			הוצאות תפעוליות ואחרות
4	-	4	17	1	16	מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	בינגזרי
4	-	4	17	1	16	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
19	8	11	11	4	7	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
6	3	3	5	2	3	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
13	5	8	6	2	4	רווח נקי מפעולות רגילות
-	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
13	5	8	6	2	4	רווח נקי
-			52.4%			תשואה להון
						מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים: (1)
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
15	-	15	7	-	7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1	1	-	3	1	2	אחר
16	1	15	10	1	9	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תוצאות מגזר עסקים קטנים

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)				לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008				
בנקאות	קרטיסי	שוק	סך הכל	בנקאות	קרטיסי	שוק	סך הכל	
ופיננסים	אשראי	ההון	במיליוני שקלים חדשים	ופיננסים	אשראי	ההון	במיליוני שקלים חדשים	
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(111)	2	2	(107)	11	2	6	19	מחיצוניים
315	-	(2)	313	226	(2)	-	224	בינגזרי
								רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
204	-	-	206	237	-	6	243	הכנסות תפעוליות ואחרות
109	7	14	130	111	8	11	130	סך ההכנסות
313	7	16	336	348	8	17	373	הפרשה לחובות מסופקים
67	-	-	67	44	-	-	44	הוצאות תפעוליות ואחרות
275	1	3	279	282	2	3	287	מחיצוניים
(32)	-	-	(32)	(30)	-	-	(30)	בינגזרי
243	1	3	247	252	2	3	257	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
3	6	13	22	52	6	14	72	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
1	2	4	7	20	2	5	27	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
2	4	9	15	32	4	9	45	רווח נקי מפעולות רגילות
-	-	39	39	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
2	4	48	54	32	4	9	45	רווח נקי
			24.7%				16.5%	תשואה להון
4,942	32	-	4,974	4,838	35	-	4,873	יתרה ממוצעת של נכסים
9,596	-	-	9,596	9,264	-	-	9,264	יתרה ממוצעת של התחייבויות
4,475	-	-	4,475	5,544	-	-	5,544	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	10,782	10,782	-	-	12,628	12,628	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
4,785	35	-	4,820	4,734	37	-	4,771	אשראי לציבור (יתרת סוף)
10,195	-	-	10,195	8,967	-	-	8,967	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
170	-	-	170	157	-	-	157	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
								מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
122	-	-	122	149	-	-	149	מרווח מפעילות מתן אשראי
64	-	-	64	56	-	-	56	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	-	2	20	32	-	6	38	אחר
204	-	2	206	237	-	6	243	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר העסקים הקטנים לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 גדלה בכ-30 מיליון שקלים חדשים לעומת התרומה בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעולות בלתי רגילות בסך 39 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל במחצית הראשונה של שנת 2007. המגזר התאפיין בתשעת החודשים הראשונים של 2008 בגידול במרווח על האשראי, אשר כתוצאה מכך, גדל הרווח מפעילות מימון בתשעת החודשים הראשונים של 2008 בכ-18.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ההפרשה לחובות מסופקים במגזר קטנה בתשעת החודשים הראשונים של 2008 ב-23 מיליון שקלים חדשים, 34.3%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות בתשעת החודשים הראשונים של 2008 גדלו בשיעור מתון של 4.0% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות מגזר עסקים קטנים

לשלה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007 (1)				לשלה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008				
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	סך הכל	
במיליוני שקלים חדשים				במיליוני שקלים חדשים				
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(57)	1	1	(59)	135	2	1	132	מחיצוניים
130	-	(1)	131	(52)	-	(1)	(51)	בינמגזרי
								רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
73	1	-	72	83	2	-	81	הכנסות תפעוליות ואחרות
41	5	2	34	44	2	3	39	סך ההכנסות
114	6	2	106	127	4	3	120	הפרשה לחובות מסופקים
24	-	-	24	18	-	-	18	הוצאות תפעוליות ואחרות
107	1	-	106	95	1	1	93	מחיצוניים
(12)	-	-	(12)	(11)	-	-	(11)	בינמגזרי
95	1	-	94	84	1	1	82	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
(5)	5	2	(12)	25	3	2	20	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
(3)	1	-	(4)	9	1	-	8	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
(2)	4	2	(8)	16	2	2	12	רווח נקי (הפסד)
(2.6%)				14.9%				תשואה להון
								מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
43	-	-	43	38	-	-	38	מרווח מפעילות מתן אשראי
23	-	-	23	18	-	-	18	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
7	1	-	6	27	2	-	25	אחר
73	1	-	72	83	2	-	81	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תוצאות מגזר בנקאות מסחרית

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)				לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008				
סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים				במיליוני שקלים חדשים				
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
138	1	-	137	208	1	-	207	מחיצוניים
(57)	-	-	(57)	(96)	-	-	(96)	בינמגזרי
81	1	-	80	112	1	-	111	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
31	4	2	25	35	5	2	28	הכנסות תפעוליות ואחרות
112	5	2	105	147	6	2	139	סך ההכנסות
4	-	-	4	2	-	-	2	הפרשה לחובות מסופקים
43	2	-	41	41	-	-	41	הוצאות תפעוליות ואחרות
38	-	-	38	41	-	-	41	מחיצוניים
81	2	-	79	82	-	-	82	בינמגזרי
27	3	2	22	63	6	2	55	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
10	1	1	8	24	2	1	21	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
17	2	1	14	39	4	1	34	רווח נקי מפעולות רגילות
1	1	-	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
18	3	1	14	39	4	1	34	רווח נקי
9.6%				19.5%				תשואה להון
4,666	-	2	4,664	4,283	-	2	4,281	יתרה ממוצעת של נכסים
2,209	-	-	2,209	2,082	-	-	2,082	יתרה ממוצעת של התחייבויות
3,770	-	-	3,770	4,075	-	-	4,075	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,704	1,704	-	-	1,697	1,697	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
3,834	-	2	3,832	4,417	-	3	4,414	אשראי לציבור (יתרת סוף)
2,207	-	-	2,207	2,223	-	-	2,223	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
59	-	-	59	23	-	-	23	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים
								בניהול
								מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
54	-	-	54	75	-	-	75	מרווח מפעילות מתן אשראי
13	-	-	13	13	-	-	13	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
14	1	-	13	24	1	-	23	אחר
81	1	-	80	112	1	-	111	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר הבנקאות המסחרית לרווחי הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 גדלה ב-22 מיליון שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. המגזר התאפיין בתשעת החודשים הראשונים של 2008 בגידול בפעילות: יתרת האשראי במגזר הסתכמה ב-30 בספטמבר 2008 בכ-4.4 מיליארד שקלים חדשים לעומת 3.8 מיליארד שקלים חדשים ב-30 בספטמבר אשתקד. כתוצאה מכך, ומשיפור במרווחים על האשראי במגזר זה, גדל הרווח מפעילות מימון בתשעת החודשים הראשונים של 2008 בכ-31 מיליון שקלים חדשים, כ-38.3%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות התפעוליות בתשעת החודשים הראשונים של 2008 גדלו ב-12.9% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. מנגד, לא חלו שינויים משמעותיים בהפרשה לחובות מסופקים ובהוצאות התפעוליות.

תוצאות מגזר בנקאות מסחרית

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007 (1)				לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008				
שוק	קרטיסי	בנקאות	ופיננסים	שוק	קרטיסי	בנקאות	ופיננסים	
ההון	אשראי	ההון	במיליוני שקלים חדשים	ההון	אשראי	ההון	במיליוני שקלים חדשים	
סך הכל				סך הכל				
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
54	-	-	54	76	-	-	76	מחיצוניים
(27)	-	-	(27)	(38)	-	-	(38)	בינמגזרי
27	-	-	27	38	-	-	38	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
8	1	1	6	12	2	1	9	הכנסות תפעוליות ואחרות
35	1	1	33	50	2	1	47	סך ההכנסות
(2)	-	-	(2)	3	-	-	3	הפרשה לחובות מסופקים
17	1	-	16	11	(1)	-	12	הוצאות תפעוליות ואחרות
16	-	-	16	15	-	-	15	מחיצוניים
								בינמגזרי
33	1	-	32	26	(1)	-	27	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
4	-	1	3	21	3	1	17	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
2	-	1	1	8	1	1	6	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
2	-	-	2	13	2	-	11	רווח נקי
3.1%				20.4%				תשואה להון
								מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
19	-	-	19	16	-	-	16	מרווח מפעילות מתן אשראי
4	-	-	4	4	-	-	4	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
4	-	-	4	18	-	-	18	אחר
27	-	-	27	38	-	-	38	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תוצאות מגזר בנקאות עסקית

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)				לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008				
בניה ונדל"ן	שוק ההון	בנקאות ופיננסים (2)	סך הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון	בנקאות ופיננסים (2)	סך הכל	
500	300	21	179	563	305	14	244	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(171)	(181)	-	10	(180)	(178)	-	(2)	מחיצוניים
329	119	21	189	383	127	14	242	בינגזרי
105	6	14	85	109	6	24	79	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
434	125	35	274	492	133	38	321	הכנסות תפעוליות ואחרות
58	43	-	15	78	38	-	40	סך ההכנסות
92	25	1	66	140	23	1	116	הפרשה לחובות מסופקים
49	8	-	41	48	7	-	41	הוצאות תפעוליות ואחרות
141	33	1	107	188	30	1	157	מחיצוניים
235	49	34	152	226	65	37	124	בינגזרי
79	16	11	52	84	24	14	46	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
156	33	23	100	142	41	23	78	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
5	-	5	-	-	-	-	-	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
161	33	28	100	142	41	23	78	רווח נקי מפעולות רגילות
12.9%				10.4%				רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
16,971	5,106	-	11,865	22,489	6,240	9	16,240	רווח נקי
12,117	897	-	11,220	13,447	1,065	-	12,382	תשואה להון
25,321	11,932	-	13,389	27,468	10,830	-	16,638	יתרה ממוצעת של נכסים
38,682	-	38,682	-	37,701	-	37,701	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
17,813	6,134	-	11,679	19,922	5,772	-	14,150	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
12,164	1,058	-	11,106	12,164	1,058	-	11,106	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
79	66	-	13	154	146	-	8	יתרה ממוצעת של נכסי (יתרת סוף)
								פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
								יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
200	115	-	85	233	110	-	123	מרכיבי הרווח מפעילות מימון
52	4	-	48	62	17	-	45	לפני הפרשה לחובות מסופקים:
77	-	21	56	88	-	14	74	מרווח מפעילות מתן אשראי
329	119	21	189	383	127	14	242	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
								סך הכל

(1) סווג מחדש.

(2) כולל תוצאות פעולות בגין כרטיסי אשראי ושוק ההון בסכומים לא מהותיים.

תרומת מגזר הבנקאות העסקית לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 קטנה בכ-14 מיליון שקלים חדשים, כ-9.0%, לעומת התרומה בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעולות בלתי רגילות בסך 5 מיליון שקלים חדשים, הינו בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל במחצית הראשונה של שנת 2007.

ההכנסות התפעוליות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 כללו 17 מיליון שקלים חדשים מדיבידנד בגין השקעה במניות לעומת 44 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומת המגזר הושפעה מגידול בשיעור 16.4% ברווח מפעילות מימון (גידול של 7.0% בניטרול הכללת תרומת הבנקאות העסקית שבפעילות הבינלאומית, אשר הוצגה בשנת 2007 כמגזר נפרד). מנגד, מותנה תרומת המגזר על ידי גידול של 34.5% בהפרשה לחובות מסופקים, הנובע, בין היתר, גם מהשלכות המשבר הפיננסי על המגזר העסקי, ועל ידי גידול בשיעור 33.3% בהוצאות התפעוליות, רובן בגין הפעילות הבינלאומית, כאמור לעיל.

תוצאות מגזר בנקאות עסקית

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)				לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008			
בנקאות ופיננסים (2)	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל	בנקאות ופיננסים (2)	שוק ההון	בניה ונדל"ן	סך הכל
במיליון שקלים חדשים				במיליון שקלים חדשים			
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
22	8	99	129	73	4	88	165
46	-	(70)	(24)	6	-	(50)	(44)
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
68	8	29	105	79	4	38	121
12	8	1	21	19	9	3	31
הכנסות תפעוליות ואחרות							
80	16	30	126	98	13	41	152
(3)	-	18	15	32	-	23	55
סך ההכנסות							
18	-	9	27	38	-	6	44
17	-	2	19	16	-	2	18
הפרשה לחובות מסופקים							
35	-	11	46	54	-	8	62
48	16	1	65	12	13	10	35
הוצאות תפעוליות ואחרות							
13	4	(2)	15	5	5	2	12
35	12	3	50	7	8	8	23
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים							
רווח נקי							
12.3%				5.3%			
תשואה להון							
מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים: (1)							
24	-	25	49	34	-	34	68
16	-	4	20	3	-	4	7
מרווח מפעילות מתן אשראי							
28	8	-	36	42	4	-	46
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר							
68	8	29	105	79	4	38	121
סך הכל							

(1) סווג מחדש.

(2) כולל תוצאות פעולות בגין כרטיסי אשראי ושוק ההון בסכומים לא מהותיים.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)			לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008			
שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך הכל	
במיליוני שקלים חדשים			במיליוני שקלים חדשים			
(511)	6	(517)	(1,092)	3	(1,095)	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים מחיצוניים
590	-	590	1,149	-	1,149	בינגזרי
79	6	73	57	3	54	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכנסות תפעוליות ואחרות
132	27	105	92	12	80	סך ההכנסות
211	33	178	149	15	134	הפרשה לחובות מסופקים הוצאות תפעוליות ואחרות
-	-	-	9	-	9	מחיצוניים
147	20	127	158	7	151	בינגזרי
21	-	21	18	-	18	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
168	20	148	176	7	169	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
43	13	30	(36)	8	(44)	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
15	4	11	(13)	3	(16)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
28	9	19	(23)	5	(28)	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
15	-	15	1	-	1	רווח נקי (הפסד)
43	9	34	(22)	5	(27)	
9.6%			(5.9%)			תשואה להון
18,554	-	18,554	23,759	-	23,759	יתרה ממוצעת של נכסים
22,556	-	22,556	28,627	-	28,627	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,983	-	8,983	8,693	-	8,693	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
45,707	-	45,707	51,958	-	51,958	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
21,423	21,423	-	23,532	23,531	1	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור (יתרת סוף)
12,610	-	12,610	10,255	-	10,255	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
						מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
79	6	73	57	3	54	אחר
79	6	73	57	3	54	סך הכל

(1) סווג מחדש.

תרומת מגזר הניהול הפיננסי לרווחי הקבוצה מפעולות רגילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הייתה שלילית, והסתכמה בהפסד בסך 23 מיליון שקלים חדשים, בהשוואה לרווח מפעולות רגילות בסך 28 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעולות בלתי רגילות אשתקד, בסך 15 מיליון שקלים חדשים, הינו בעיקר בגין חלקו של המגזר ברווח ההון ממכירת פעילות קבוצת הבנק בקופות הגמל.

הרווח מפעילות מימון בתשעת החודשים הראשונים של השנה קטן בכ-27.8%, בעיקר עקב הפרשה בסך 96 מיליון שקלים חדשים לירידת ערך של השקעות הבנק בניירות ערך החשופים בעיקר לזעזועים בעקבות המשבר הפיננסי (הפרשה בסך 24 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בגין השקעה במכשירים החשופים במישרין או בעקיפין לשוק המשכנתאות בארצות הברית או לקרנות ממונפות, סווגה בנפרד במסגרת תוצאות הפעילות הבינלאומית, שכאמור שויכו משנת 2008 למגזרים המתאימים, ואשר הוצגה בשנת 2007 כמגזר נפרד). הקיטון ברווח מפעולות מימון קוזז על ידי השפעת רישום נגזרים לפי שווי הוגן, שגרמה לרישום הפסדים משמעותיים בתקופה המקבילה אשתקד, וזאת למרות הוצאות בתשעת החודשים הראשונים של 2008, בסך 66 מיליון שקלים חדשים, בגין ירידה בשווי השוק של נגזרי אשראי הנרשמת בדוח רווח והפסד.

ההכנסות התפעוליות והאחרות קטנו ב-40 מיליון שקלים חדשים, כ-30.3%, רובם כתוצאה מאובדן הכנסות דמי הניהול מקופות גמל בסך 22 מיליון שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בתשעת החודשים הראשונים של 2008 נרשמה במגזר הניהול הפיננסי הפרשה לחובות מסופקים, הנובעת, בין היתר, גם מהשלכות המשבר הפיננסי על המגזר.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007 (1)			לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	סך הכל	
במיליוני שקלים חדשים			במיליוני שקלים חדשים			
						רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
(379)	3	(382)	(718)	1	(719)	מחיצוניים
418	-	418	706	-	706	בינמגזרי
						רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
39	3	36	(12)	1	(13)	הכנסות תפעוליות ואחרות
45	-	45	38	5	33	סך ההכנסות
84	3	81	26	6	20	הוצאות חובות מסופקים
-	-	-	9	-	9	הוצאות תפעוליות ואחרות
33	15	18	42	1	41	מחיצוניים
6	-	6	7	-	7	בינמגזרי
39	15	24	49	1	48	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
45	(12)	57	(32)	5	(37)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
18	(5)	23	(11)	2	(13)	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
27	(7)	34	(21)	3	(24)	רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
3	-	3	1	-	1	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
30	(7)	37	(20)	3	(23)	רווח נקי (הפסד)
29.0%			(19.0%)			תשואה להון
						מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
39	3	36	(12)	1	(13)	אחר
39	3	36	(12)	1	(13)	סך הכל

(1) סווג מחדש.

הפעילות הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות וסניפים, בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, במתן שירותים פיננסיים ללקוחות ישראליים המקיימים פעילות בחוץ לארץ, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים.

להלן תיאור עיקר הפריסה הבינלאומית של הקבוצה:

חברת בת בשוויץ – UMB (Switzerland) Ltd – מתמחה בשירותי בנקאות פרטית, בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד – UMOHC B.V (להלן: "חברת ההחזקות"). חברת הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ. לפרטים באשר לתוצאות העסקיות של חברת הבת בשוויץ, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות.

חברת בת בארצות הברית - חברת UMTB Securities Inc., חברה בבעלות מלאה של הבנק הרשומה במדינת דלאוור בארצות הברית. מספקת ללקוחות הבנק שירותי ברוקר דילר לביצוע פעולות בניירות ערך הנסחרים בשוקי ההון בארצות הברית. לחברה רישיון של ה- Securities and Exchange Commission (SEC) לביצוע פעולות בניירות ערך הנסחרים בשוקי ההון בארצות הברית, והיא התקבלה כחברה ב- National Association of Securities Dealers (NASD).

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס:** הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, הבנקאות הפרטית וסחר חוץ. הפיקדונות המופקדים בסניף מבטחים על ידי (Federal Deposit Insurance Corporation) FDIC. מרבית לקוחות הסניף הם תושבי ארצות הברית. לפרטים בדבר ביקורת שערך ה- FDIC בסניף לוס אנג'לס בשנת 2007, ובאשר לתכנית הציות בסניף, ראה פרק הליכים משפטיים.

- **סניף לונדון:** הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות הפרטית. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

- **סניף קיימן:** הסניף מעניק שירותים בתחום הבנקאות הפרטית, והוא מופעל באמצעות ייצוג הבנק על ידי Butterfield Bank – בנק מקומי באיי קיימן, על פי הסכם ניהול בינו לבין הבנק.

סניפי בנקאות בינלאומית בישראל: הבנק מפעיל שלושה סניפים מיוחדים, הממוקמים בירושלים, בתל-אביב ובאשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. בנוסף, מפעיל הבנק בירושלים מרכז משכנתאות לתושבי חוץ, המטפל במתן משכנתאות לתושבי חוץ הרוכשים דירות בארץ. הסניפים נתונים לפיקוח ישראלי, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית.

נציגויות: פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. הבנק מפעיל משרדי נציגויות במכסיקו, באורוגוואי ובגרמניה. ביום 27 באוקטובר 2008 אישר המפקח על הבנקים בפנמה לבנק, להקים נציגות של הבנק בפנמה. הבנק פועל להקמת הנציגות.

לפרטים בדבר הפיקוח המקומי על שלוחות הבנק בחוץ לארץ, ראה בפרק מגזר הפעילות הבינלאומית בדוח הדירקטוריון המצורף לדוחות הכספיים ליום 31 לדצמבר 2007.

מקורות ומימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות, כתבי התחייבות ואיגרות חוב לסוגיהם והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי ריווחיות, תשואה על ההון והלימות הון, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוקי ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 30 בספטמבר 2008 עמד על כ-84.7 מיליארדי שקלים חדשים (מהם 9.9 מיליארדי שקלים חדשים בבנק יהב, שאוחד לראשונה ברבעון השלישי של שנת 2008), לעומת כ-75.3 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2007. פיקדונות הציבור במגזר הצמוד למדד גדלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 בשיעור של כ-12.9%, פיקדונות הציבור במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ קטנו בשיעור של כ-5.4%, ואילו הפיקדונות במגזר השקלי הלא-צמוד גדלו בכ-21.7%. לפרטים, ראה פרק התפתחות סעיפי המאזן לעיל.

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

במסגרת תשקיף מדף שפירסמה טפחות הנפקות לציבור ביום 28 בנובמבר 2006, בתוקף לשנתיים, רשאת טפחות הנפקות להנפיק לציבור תעודות התחייבות נוספות בערך נקוב של כ-5 מיליארדי שקלים חדשים. במסגרת זו הנפיקה החברה עד ליום 30 בספטמבר 2008 תעודות התחייבות בהיקף של 780 מיליוני שקלים חדשים, מהם 480 מיליוני שקלים חדשים התחייבויות נדחות. למועד הדוחות הכספיים הונפקו לציבור על-ידי טפחות הנפקות תעודות התחייבות (סדרות 25-30) בערך נקוב כולל של 1,930 מיליוני שקלים חדשים. היתרה המשוערכת ליום 30 בספטמבר 2008 של תעודות התחייבות אלו שבמחזור הסתכמה ב-2,193 מיליוני שקלים חדשים.

בהמשך להודעת Standard&Poor's Maalot (להלן: "מעלות") מיום 11 ביוני 2008 בדבר בחינה מחדש של מתודולוגיית הדירוג של כתבי התחייבויות נדחים שהונפקו על ידי המערכת (Credit Watch) הבנקאית ודורגו על ידי מעלות והתאמתה למתודולוגיית הדירוג הבינלאומית של S&P, קבעה ועדת הדירוג של מעלות ביום 26 ביוני 2008, כי כתבי ההתחייבות הנדחים ידורגו ברמת דירוג אחת נמוכה מדירוג המנפיק. משכך, בהתאם לאמור בהודעה, ועל-פי אישור שקיבל הבנק ממעלות ביום 22 בספטמבר 2008, קבעה מעלות, כי דרוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, יהיה AA. "תחזית הדירוג" (Outlook) של הבנק נותרה ללא שינוי.

כחלק מהיערכותו למימוש החלטת הדירקטוריון באשר ליחס הלימות ההון, מתעתד הבנק להשלים עד תום שנת 2009 גיוס הון משני עליון נוסף בהיקף של עד כמיליארד שקלים חדשים. במסגרת זו, הקצה הבנק ביום 30 ביוני 2008 שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק בסך של 119.8 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, בהתאם להצעה פרטית שפורסמה ביום 26 ביוני 2008. ביום 9 בספטמבר 2008 הקצה הבנק שטרי הון נדחים נוספים מאותה סדרה בסך של 42.5 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, בהתאם להצעה פרטית שפורסמה ביום 4 בספטמבר 2008. שטרי ההון הנדחים והמניות שתנבענה מהמרה כפויה שלהם אושרו לרישום למסחר על ידי הבורסה לניירות ערך. שטרי ההון שהוקצו כאמור, נוספים לשטרי הון מאותה סדרה שהוקצו בשנים 2006-2007, כך שכלל שטרי ההון מסדרה זו בערך נקוב כולל של כ- 1.12 מיליארדי שקלים חדשים, מהווים בהתאם לאישור המפקח על הבנקים הון משני עליון בסך של כ- 1.18 מיליארדי שקלים חדשים. לפרטים, ראה באור 4 לדוחות הכספיים.

ניהול סיכונים

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכוני שוק ונזילות, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת הסיכונים העשויים לנבוע מהחשיפה לסיכונים אלה.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 של בנק ישראל. במסגרת זו מונו בקבוצה מנהלי סיכונים, והוקם אגף לבקרת סיכונים. הנהלת הבנק רואה במערך ניהול ובקרת סיכונים של הבנק את אחת מיכולות הליבה שלו, ולפיכך, מדיניות הבנק היא לפעול באופן מתמיד לשיפור מערך ניהול ובקרת הסיכונים. בפרט, נמצא הבנק בשלבים מתקדמים של יישום הנחיות באזל II.

גישת הנהלת הבנק היא, כי ניהול הסיכונים ובקרתם צריכים להיות תהליך אינטגרטיבי. כחלק מגישה זו, רכש הבנק מערכת ניהול סיכונים (מערכת "אלגוריתמיקס") המאפשרת לנהל ולבקר תחת פלטפורמה אחת את סיכון השוק ואת סיכון הנזילות של הבנק, ובעתיד גם את סיכונים האשראי השונים, כולל יישום הוראות באזל II לחישוב הון רגולטורי והון כלכלי. במהלך שנת 2007 הושלם מהלך המאפשר הפעלת מודלים מתקדמים לשם ניהול חשיפת לקוחות שוק ההון בזירת מטבע חוץ. מהלך זה הורחב במהלך שנת 2008 במטרה לכלול לקוחות הפועלים בזירות מסחר אחרות. כמו כן, החלה המערכת בקליטת הקבצים לשם חישוב ההון הרגולטורי הנדרש על פי הנחיות באזל II (נדבך 1 – שיטה סטנדרטית).

סיכון אשראי

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. כאמור לעיל, נמצא הבנק בשלבי יישום מתקדמים של הנחיות באזל II. למרכיבים הכמותיים של ההוראה, ולא פחות מכך, למרכיביה האיכותיים, השפעה רבה על אופן ניהול סיכון האשראי של הבנק. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008, השלים הבנק עריכת סקר פערים בנושא דרישות הנדבך השני בהוראות באזל II בנוגע לניהול סיכון האשראי, והכנת תכנית עבודה לסגירת הפערים. הבנק החל בביצוע תכנית העבודה.

מנהל סיכונים האשראי בבנק הוא מנהל החטיבה לבנקאות עסקית. כל יחידה המטפלת במתן אשראי עוקבת באופן שוטף אחר פרעונו בהתאם לתנאיו ואחר מצבו הפיננסי של הלקוח בהתאם להקפי חבותו. ממצאים הדורשים טיפול מדווחים לגורם שהאשראי בסמכותו. בבנק פועלת יחידה לאיתור ובקרה, המפעילה מנגנונים ממוכנים לצורך התרעה על חשבונות ולקוחות חריגים, לרבות תוך הסתמכות על מידע חיצוני לבנק. בנוסף, פועלת בבנק יחידה לבקרת אשראי במסגרת האגף לבקרת סיכונים.

הנהלים למתן אשראי ולטיפול באשראי ובביטחונות, כמו גם מערכות המיכון הרלוונטיות לכך, נבחנים ומעודכנים באופן שוטף, כדי להתאימם לסביבה העסקית המשתנה. כמו כן, מושקע מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העובדים העוסקים באשראי באמצעות פעולות הדרכה והשתלמויות מקצועיות בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים בשיפור ובשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

לאור המשבר בשווקים הפיננסיים בעולם, הוגברו בבנק במהלך החודשים האחרונים אמצעי הבדיקה והדיווח על החשיפות, לרבות סריקה מקיפה של כלל החשבונות והלקוחות, במטרה להדק את הפיקוח והבקרה על תיק האשראי. בפרט, מופו והוערכו חשיפות הבנק לגופים החשופים במישרין ובעקיפין למשבר הפיננסי בעולם. כמו כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר חשיפותיו למוסדות פיננסיים זרים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים(1)(2) ליום 30 בספטמבר 2008 (מיליוני שקלים חדשים):

דרוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני (3)	סיכון אשראי חוץ מאזני (4)	חשיפת אשראי נוכחית
AAA עד AA-	4,692	535	5,227
A+ עד A-	1,732	79	1,811
BBB+ עד BBB-	85	194	279
BB+ עד B-	79	17	96
נמוך מ: B-	187	-	187
ללא דירוג	3	1	4
סך הכל חשיפת אשראי			
למוסדות פיננסיים זרים	6,778	826	7,604

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, ספרד וקנדה. עיקר החשיפות הן בגין מוסדות הרשומים במדינות OECD.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג', אשר שוקללו בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 לפי 50% מסכומן.

חשיפת אשראי בסך 326 מיליון שקלים חדשים הינה בגין מוסדות שדרוג ברמה של AAA עד AA-, ולאחר תאריך המאזן ירד דירוגם לרמה של A+. היקף החשיפה למוסדות אלו, ליום 15 בנובמבר 2008, עמד על כ- 132 מיליון שקלים חדשים.

חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. לפרטים בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, ראה באור 2 לדוחות הכספיים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור 7.ב. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סקירת ההנהלה – תוספת ב' – סיכון אשראי לפי ענפי משק, המצורפת לדוחות הכספיים, תחת ענף "שרותים פיננסיים". בסקירת ההנהלה נכללים אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים לציבור. לא נכללים בסקירת ההנהלה פיקדונות בבנקים, הנכללים בטבלה לעיל. עסקאות עתידיות, המשוקללות לפי שיעור של 10% מיתרתן, נכללות בסקירת ההנהלה כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את מגבלות החשיפות המקסימאליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס דירוג אחרון הקיים לאותו מוסד, כאשר נעשה שימוש אך ורק בדירוג שבוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות הקפי חשיפה מכסימליים וטווחי זמן מכסימליים לפרעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי-קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דרוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך היא לתקופות ממושכות יותר.

סיכוני שוק

סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק במכשירים הפיננסיים השונים נובעים מרגישותם לשינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה ובשערי חליפין, כך ששינויים בתנאי השוק, עשויים להוביל לשינויים בשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים השונים. סיכוני השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק הם סיכוני ריבית, סיכוני בסיס וסיכוני נזילות.

ניהול סיכוני השוק נועד למקסם את הרווח של הבנק ברמת סיכון שנקבעה.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות בהתאם למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, אשר במסגרתן ובכפוף להן, פועלת הנהלת הבנק בהתאם לתנאי השוק במועד נתון. מנהל סיכוני השוק בבנק הוא מנהל החטיבה הפיננסית.

במטרה לשפר את מהירות התגובה לרמת התנודתיות בשוקי ההון, עבר הבנק בחודש מאי 2008 לחשב את ערך ה-VAR בשיטה חדשה, המיישמת שילוב של מספר שיטות חישוב, תוך התאמת מספר התצפיות ההיסטוריות בהן נעשה שימוש לצורך החישוב.

האומדן הפנימי של ערך ה-VAR של קבוצת הבנק מציג את הסיכון להפסד במהלך חודש ימים, שהסתברות להתרחשותו אינה עולה על 1%. להלן ערך ה-VAR המקסימלי של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2007	תשעה חודשים ראשונים 2008 (1)	
126	117	לסוף התקופה
169 (אוגוסט)	121 (ינואר)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
104 (ינואר)	80 (פברואר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

(1) ערכי ה-VaR חושבו מחדש מתחילת השנה לאור שינוי שיטת החישוב.

ניהול הסיכונים בראיה כוללת, על כלל הפעילות הפיננסית של הבנק, מאזנית וחוזק מאזנית, מאפשר לבנק ניצול מרבי של המתאמים בין גורמי הסיכון השונים (בסיס וריבית) במגזרי ההצמדה השונים, ופיזור מיטבי של הסיכון. בנוסף למדידת הערך הכולל של הסיכון, מודד הבנק ומנהל את תמהיל מרכיבי הסיכון.

סיכון בסיס

סיכון בסיס הצמדה הוא הסיכון של שחיקה בהון כתוצאה משינויים בערכו של בסיס ההצמדה - שינוי מחירים, שערי חליפין וקצב האינפלציה. החשיפה לסיכון בסיס קיימת כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במגזרי מטבע או הצמדה שונים. להלן ניתוח רגישות רוחי קבוצת הבנק (לפני מס) לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן, ליום 30 בספטמבר 2008:

רווח (הפסד) במיליוני שקלים חדשים

	תרחיש קיצון היסטורי (1)		תרחישים			
	ירידה מקסימאלית	עליה מקסימאלית	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עליה של 5%	
מדד	(16.8)	55.9	(186.2)	(93.1)	93.1	186.2
דולר	(3.7)	8.2	(8.7)	(5.0)	7.9	18.0
ליש"ט	0.6	(1.0)	1.7	0.7	(0.6)	(1.3)
יין	0.1	(0.5)	1.3	(0.1)	0.0	(0.3)
אירו	(2.0)	5.1	(3.2)	(1.8)	3.3	8.2
פר"ש	(0.6)	4.7	(0.9)	(0.6)	1.7	5.6

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

סיכון ריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון של שחיקת ההון כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפרעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו. להלן תיאור הגישות הפוזיציות של הבנק נכון ליום 30 בספטמבר 2008, לתזוזות מקבילות של 1% בעקומי הריביות (במיליוני שקלים חדשים):

תזוזות מקבילות של 1%		
עליית עקום	ירידת עקום	
(19.7)	2.7	שקל צמוד למדד
(0.5)	(0.8)	שקל לא צמוד
(14.1)	15.3	מטבע חוץ
(34.3)	17.2	כל המגזרים

סיכונים נזילות

סיכונים נזילות נובעים מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכונים הנזילות מנוהלים בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה. ברבעון השלישי של 2008 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

סיכונים הנזילות בבנק, על רקע משבר האשראי והנזילות הגלובליים, מנוהלים בתקופה זו בשמרנות יתרה, תוך שמירה על רזרבות נזילות גבוהות וביחנה מתמדת של מצב הבנק בתרחישי נזילות ברמות חומרה ומאפיינים שונים. כמו כן הוגבר המעקב השוטף אחר מחוללי הסיכון הפנימיים והחיצוניים, העשויים להצביע על שינוי ברמות הנזילות במערכת ככלל ובבנק בפרט. יצוין כי הבנק מנהל את סיכונים הנזילות באופן האמור לעיל, חרף העובדה כי משבר האשראי העולמי, לא פגע בנזילות הבנק.

עודפי האמצעים הנזילים על צרכי המימון במטבע ישראלי מושקעים בעיקר בהפקדות בבנק ישראל ובבנקים מסחריים לתקופה של עד שבוע ובמק"מ ואיגרות חוב ממשלתיות. עודפי האמצעים הנזילים על צרכי המימון במטבע חוץ מושקעים בפקדונות לתקופות קצרות בבנקים בחוץ לארץ, בבנקים מקומיים, בבנק ישראל ובאיגרות חוב הניתנות למימוש מהיר. מדיניות ניהול חשיפת האשראי הגלומה בניהול עודפי הנזילות במט"ח עודכנה בהתאמה למציאות הכלכלית העולמית. הבנק בוחן תדיר את קווי האשראי לגופים הפיננסיים השונים ופועל מול הבנקים בעלי החוסן הפיננסי הגבוה ביותר, לטווחי זמן קצרים ככל הניתן ובפיזור בין הגופים השונים.

מכשירים נגזרים

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים.

הבנק פעיל במכשירים נגזרים בתחום מטבע חוץ, במטבע ישראלי לא צמוד ובמטבע ישראלי צמוד למדד. הפעילות במכשירים נגזרים מנוהלת בעיקרה בחדר העסקאות של הבנק, ומסוגלת ל-3 סוגים: עסקאות גידור, עסקאות לצורך ניהול נכסים והתחייבויות (ALM) ועסקאות אחרות. לפרטים, ראה באור 7 לדוחות הכספיים.

הבנק פועל בתחום נגזרות אשראי בתיק הנוסטרו. במסגרת זו, מבטיח הבנק זכאות לתשלום במקרה של שינוי בדרוג האשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר המתייחס לצדדים נגדיים שהם מדינות או בנקים בחוץ לארץ. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני, בוועדה לניהול סיכונים, ומובאות לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות. הסכום הנקוב של נגזרות אשראי אלה ליום 30 בספטמבר 2008 עמד על 821 מיליוני שקלים חדשים.

מדיניות ניהול תיק האופציות מבוססת על אסטרטגית "דלתא ניוטרל". הפעילות באופציות כפופה למגבלות כמותיות שנקבעו על ידי ההנהלה, הכוללות חשיפת דלתא (רגישות מחיר האופציה לשינוי במחיר נכס הבסיס), ערך VAR מקסימלי לאופק השקעה של יום ברמת מובהקות של 99% בחישוב בשיטת מונטה-קרלו, והפסדים מקסימליים בתרחישים שונים. מגבלת ה-VAR על תיק האופציות של הבנק מחושבת במהלך היום (INTRADAY) בכל שעה.

בשנת 2007 הפעיל הבנק, כחלק ממערכת ניהול הסיכונים שלו, מודול מתקדם, הבוחן את ערך ה-VAR, ערכי הרגישות של מחיר האופציה לשינויים בפרמטרים שונים הקובעים את מחירה (כגון: מחיר נכס הבסיס, סטיית התקן ושיעור הריבית), וערך מבחני המצוקה של תיק האופציות של הבנק. חישובי המערכת מתבצעים בתוך יום המסחר, בכל שעה (INTRADAY VAR). הבנק החל בתהליך של הרחבת השימוש במודול זה לכל פעילות הנגזרים שלו.

סיכונים תפעוליים

הנחיות באזל I התייחסו לסיכון התפעולי כאל סיכון שיורי, ולמעשה הוגדר סיכון זה כסיכון שאינו סיכון שוק או סיכון אשראי. הוראות באזל II הגדירו את הסיכון התפעולי באופן מפורש, וציינו גורמים עיקריים כמחוללי הסיכון התפעולי (תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, ואירועים חיצוניים). בנוסף, כולל הנדבך הראשון של באזל II, דרישת הון בגין הסיכון התפעולי.

מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק הוא מנהל החטיבה לחשבונות. במהלך שנת 2008 שודרגה מדיניות הבנק בנושא הסיכון התפעולי ומדיניות ההמשכיות העסקית של הבנק, והותאמה לדרישות באזל II ובנק ישראל. המדיניות אושרה ע"י דירקטוריון הבנק.

סיכונים משפטיים

הוראת ניהול בנקאי תקין 339 קובעת, בין היתר, כי על התאגידים הבנקאיים לפעול למזעור הסיכונים המשפטיים הנגזרים מפעילויותיהם השונות. בהתאם להוראה, סיכון משפטי הוא "סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם".

במסגרת היערכות הבנק לניהול הסיכונים המשפטיים ולקיום ההוראה, מונה היועץ המשפטי הראשי למנהל הסיכונים המשפטיים, שתפקידו לנהל סיכונים אלה ולפעול למזעורם.

בבנק נקבעו נהלים, המסייעים למיזעור הסיכונים המשפטיים בפעילויות וביחידות השונות של הבנק. הנהלים קובעים, בין היתר, את הממשקים בין מערך הייעוץ המשפטי של הבנק לבין היחידות השונות, מגדירים את סוגי ההסכמים עליהם רשאי הבנק לחתום ואת נהלי עריכתם, קובעים את האופן בו נבחן הצד הנגדי להסכם, לרבות סמכותו לפעול של מי שפועל בשם אחרים, ומגדירים את אופן הטיפול בקבלתם וברישומם של בטחונות. כמו כן, הוגדר חלקו של המערך המשפטי בהכנת הנהלים הפנימיים של הבנק, ובהכנת המסמכים והטפסים הנגזרים מהם.

מגבלות ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוק הבנקאות (שרות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007

ביום 26 ביוני 2007 התקבל תיקון לחוק הבנקאות (שרות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007. התיקון נועד להגביר את רמת התחרות בין הבנקים, ולשם כך הוא קובע הסדרים המתייחסים לפיקוח על מחירי העמלות ולהגברת השקיפות של מחירי השירותים הבנקאיים, כך שללקוחות תהיה אפשרות מעשית להשוות בין מחירי השירותים הבנקאיים.

לפרטים בדבר התיקון לחוק, הכללים שנקבעו מתוקף החוק, אופן יישומם על ידי הבנק והשפעתם על תוצאות פעילות הבנק, ראה באור 11.א. לדוחות הכספיים.

חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2008), התשס"ח-2008

חוק ההסדרים, שפורסם ביום 1 בינואר 2008, כולל בין היתר, תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק הפיקוח"). חוק הפיקוח שאושר ביום 25 ביולי 2005, קבע בין היתר, כי עיסוק בייעוץ פנסיוני יותר לבעלי רישיון לכך בלבד. כן קבע החוק את התנאים והמגבלות לקבלת רישיון יועץ פנסיוני ואת רשימת המוצרים הפנסיוניים שהיועץ רשאי לייעץ לגביהם. במסגרת התיקון האמור נקבע, כי תאגידים בנקאיים, שהונם העצמי אינו עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים, יורשו, החל ביום 1 בינואר 2009, ובכפוף לקבלת רישיון מתאים מאת הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר, לייעץ, כחלק משרותי הייעוץ הפנסיוני שהם נותנים, גם לגבי מוצרים פנסיוניים שיש להם מרכיב ביטוחי, ובכלל זה: ביטוח מנהלים, ביטוח חיים הכולל מרכיב חסכון, וביטוח אובדן כושר עבודה, ובלבד שהוא חלק מפוליסת ביטוח מנהלים או ביטוח חיים. תאגידים בנקאיים שהונם העצמי עולה על 10 מיליארד שקלים חדשים יורשו לתת ייעוץ פנסיוני, לרבות במוצרים פנסיוניים ביטוחיים, במועדים מאוחרים יותר.

הבנק פועל בתחום הייעוץ הפנסיוני בהתאם לרישיון מאת הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון. מתן ייעוץ לביטוח, כאמור, יאפשר הרחבה של פעילות הייעוץ הפנסיוני של הבנק בתמורה לעמלות הפצה מחברות הביטוח באופן דומה להסדרים הנהוגים באשר למוצרים הפנסיוניים האחרים.

חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008

בעקבות המלצות של קרן המטבע הבין-לאומית והבנק העולמי, שקבעה סטנדרטים בין-לאומיים בנושא מערכות תשלומים, החליט נגיד בנק ישראל בדצמבר 2002 על רפורמה במערך התשלומים בישראל, לצורך התאמת מערכות התשלומים המקומיות לסטנדרטים אלה. במסגרת רפורמה זו הוחלט על הקמת מערכת חדשה לתשלומים ולסליקה של מטבע ישראלי, שבה ישתתפו הבנקים וייסלקו תשלומים גדולים בזמן אמת

(RTGS - Real Time Gross Settlement). בחודש אוגוסט 2007 השיק בנק ישראל את מערכת התשלומים בזמן אמת - RTGS. המערכת מאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בבנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת. הסליקה הינה מיידית וסופית.

ביום 3 לחודש פברואר 2008 אושר חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008. מטרת החוק לעגן את ההוראות הנדרשות לצורך מזעור הסיכונים הגלומים בהעברת תשלומים בזמן אמת כאמור, ולצורך הקניית ודאות משפטית, במטרה להבטיח את יציבותן של מערכות התשלומים. החוק מחיל על מפעילי מערכות תשלומים חובות שמטרתן להבטיח את יציבותן ותפקודן היעיל של מערכות אלה לצורך הפחתת הסיכון המערכתי העלול להיווצר כתוצאה מפעילות בלתי תקינה שלהן. לאור חשיבותן של מערכות התשלומים, נקבע כי הן תהיינה נתונות לבקרה של בנק ישראל, וכי לנגיד בנק ישראל יוקנו לשם כך סמכויות מתאימות, ובין השאר, סמכות לתת הוראות למפעיל המערכת וסמכות לקבלת מידע. כמו כן, יוסמך בנק ישראל לתת אשראי תוך יומי למשתתף במערכת כאמור, לצורך הבטחת התפקוד היעיל של המערכת, כנגד ביטחונות.

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח – 2008
ביום 26 בפברואר 2008 אושר חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח – 2008 (להלן: "התיקון"), לפיו תחולתו של חוק התיאומים בשל אינפלציה תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. במסגרת התיקון בוצעו גם שינויים בחוק מס ערך מוסף, המשפיעים על חישוב מס הרווח ומס השכר המשולמים על ידי מוסד כספי.

לפרטים בדבר התיקון ובדבר הערכת הבנק באשר להשפעת החלתו על רווחי הבנק, ראה באור 1.11. לדוחות הכספיים.

תיקונים לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974
ביום 31 במרץ 2008 אושרו תיקונים מס' 4 ומס' 5 לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974. היוזמה לתיקוני החקיקה באה בעקבות קריסת חברת "חפציבה", ונועדה להעניק הגנה טובה יותר לרוכשי הדירות מפני מקרים שבהם מוכר הדירה אינו יכול לעמוד בהתחייבויותיו על פי הסכם המכר. במסגרת התיקונים לחוק הורחבה אחריותו של המוכר, ובמקרה של תאגיד, הוטלה אחריות גם על נושאי משרה בתאגיד. בין היתר נקבע, כי כבר עם קבלת 7% ממחיר הדירה (במקום 15% טרם התיקון) יהא המוכר חייב להבטיח את כספי הקונה. במסגרת מחיר הדירה, שאת התשלומים בגינה יש להבטיח, יכללו כל הסכומים שהקונה התחייב לשלם למוכר בקשר לרכישת הדירה. על המוכר להודיע לקונה על זכויותיו על פי החוק להבטחת הכספים ששילם למוכר. כן, חייב המוכר להודיע לקונה עד למועד חתימת חוזה המכר, במקרה שלא התקשר עם תאגיד בנקאי בהסכם ליווי פיננסי. בנוסף, הורחבו העילות למימוש ערבות בנקאית שהוצאה להבטחת כספי הקונה (להלן: "ערבות חוק המכר") ולדרישת

תשלום בהתאם לפוליטת ביטוח שהוצאה על פי החוק. נקבע גם, ששר השיכון, בהסכמת המפקח על הבנקים, יוכל לקבוע את נוסח הערבות לעניין זה, ואילו שר האוצר יוכל לקבוע את נוסח פוליטת הביטוח. החוק מטיל אחריות גם על תאגיד בנקאי המלווה פרויקט בנייה. בין היתר חייב התאגיד הבנקאי ליישם במסגרת הליווי הפיננסי שיטת תשלום באמצעות פנקסי שוברים שיופקו לרוכשים. התאגיד הבנקאי מחוייב להנפיק ערבות חוק המכר בגין תשלום בשובר תוך 14 ימי עסקים מיום התשלום, או לוודא מתן בטוחה אחרת לקונה בהתאם לחוק. החוק מחייב תאגיד בנקאי הנותן הלוואה לקונה להודיע לו בכתב על הוראות החוק ועל זכויותיו להבטחת הכספים ששולמו למוכר עבור הדירה. תאגיד בנקאי כאמור יעביר כספים למוכר רק אחר שוידא קבלת בטוחה בהתאם לחוק או קבלת התחייבות בכתב מהמוכר להמציא בטוחה כאמור. בחוק נקבע, כי ממונה מטעם משרד הבינוי והשיכון יפקח על ביצוע הוראות החוק. לממונה ניתנה בין היתר סמכות להטלת עיצום כספי על מוכר שהפר הוראות מסוימות בחוק, ולמפקח על הבנקים ניתנה סמכות הטלת עיצום כספי על תאגיד בנקאי שהפר את ההוראות.

תחילתו של החוק ביום 6 באוקטובר 2008. הבנק ערוך ופועל בהתאם להוראות החוק.

חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 7), התשס"ח-2008

התיקון לחוק, שהתקבל ביום 10 לחודש יוני 2008, מסמיך את המפקח על הבנקים להורות לבנקים, שלא להגביל חשבונות בנק ולקוחות בשל שיקים שסורבו בתקופה שבה התקבלה החלטה רשמית על מצב מיוחד בעורף, אירוע אסון המוני, או כאשר היתה קריאה למילואים בנסיבות חירום או במצב מיוחד, וזאת לתקופה מירבית של 90 יום.

כמו-כן מסמיך החוק את שר המשפטים לקבוע בתקנות, בהליך מהיר, הוראות שייגייג את תחולתו של חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981, בעתות חירום.

עוד קובע החוק, כי לקוח שהוגבל, הוא או חשבון, בשל שיקים שסורבו עקב פגיעה בו או ברכושו בפעולת איבה, או עקב הרעה משמעותית בהכנסותיו שהתרחשה כתוצאה משעת חירום, יהיה רשאי לפנות לבית משפט השלום, ולבקש לבטל את הבאת השיק במניין השיקים שסורבו.

חוק לתיקון פקודת הבנקאות (מס' 25), התשס"ח-2008

פקודת הבנקאות, 1941 מחייבת תאגיד בנקאי לדווח למבקר הפנימי ולמפקח על הבנקים בכל מקרה של קיום חשש סביר, שעובד מעובדיו או נושא משרה בו היה מעורב במעילה, שסכומה עולה על סכום שקבע המפקח. המפקח קבע, שיש לדווח על כל ארוע שיש חשש סביר שסכומו יעלה על 15,000 שקלים חדשים לארוע בישראל, ועל 15,000 דולר לארוע בחוץ לארץ. הפקודה קובעת, כי אחת לשנה יגיש המפקח על הבנקים לועדת הכספים של הכנסת דין וחשבון בנושא המעילות בבנקים. התיקון לפקודה, שהתקבל ביום 21 לחודש יולי 2008, קובע, כי המפקח יביא את דו"ח המעילות לידיעת הציבור בדרך שייקבע, לרבות באמצעות פרסום באתר האינטרנט של בנק ישראל.

חוק כרטיסי חיוב (תיקון מס' 4), התשס"ח-2008

התיקון לחוק, שהתקבל ביום 29 לחודש יולי 2008, קובע הוראות לעניין היחסים בין מנפיק כרטיסי אשראי (חברת כרטיסי האשראי) ללקוח, לעניין אחריות לשימוש לרעה בכרטיס אשראי והפסקת חיוב בעסקה. בין היתר, התיקון קובע תנאים, שבהתקיימם על המנפיק להפסיק, לבקשת הלקוח, חיוב של הלקוח בעסקה בכרטיס אשראי.

כמו כן קובע התיקון, כי במקרה שבו הובא לידיעת מנפיק, שנעשתה עסקה בין ספק לבין לקוח באמצעות כרטיס אשראי, והוגשה לבית המשפט בקשה למתן צו לכינוס נכסים, צו פירוק או צו פשיטת רגל נגד הספק, ובקשת הצו הומצאה למנפיק, יפסיק המנפיק לזכות את הספק בשל אותה עסקה החל במועד שבו נודע לו על הגשת הבקשה ועד למועד ההחלטה בה.

תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 - דיווח מידי אודות עסקאות עם בעלי שליטה

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"), לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מידי אודות "פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה; בפסקה זו, "עסקה" - למעט עסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות".

בעקבות פרסום התיקון, הודיעה רשות ניירות ערך לאיגוד הבנקים במכתב מיום 6 באוגוסט 2008, כי היא לא תתערב במקרים בהם לא יינתן גילוי בדוח מידי בקשר עם עסקאות בנקאיות שאינן מהוות עסקה חריגה כהגדרתה בסעיף 1 לחוק החברות, ובלבד שיתקיימו כל אלה:

- ועדת הביקורת של התאגיד תקבע קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה;
- במסגרת דוחות כספיים אלה יינתן תיאור כללי של העסקאות, מאפייניהן, והקריטריונים שנקבעו להגדרת העסקאות כזניחות או ככאלה שאינן חריגות, תוך פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לקביעת אלה;
- במסגרת תיאור התקשרות עם בעל שליטה בקשר עם תנאי כהונה והעסקה, יינתן תיאור כללי של עסקאות המימון בהן התקשר עם הבנק (ככל שישנן) ומאפייניהן.

בהתאם לאמור לעיל ולצורך כך, ביום 11 באוגוסט 2008 קבעה וועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, כדלהלן.

- עסקה חריגה הינה עסקה המקיימת לפחות אחד מהתנאים הבאים:
 - עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק, דהיינו שאינה עסקה בנקאית, אשר מטבעה הינה עסקה במהלך העסקים הרגיל של תאגיד בנקאי. לעניין זה, עסקה בנקאית במהלך העסקים הרגיל של הבנק, הינה, בין היתר, עסקת אשראי על כל מגוון סוגיו, ערבויות, עסקאות בחוזים עתידיים ובנגזרים, קניה ומכירה של ניירות ערך ומטבעות, עמלות על ניהול חשבון ועל ביצוע פעולות, פיקדונות וריבית על פיקדונות וכד'.

- עסקה שאיננה בתנאי שוק, בהתבסס על השוואה לעסקאות אחרות דומות (שלא עם צדדים קשורים).
- עסקה שהיקפה עולה על 0.5% מסך המאזן המאוחד.
- עסקה שהרווח לבנק בגינה עולה על 0.25% מההון העצמי של הבנק.

נקבע, כי עסקה זניחה הינה עסקה שאינה חריגה, המקיימת בנוסף את התנאים הבאים:
ביחס לעסקה עם תאגיד -

- עסקה שהיקפה אינו עולה על 0.05% מסך המאזן המאוחד.
- עסקה שהרווח לבנק בגינה אינו עולה על 0.01% מההון העצמי של הבנק.
- ביחס לעסקה עם יחיד -

- עסקה שהיקפה אינו עולה על 0.005% מסך המאזן המאוחד.
- עסקה שהרווח לבנק בגינה אינו עולה על 0.0025% מההון העצמי של הבנק.

הבנק מתקשר במהלך העסקים הרגיל, בעסקאות בנקאיות שאינן חריגות, עם בעלי השליטה בבנק או שלבעלי השליטה עניין אישי בהן, כגון: עסקאות אשראי על כל מגוון סוגיהן, ערבויות, עסקאות בחוזים עתידיים ובנגזרים, קניה ומכירה של ניירות ערך ומטבעות, עמלות על ניהול חשבון ועל ביצוע פעולות, פיקדונות וריבית על פיקדונות וכד'.

חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 29), התשס"ט-2008

החוק, שהתקבל ביום 4 בנובמבר 2008, כולל תיקונים בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, שמטרתם העיקרית לייעל את תהליכי הגבייה באמצעות ההוצאה לפועל, כאשר במקביל נקבעו מגבלות על מימוש נכסים מסויימים על מנת שלא להכביד יתר על המידה על החייבים, בפרט כאלה שאין בידם לשלם את החוב על פי הדרישה.

התיקון מרחיב את סמכויות רשם ההוצאה לפועל לדרוש ולקבל, בתנאים מסויימים, מידע על נכסים, הכנסות, הוצאות וכניסות ויציאות מישראל של חייבים, אף ללא כתב ויתור על סודיות. כמו כן, ניתנו לרשם סמכויות להטיל מגבלות שונות על חייבים.

התיקון יוצר מסלול גבייה מקוצר לתקופה של שנתיים לגביית חובות עד לסכום של 10,000 שקלים חדשים, שהשימוש בו לפי בחירת הזוכה. מסלול זה יופעל על ידי מערכת ההוצאה לפועל במעורבות מינימלית של הזוכה, וללא צורך בטיפול של עורך דין.

במקביל להנחיות אלה, נקבעו תנאים להטלת מאסר אשר יצמצמו את האפשרות לאסור חייבים. בין היתר נקבע, כי החייב יופיע בפני רשם ההוצאה לפועל, וכי הרשם ישתכנע, שהחייב בעל יכולת לשלם את החוב ואינו משלם אותו ללא הסבר סביר לכך, החוב לא יהיה נמוך מ- 2,000 שקלים חדשים, והרשם שוכנע שאין אמצעי אחר שפגיעתו בחייב פחותה אשר יכול להביא לגביית החוב. עוד קובע החוק הוראת שעה לתקופה של שנתיים, שתחילתה בחלוף שנתיים מכניסת החוק לתוקף, המבטלת לחלוטין את אפשרות השימוש במאסרים.

במסגרת התיקון נקבע איסור לעקל חפצים מסוימים, שהתמורה הצפויה ממכירתם נמוכה ואינה מצדיקה את הפגיעה החמורה שתיגרם לחייב ולבני משפחתו, עקב עיקולם.

עוד נקבע, שהרשם לא יהיה רשאי להורות על מכירת מקרקעין המשמשים כולם או מקצתם דירת מגורים לחייב ועל פינוי החייב ובני משפחתו הגרים עימו במקרקעין, אלא לאחר שהצדדים הוזמנו לדיון בפניו, והוכח להנחת דעתו, שיהיה לחייב ולבני משפחתו הגרים עימו, מקום מגורים סביר, או שיש לו ולבני משפחתו הגרים עימו יכולת כלכלית המאפשרת מימון מקום מגורים סביר, או שהועמד לרשותם סידור חלופי. כמו כן, על הרשם ליידע את החייב באשר לאפשרויות העומדות בפניו למינוי עורך דין.

הוראות התיקון חלות גם על ביצוע משכנתא או משכון. החוק מבטל את אפשרות ההתניה על הגנת הדיור החלופי, תוך מתן אפשרות לקבוע בהסכם המשכנתא (לרבות הסכם משכון), שתחול הגנה מצומצמת לתקופה של עד 18 חודשים, כאשר בסמכות הרשם לחרוג מתקופה זו בהתקיים נסיבות מיוחדות. ההוראה תחול על הסכמי משכנתא שיחתמו לאחר כניסת החוק לתוקף, אולם אם הוכח לרשם, שלחייב, שיותר על זכותו לדיור חלופי בהסכם המשכנתא, לא הובהרה, בשפה ברורה המובנת לו, משמעות היותו על זכותו, לא יראו כאילו פורש בהסכם, שהחייב לא יהיה מוגן על פי הסעיף בחוק טרם התיקון.

תחילתו של התיקון לחוק ביום 6 במאי 2009.

להערכת הנהלת הבנק עלול התיקון לחוק להטיל על הבנק הוצאות נוספות באותם מקרים בהם יידרש מימוש של דירת מגורים לצורך גביית חובות של לווים. עם זאת, בשלב זה לא ניתן להעריך את מידת השפעת התיקון לחוק על התוצאות העסקיות של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי

ביום 4 בפברואר 2008 פירסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי. מטרת ההוראה להבטיח את כספי רוכשי הדירות בפרויקטים הממומנים בשיטת הליווי הפיננסי, ולוודא ריכוז המקורות המיועדים להקמת הפרויקט, בפרט כספי התמורה ממכירת דירות, בחשבון הפרויקט המיועד לכך. זאת, באמצעות יישום שיטה של שוברי תשלום. ההוראה קובעת, כי תאגיד בנקאי לא יממן פרויקט בנייה בשיטת הליווי הפיננסי, אלא אם יופק ויימסר לקבלן פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה העתידה להימכר בפרויקט. שוברי התשלום ישמשו לכל תשלום שעתידי רוכש הדירה לשלם לקבלן בגין מחיר הדירה. ההוראה מפרטת את הפרטים שייכלול כל שובר תשלום. ההוראה מחייבת את התאגיד הבנקאי להוציא ערבות לרוכש הדירה בגין סכום ששולם באמצעות שובר תשלום, או לוודא הוצאתה או מתן בטוחה אחרת על-פי חוק המכר, בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום. בנוסף, קובעת ההוראה הסדרים למתן מידע לרוכש באשר להתאמת חשבון הפרויקט לפרויקט מסויים, וקובעת פרטים שייכללו בהסכם ליווי עם הקבלן, על מנת לאפשר את יישומה של שיטת השוברים.

ההוראה חלה על הסכמי ליווי שנחתמו מיום 1 ביוני 2008 ואילך. הבנק מקיים את ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 456 בנושא ערבות לפי חוק המכר

ביום 2 באפריל 2008 פירסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 456 בנושא נוסח של כתב ערבות לפי חוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974. ההוראה קובעת, כי החל ביום 1 ביוני 2008 ערבות חוק מכר שיוציא תאגיד בנקאי תהיה בנוסח שנקבע בהוראה. הבנק עידכן את נוסח הערבויות לפי חוק המכר, שהבנק מוציא, בהתאם להוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 בנושא בקרות ונהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי

ביום 28 בספטמבר 2008 פירסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309. בהוראה נכללות הדרישות מהנהלה של תאגיד בנקאי בהתייחס לבקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי. ההוראה מבוססת על הוראות רשות ניירות ערך בארצות הברית, שפורסמו מכח סעיפים 302 ו-404 של חוק Sarbanes-Oxley, והיא מרכזת הוראות שבעיקרן הועברו על-ידי המפקח על הבנקים בחוזרים קודמים שפירסם. בהתאם לחוזר המלווה את ההוראה, יש ליישמה בהתאם להוראות, ההנחיות וההבהרות החלות בארצות הברית. ההוראה קובעת, כי על תאגידים בנקאיים לקיים בקרות ונהלים לגבי גילוי, ובקרה פנימית על דיווח כספי. על הנהלת התאגיד הבנקאי להעריך את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של התאגיד הבנקאי לסוף כל רבעון, ולהעריך את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי לתום כל שנה. כמו כן, תעריך ההנהלה כל שינוי בבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי שאירע בכל רבעון, שיש לו השפעה מהותית או שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי. ההוראה מפרטת את ההגדרות הנדרשות, בין היתר לבקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה פנימית על דיווח כספי.

ההוראה תחול מהדוחות הכספיים השנתיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי ליום 31 בדצמבר 2008. למועד הדוחות הכספיים מקיים הבנק את אותן הנחיות שפורסמו במסגרת ההוראה ותקפות מכח הוראות והנחיות קודמות של המפקח, ונערך לקיום יתר ההנחיות במועד תחולתן.

מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן: "ההוראה"). לפרטים בדבר ההוראה ובדבר הערכות הבנק ליישומה, ראה באור 1.ד. לדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים

מעצר ועסקת טיעון של עובד הבנק בארצות הברית

ביום 19 בדצמבר 2007 נעצר בארצות הברית עובד הבנק, שפרש בינתיים לגמלאות, בטענה, בין היתר, שהוא סייע לשיבה שמקום מושבה בארצות הברית להונות את רשויות המס וניירות ערך שם ואף הוגש נגדו ונגד אחרים כתב אישום לבית המשפט בלוס אנג'לס.

סניף הבנק בלוס אנג'לס קיבל subpoena להצגת מסמכים. מכיוון שמדובר בחקירה פלילית שעדיין מתנהלת על ידי רשויות האכיפה בארצות הברית ("רשויות האכיפה"), ה-subpoena כולל איסור מסירת מידע לאחרים, אולם, הבנק הבהיר לרשויות האכיפה כי במסגרת הדוחות הכספיים שלו יינתן גילוי נאות לעניין.

הבנק הביע את נכונותו לסייע ולשתף פעולה עם רשויות האכיפה בהתאם להוראות החוק והאמנה בין ישראל לארצות הברית. רשויות האכיפה הסכימו שהיענות של הבנק ל-subpoena תהיה בתהליך של המצאת מסמכים, שישתרע על פני מספר שבועות. הבנק המציא את המסמכים האמורים.

עוד יצוין, כי רשויות האכיפה מסרו שהבנק הוא אחד מיעדי החקירה, אך הן עדיין שוקלות את עמדתן כלפיו. על פי בדיקות שנערכו על ידי הבנק הוא לא ביצע עבירות כלשהן בישראל או בארצות הברית, ואם אמנם בוצעו עבירות כלשהן על ידי עובד הבנק, כפי שנטען בכתב האישום שהוגש נגדו, הוא עשה כך בניגוד לנוהלי הבנק ובניגוד למחויבות שלו כלפיו.

ביום 27 ביוני 2008, במסגרת הסדר טיעון, הודה עובד הבנק (שפרש בינתיים לגמלאות) בסיוע ללקוח אחד בלבד של הבנק להתחמק מתשלומי מס. כל יתר האישומים נגד עובד הבנק, ובכללם עבירות הלבנת הון, יימחקו. במסגרת הסדר הטיעון, עובד הבנק אינו קושר לפעילותו, לא את הבנק ולא מי מעובדיו. הסדר הטיעון הוגש לבית המשפט בלוס אנג'לס, וגזר הדין צפוי להינתן בחודש ינואר 2009. הבנק דיווח למפקח על הבנקים על התפתחות האירועים שלעיל.

עדכון תכנית הציות בסניף לוס אנג'לס

ביום 19 בנובמבר 2007 ערך התאגיד הפדרלי לביטוח פיקדונות (FDIC) ביקורת בסניף לוס אנג'לס, בין השאר, באשר ליישום תכנית הציות לדיני הסודיות הבנקאית ואיסור הלבנת הון. ביום 28 באוגוסט 2008 נכנס לתקפו צו מוסכם לתיקון ליקויים ("צו הסכמה" – Cease and Desist Order) שנחתם על ידי הסניף ועל ידי הרגולטורים בארצות הברית בעקבות ממצאי הביקורת.

- צו ההסכמה מכיל את הדרישות הבסיסיות הבאות:
- הסניף יתקן את כל הנדרש (כמפורט בהמשך) ללא הודאה או הכחשה של הפרה כל שהיא של חוקים או תקנות רלבנטיים.
 - ההסכמה נוגעת לעסקאות "גב אל גב" חדשות או לחידושן של עסקאות כאלה בלוס אנג'לס, ומאפשרת קיומן בכפוף להעברת מלוא המידע הנוגע לביטחונות בישראל, וזאת למשך תוקפו של צו ההסכמה. יודגש, כי צו ההסכמה אינו פוגע בסטטוס של עסקאות התקפות ופעילות בעת הוצאת הצו.
 - הסניף יבחן מחדש את התכנית הכתובה שלו לעניין איסור הלבנת הון כך שתכלול את ההמלצות הכלולות בדוח;
 - הסניף יבחן מחדש את התכנית והנהלים לשקידה נאותה (דיו דליג'נס) של הלקוחות שלו כדי לכלול בה את ההמלצות הכלולות בדוח;
 - הסניף יפתח תכנית נוספת לבדיקת חשבונות של תושבים זרים;
 - הסניף יבדוק מחדש את הנהלים שלו עבור לקוחות שהם מוסדות פיננסיים לא-בנקאיים, כולל נותני שירותי מטבע.

מעבר לאמור לעיל לא ננקטו כל סנקציות נגד הסניף בלוס אנג'לס. יישום צו ההסכמה אינו כרוך בהוצאה מהותית. מוסד הכפוף לצו הסכמה יעבור בדרך כלל לפחות שני מחזורי בדיקות על ידי הרגולטורים (בהנחה של ציות) לפני שצו ההסכמה יוסר.

מכתב רשות ההגבלים העסקיים

ביום 19 במרץ 2008 התקבל מכתב מרשות ההגבלים העסקיים, לפיו, נוכח ממצאי חקירת הרשות שנערכה בחודש נובמבר 2004, בוחנת הממונה על ההגבלים העסקיים את אפשרות הפעלת סמכותה לפי החוק לקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. בטרם תקבל הממונה החלטה האם לעשות שימוש בסמכותה לפי החוק, ניתנה לבנק האפשרות להביא את עמדתו, בכתב, בפני הממונה.

במכתב מיום 16 ביולי 2008 הודיעה רשות ההגבלים העסקיים, כי באי כח אחד הבנקים פנו אל הרשות בחודש יולי 2008, והפנו את שימת לב הרשות להלכה חדשה, לפיה במסגרת הליך שימוע יש לציין לצד סעיפי החוק הרלוונטיים, ובנוסף לחומר העובדתי שמועבר, גם את עיקרי העובדות בגינן נשקל הליך האכיפה. בהתאם למכתב הרשות, עיקרי העובדות יועברו אל הבנקים, ובכללם הבנק, עד לראשית חודש אוגוסט 2008, וכפועל יוצא המועד להגשת העמדות בשימוע יידחה עד ליום 15 בספטמבר 2008. כתב העמדות בשימוע הוגש ביום 15 בספטמבר 2008.

עניינים אחרים

הואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח הסקירה לאמור בבאור 3.ג.6) א-ה לדוחות הכספיים בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק, ביניהן תביעות אשר הוגשו בקשות להכיר בהן כתביעות "צוגיות, לרבות בנושא הביטוח.

המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, היקף העסקת המבקר הפנימי וצוות העובדים הכפופים לו ואופן הגשת דין וחשבון על ממצאי המבקר נכללו בדוח הדירקטוריון שצורף לדוחות הכספיים לשנת 2007. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה. דוח סיכום של עבודת הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2008 הוגש ביום 24 ביולי 2008, ונדון בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 31 ביולי 2008. ביום 17 ביולי 2008 החליט דירקטוריון בנק אדנים, חברה בת בבעלותו המלאה של הבנק, למנות את המבקר הפנימי של הבנק למבקר פנימי של בנק אדנים. ביום 13 באוגוסט 2008 החליט דירקטוריון בנק י.ב., חברה בת של הבנק, למנות את המבקר הפנימי של הבנק למבקר פנימי של בנק י.ב.

הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן המופקד על בקרת העל בבנק הוא דירקטוריון הבנק. שמות חברי הדירקטוריון, מיומנתם החשבונאית והפיננסית וכשירותם המקצועית מפורטים בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2007. בהליכי העריכה, הבקרה והאישור של הדוחות הכספיים מעורבים אורגנים נוספים ונושאי משרה כמפורט להלן. הדוחות הכספיים נערכים בבנק ביחידה מקצועית, בראשותו של החשבונאי הראשי, בהתאם למדיניות גילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

במקביל לעריכת הדוחות הכספיים, ועל בסיס טיוטת הדוחות המועברת אליהם, מאשרים כל חברי ההנהלה, בחתימתם, שלא בא לידיעתם כל פרט העשוי להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים ביחס לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקרות אפקטיביות על מנת להבטיח שכל מידע מהותי שבתחום אחריותם מובא לידיעתם, וכן שכל ליקוי משמעותי או חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים. לפרוט שמותיהם ותפקידיהם של חברי ההנהלה בבנק, ראה פרק נושאי משרה בכירה בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2007.

בבנק פועלת ועדת חובות מסופקים בראשות מנהל החטיבה העסקית ובהשתתפות גורמי האשראי המקצועיים, וכן ועדת חובות מסופקים בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות מנהל החטיבה העסקית, מנהל החטיבה הקמעונאית, מנהל החטיבה הפיננסית, החשבונאי הראשי והיועץ המשפטי הראשי. במסגרת תהליך הכנת הדוחות הכספיים בוחנת הועדה את מצב החובות הבעייתיים של הבנק, את סיווגם של חובות אלה ואת הפרשות הנדרשות בגינם. כמו כן, נבחנות על ידי היועץ המשפטי הראשי והחשבונאי הראשי הפרשות הנדרשות בגין תביעות שהוגשו כנגד הבנק.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן: ועדת הגילוי) בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי, וחברי הנהלה נוספים. במסגרת דיונים אלה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, בעלי עניין לציבור, נושאים החייבים להיות מדווחים לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שלגביהם קיימים חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים. כחלק מהצגת הנושאים בפני ועדת הגילוי מובאת גם התייחסותם המקצועית של רואי החשבון המבקרים.

על מנת להדק ולייעל את הפיקוח ואת הבקרה על הגילוי בדוחות הכספיים הקים דירקטוריון הבנק את ועדת המאזן הדירקטוריונית, ועדה מצומצמת בה חברים 5 דירקטורים, שמתפקידה לדון ולהעמיק בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים, על מרכיביהם השונים, טרם הבאתם לדין ולאישור במליאת הדירקטוריון. לפרטים באשר לחברי הועדה ובאשר למומנותם החשבונאית והפיננסית, ראה בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2007. בישיבות ועדת המאזן משתתפים גם החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר.

ועדת המאזן בוחנת את המלצותיה של ועדת הגילוי באשר לאופן יישומה של מדיניות הגילוי, קובעת את הגילוי הנדרש בדוחות לציבור, ודנה בהמלצות ועדת חובות מסופקים באשר לסיווגם של חובות בעייתיים ובאשר להפרשות בגינם ובהמלצות להפרשות בגין תביעות. כמו כן, מתמקדת ועדת המאזן בכל נושא מהותי ובכל גילוי בדוחות הכספיים, שיש באופן הצגתו מקום לשיקול דעת, לאומדן או להערכה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיף 302 בחוק Sarbanes-Oxley האמריקאי, מובא בפני ועדת המאזן דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי בדוחות הכספיים. ליקויים כאמור, ובנוסף, כל ממצא של רואה החשבון המבקר, מוצגים גם בפני ועדת הביקורת הדירקטוריונית. לדיונים אלה מוזמנים גם המבקר הפנימי ורואי החשבון המבקרים. כל דיווח על ליקויים משמעותיים מוצג גם לדירקטוריון.

לאחר הדיונים בוועדת המאזן הדירקטוריונית וגיבוש המלצותיה, מובאים הדוחות הכספיים לדין ולאישור בפני מליאת הדירקטוריון. במסגרת הדיון בדירקטוריון מוצגים על ידי החשבונאי הראשי התוצאות הכספיות וניתוח שלהן, ומובאות המלצות ועדת המאזן באשר לאישור הדוחות. רואי החשבון המבקרים משתתפים בדיון ומציגים את התייחסותם.

הנהלת הבנק

ביום 21 ביולי 2008 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר עפר ארגוב למנהל החטיבה לחשבות תכנון ותפעול בבנק, החל מיום 1 בנובמבר 2008. זאת, במקומו של מר שמעון גל, שמונה למנהל החטיבה לבנקאות עסקית ביום 1 בינואר 2008.

הדירקטוריון

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 קיים דירקטוריון הבנק 19 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-59 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. בישיבת הדירקטוריון מיום 24 במרץ 2008 הוחלט למנות את מר אברהם (בייגה) שוחט ליושב ראש ועדת מאזן, במקומו של מר אברהם נתן. במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים המבוססות על סעיף 302 של Sarbanes Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן - הצהרה על הגילוי). הוראה זו של המפקח על הבנקים הינה במסגרת מדיניות כוללת, בדבר אימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley, הכוללות בין היתר הצהרה של המנהל הכללי והחשבונאי הראשי בדבר "אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי", אשר נקבע כי תצורף לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. הצהרה על הגילוי אינה אמורה לכסות את ההיבטים הרחבים של "אפקטיביות הבקרה הפנימית של הדיווח הכספי", כאמור.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בעקבות המעבר למערכת מדידה חדשה לנושא מגזרי פעילות, ברבעון הרביעי של שנת 2007, החל מאותו מועד חל שיפור הדרגתי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי לפי מגזרי פעילות. במהלך שנת 2008, בד בבד עם ייצוב מערכת המדידה החדשה, נמשך השיפור האמור ביתר שאת.

אליעזר יונס

מנהל כללי

יעקב פרי

יושב ראש הדירקטוריון

רמת גן, 30 בנובמבר 2008

ג' בכסלו התשס"ט

סקירת ההנהלה – תוספת א'

שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
הכנסות (הוצאות)		שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת ממוצעת (2) מימון נגזרים		הכנסות (הוצאות)		שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת ממוצעת (2) מימון נגזרים	
ב- %		ב- %		ב- %		ב- %	
מטבע ישראלי לא צמוד							
		410	29,649	606	42,470	נכסים (3)	
5.65				5.83		השפעת נגזרים משובצים	
		408	36,191	582	43,210	ו-ALM (4)	
5.06		818	65,840	5.66	1,188	סך הכל נכסים	
(3.11)		(303)	39,464	(3.05)	(339)	התחייבויות (3)	
		(276)	24,680	(518)	36,045	השפעת נגזרים משובצים	
		(579)	64,144	(4.30)	(857)	ו-ALM (4)	
(3.66)						סך הכל התחייבויות	
1.40		2.54		1.36	2.78	פער הריבית	
מטבע ישראלי צמוד למדד							
		1,298	35,469	1,236	37,483	נכסים (3)	
15.46				13.86		השפעת נגזרים משובצים	
		96	4,981	81	4,198	ו-ALM (4)	
14.51		1,394	40,450	13.25	1,317	סך הכל נכסים	
(15.30)		(1,023)	28,228	(13.03)	(950)	התחייבויות (3)	
		(273)	10,647	(189)	9,121	השפעת נגזרים משובצים	
		(1,296)	38,875	(11.99)	(1,139)	ו-ALM (4)	
(14.02)						סך הכל התחייבויות	
0.49		0.16		1.26	0.83	פער הריבית	
מטבע חוץ (5)							
		(816)	27,618	96	21,176	נכסים (3)	
(11.30)				1.83		השפעת נגזרים (4)	
		(5)	608	16	710	נגזרים מגדרים	
		(1,537)	34,416	9,725	42,477	נגזרים משובצים ו-ALM	
(14.23)		(2,358)	62,642	76.62	9,837	סך הכל נכסים	
13.07		702	20,406	3.19	154	התחייבויות (3)	
		11	591	(31)	702	השפעת נגזרים (4)	
		1,663	40,229	(9,865)	43,911	נגזרים מגדרים	
14.64		2,376	61,226	(76.72)	(9,742)	נגזרים משובצים ו-ALM	
(0.41)		1.77		(0.10)	5.02	סך הכל התחייבויות	
						פער הריבית	

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

סקירת ההנהלה – תוספת א'

שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ספטמבר 2008			
שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)	
ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים
ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %
סך הכל							
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (3)				נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (3)			
710		608		710		608	
89,885		75,588		89,885		75,588	
191,724		168,932		191,724		168,932	
12,342		(146)		12,342		(146)	
1,938		892		1,938		892	
7.89		3.90		7.89		3.90	
התחייבויות כספיות שהניבו הוצאות מימון (3)				התחייבויות כספיות שהניבו הוצאות מימון (3)			
702		591		702		591	
89,077		75,556		89,077		75,556	
184,198		164,245		184,198		164,245	
(11,738)		(28.03)		(11,738)		(28.03)	
(1,135)		(624)		(1,135)		(624)	
(4.90)		(2.86)		(4.90)		(2.86)	
סך הכל הנכסים							
101,129		92,736		101,129		92,736	
2,055		1,900		2,055		1,900	
840		489		840		489	
(181)		(182)		(181)		(182)	
103,843		94,943		103,843		94,943	
סך הכל הנכסים הכספיים							
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (3)				נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (3)			
710		608		710		608	
89,885		75,588		89,885		75,588	
191,724		168,932		191,724		168,932	
12,342		(146)		12,342		(146)	
1,938		892		1,938		892	
7.89		3.90		7.89		3.90	
נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (6)				נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (6)			
840		489		840		489	
(181)		(182)		(181)		(182)	
103,843		94,943		103,843		94,943	
סך הכל הנכסים הכספיים							
התחייבויות כספיות שהניבו הוצאות מימון (3)				התחייבויות כספיות שהניבו הוצאות מימון (3)			
702		591		702		591	
89,077		75,556		89,077		75,556	
184,198		164,245		184,198		164,245	
(11,738)		(28.03)		(11,738)		(28.03)	
(1,135)		(624)		(1,135)		(624)	
(4.90)		(2.86)		(4.90)		(2.86)	
התחייבויות הנבעות ממכשירים נגזרים (6)				התחייבויות הנבעות ממכשירים נגזרים (6)			
702		591		702		591	
89,077		75,556		89,077		75,556	
184,198		164,245		184,198		164,245	
(11,738)		(28.03)		(11,738)		(28.03)	
(1,135)		(624)		(1,135)		(624)	
(4.90)		(2.86)		(4.90)		(2.86)	
סך הכל ההתחייבויות הכספיות							
4,878		3,927		4,878		3,927	
1,569		1,501		1,569		1,501	
199		146		199		146	
6,248		5,282		6,248		5,282	
סך הכל האמצעים ההוניים							

- הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- למעט מכשירים נגזרים.
- מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משוברים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- לרבות רווחים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
- יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

סקירת ההנהלה – תוספת א'

שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד (1)

נומינלי - בדולר של ארה"ב (במיליוני דולרים)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה)		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה)		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה)		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה)	
יתרה	(הוצאות) ללא השפעת	יתרה	(הוצאות) ללא השפעת	יתרה	(הוצאות) ללא השפעת	יתרה	(הוצאות) ללא השפעת
ממוצעת (2)	מימון	ממוצעת (2)	מימון	ממוצעת (2)	מימון	ממוצעת (2)	מימון
נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים
ב-%		ב-%		ב-%		ב-%	
מטבע חוץ (5)							
נכסים כספיים במטבע חוץ							
	5.76	93	6,591	4.29	64	6,069	(3) שהניב הכנסות מימון
							השפעת נגזרים (4)
		(1)	145		5	202	נגזרים מגדרים
		93	8,212		132	12,168	נגזרים משובצים ו-ALM
5.04		185	14,948	4.43	201	18,439	סך הכל נכסים
התחייבויות כספיות במטבע							
	(4.34)	(52)	4,874	(2.14)	(29)	5,473	חוץ שהניב הוצאות מימון (3)
							השפעת נגזרים (4)
		2	139		(9)	202	נגזרים מגדרים
		(116)	9,608		(134)	12,673	נגזרים משובצים ו-ALM
(4.62)		(166)	14,621	(3.80)	(172)	18,348	סך הכל התחייבויות
0.42	1.42			0.63	2.16		פער הריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

סקירת ההנהלה – תוספת א'

שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	
מימון (2)	ממוצעת (2)	מימון (2)	ממוצעת (2)	מימון (2)	ממוצעת (2)	מימון (2)	ממוצעת (2)
ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %	ב- %
מטבע ישראלי לא צמוד							
נכסים (3)				נכסים (3)			
35,982				35,982			
השפעת נגזרים משובצים				השפעת נגזרים משובצים			
1,498				1,498			
32,201				32,201			
ALM-ו (4)				ALM-ו (4)			
41,078				41,078			
סך הכל נכסים				סך הכל נכסים			
77,060				77,060			
התחייבויות (3)				התחייבויות (3)			
39,966				39,966			
השפעת נגזרים משובצים				השפעת נגזרים משובצים			
1,058				1,058			
34,163				34,163			
ALM-ו (4)				ALM-ו (4)			
74,129				74,129			
סך הכל התחייבויות				סך הכל התחייבויות			
1,934				1,934			
פער הריבית				פער הריבית			
2.66				2.66			
2.57				2.57			
1.63				1.63			
(3.24)				(3.24)			
5.55				5.55			
2,476				2,476			
59,914				59,914			
4.88				4.88			
1,199				1,199			
27,713				27,713			
5.81				5.81			
מטבע ישראלי צמוד למדד							
נכסים (3)				נכסים (3)			
35,695				35,695			
השפעת נגזרים משובצים				השפעת נגזרים משובצים			
3,087				3,087			
4,458				4,458			
ALM-ו (4)				ALM-ו (4)			
40,153				40,153			
סך הכל נכסים				סך הכל נכסים			
28,929				28,929			
התחייבויות (3)				התחייבויות (3)			
2,385				2,385			
השפעת נגזרים משובצים				השפעת נגזרים משובצים			
632				632			
9,967				9,967			
ALM-ו (4)				ALM-ו (4)			
38,896				38,896			
סך הכל התחייבויות				סך הכל התחייבויות			
3,017				3,017			
פער הריבית				פער הריבית			
0.55				0.55			
0.30				0.30			
0.37				0.37			
(8.49)				(8.49)			
8.39				8.39			
2,453				2,453			
39,380				39,380			
11.14				11.14			
2,287				2,287			
35,059				35,059			
8.79				8.79			
מטבע חוץ (5)							
נכסים (3)				נכסים (3)			
21,888				21,888			
השפעת נגזרים (4)				השפעת נגזרים (4)			
2,411				2,411			
620				620			
נגזרים מגדרים				נגזרים מגדרים			
(7)				(7)			
40,671				40,671			
ALM-ו משובצים				ALM-ו משובצים			
(3,688)				(3,688)			
63,179				63,179			
סך הכל נכסים				סך הכל נכסים			
(6,106)				(6,106)			
התחייבויות (3)				התחייבויות (3)			
19,244				19,244			
השפעת נגזרים (4)				השפעת נגזרים (4)			
2,585				2,585			
17.50				17.50			
624				624			
נגזרים מגדרים				נגזרים מגדרים			
8				8			
41,799				41,799			
ALM-ו משובצים				ALM-ו משובצים			
3,650				3,650			
61,667				61,667			
סך הכל התחייבויות				סך הכל התחייבויות			
6,243				6,243			
פער הריבית				פער הריבית			
3.09				3.09			
1.13				1.13			
1.78				1.78			
804				804			
60,172				60,172			
13.27				13.27			
242				242			
26,100				26,100			
1.24				1.24			

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

סקירת ההנהלה – תוספת א'

שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008		
הכנסות (הוצאות)	יתרה (2)	שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות)	יתרה (2)	שיעורי הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים
מימון	מוצעת (2)	ב-%	מימון	מוצעת (2)	ב-%
88,872	3,728	5.63	93,565	2,174	3.11
704	11		620	(7)	
70,506	331		86,207	(2,158)	
160,082	4,070	3.39	180,392	9	
84,680	(2,668)	(4.22)	88,139	(676)	(1.02)
689	26		624	8	
70,464	(499)		85,929	1,960	
155,833	(3,141)	(2.68)	174,692	1,292	0.98
	0.71	1.41		2.09	0.99
278			209		
34			(18)		
298			233		
(20)			(24)		
1,519			1,701		
(178)			(213)		
1,341			1,488		
88,872			93,565		
1,782			2,635		
621			1,270		
(188)			(177)		
91,087			97,293		
84,680			88,139		
1,056			2,233		
1,530			2,507		
87,266			92,879		
3,821			4,414		
1,615			1,651		
156			181		
5,280			5,884		

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) לרבות רווחים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
- (6) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

סקירת ההנהלה – תוספת א'

שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד (1)

נומינלי - בדולר של ארה"ב (במיליוני דולרים)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה)		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה)		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה)		הכנסות שיעורי הכנסה (הוצאה)	
יתרה	(הוצאות) ללא השפעת	יתרה	(הוצאות) ללא השפעת	יתרה	(הוצאות) ללא השפעת	יתרה	(הוצאות) ללא השפעת
ממוצעת (2)	מימון	ממוצעת (2)	מימון	ממוצעת (2)	מימון	ממוצעת (2)	מימון
נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים
ב-%		ב-%		ב-%		ב-%	
מטבע חוץ (5)							
נכסים כספיים במטבע חוץ							
	5.54	264	6,401	4.54	211	6,235	שהניב הכנסות מימון (3)
							השפעת נגזרים (4)
		3	169		4	176	נגזרים מגדרים
		256	8,160		394	11,580	נגזרים משובצים ו-ALM
4.76		523	14,730	4.54	609	17,991	סך הכל נכסים
התחייבויות כספיות במטבע							
	(4.01)	(145)	4,840	(2.58)	(106)	5,485	חוץ שהניב הוצאות מימון (3)
							השפעת נגזרים (4)
		6	165		(4)	178	נגזרים מגדרים
		(308)	9,540		(401)	11,901	נגזרים משובצים ו-ALM
(4.12)		(447)	14,545	(3.90)	(511)	17,564	סך הכל התחייבויות
0.64	1.53			0.64	1.95		פער הריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

סקירת ההנהלה – תוספת ב'
סיכון אשראי לפי ענפי משק ליום 30 בספטמבר 2008 - מאוחד
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ההוצאה לתשעה חודשים					
סיכון	סיכון	סיכון	ראשונים של שנת 2008	יתרת	
אשראי	אשראי	אשראי	בגין הפרשה ספציפית	חובות	
מאזני (1)	חוץ מאזני (2)	כולל לציבור	לחובות מסופקים	בעייתיים (3)	
675	141	816	1	25	חקלאות
4,925	2,246	7,171	21	257	תעשייה
6,510	7,098	13,608	28	2,128	בינוי ונדל"ן
319	185	504	-	1	חשמל ומים
4,835	1,540	6,375	30	180	מסחר
287	70	357	1	26	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
616	217	833	1	13	תחבורה ואחסנה
906	552	1,458	-	157	תקשורת ושירותי מחשב
6,895	2,343	9,238	21	831	שירותים פיננסיים
2,145	481	2,626	14	90	שירותים עסקיים אחרים
807	240	1,047	2	132	שירותים ציבוריים וקהילתיים
43,529	3,247	46,776	36	1,217	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
8,889	6,851	15,740	42	538	אנשים פרטיים - אחר
81,338	25,211	106,549	197	5,595	סך הכל
3,522	811	4,333	2	-	בגין פעילות לווים בחוץ לארץ
84,860	26,022	110,882	199	5,595	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
1,361	281	1,642	-	182	תנועות ההתיישבות (4)
181	22	203	-	25	רשויות מקומיות (5)

- (1) כולל אשראי לציבור והשקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 117 מיליוני שקלים חדשים ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים לציבור בסך 671 מיליוני שקלים חדשים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) יתרת חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתו.
- הערה: סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת ההנהלה – תוספת ב'
סיכון אשראי לפי ענפי משק ליום 30 בספטמבר 2007 - מאוחד
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ההוצאה לתשעה חודשים					
ייתרת חובות בעייתיים (3)	ראשונים של שנת 2008 בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי מאזני (1)	
31	1	832	161	671	חקלאות
244	28	7,258	2,602	4,656	תעשייה
1,939	67	15,319	8,417	6,902	בינוי ונדל"ן
-	-	423	164	259	חשמל ומים
215	25	6,319	1,372	4,947	מסחר
37	2	346	88	258	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
14	1	727	167	560	תחבורה ואחסנה
163	5	637	240	397	תקשורת ושירותי מחשב
66	2	9,235	1,939	7,296	שירותים פיננסיים
82	4	2,598	674	1,924	שירותים עסקיים אחרים
265	3	1,044	243	801	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,217	23	41,147	2,854	38,293	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
592	27	8,940	4,128	4,812	אנשים פרטיים - אחר
4,865	188	94,825	23,049	71,776	סך הכל
-	-	4,031	826	3,205	בגין פעילות לווים בחוץ לארץ
4,865	188	98,856	23,875	74,981	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
96	(2)	1,595	315	1,279	תנועות ההתיישבות (4)
36	-	231	22	209	רשויות מקומיות (5)

- (1) כולל אשראי לציבור והשקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 134 מיליוני שקלים חדשים ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים לציבור בסך 977 מיליוני שקלים חדשים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) יתרת חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתו.
- הערה: סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת ההנהלה – תוספת ב'
סיכון אשראי לפי ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2007 - מאוחד
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	ההוצאה השנתית בגין הפרשה ספציפית חובות לחובות מסופקים	יתרת בעייתיים (3)	
מאזני (1)	חוף מאזני (2)	כולל לציבור			
715	154	869	1	53	חקלאות
4,645	2,298	6,943	34	206	תעשייה
6,609	7,653	14,262	67	1,568	בינוי ונדל"ן
364	292	656	-	-	חשמל ומים
4,437	1,432	5,869	37	204	מסחר
221	47	268	3	32	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
583	152	735	2	12	תחבורה ואחסנה
490	313	803	5	164	תקשורת ושירותי מחשב
7,256	2,327	9,583	4	82	שירותים פיננסיים (6)
1,914	546	2,460	6	82	שירותים עסקיים אחרים
753	289	1,042	4	134	שירותים ציבוריים וקהילתיים
38,931	2,865	41,796	39	1,309	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
4,734	3,894	8,628	44	500	אנשים פרטיים – אחר (6)
71,652	22,262	93,914	246	4,346	סך הכל
3,733	904	4,637	2	-	בגין פעילות לווים בחוף לארץ
75,385	23,166	98,551	248	4,346	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
1,306	299	1,605	-	138	תנועות ההתיישבות (4)
185	25	210	-	34	רשויות מקומיות (5)

- (1) כולל אשראי לציבור והשקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 127 מיליוני שקלים חדשים ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים לציבור בסך 766 מיליוני שקלים חדשים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) יתרת חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים, כולל רכיבי סיכון חוף מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידיים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידיים בשליטתו.
- (6) סווג מחדש.

הערה: סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

הצהרה (Certification)

אני, אליעזר יונס, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2008 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

א. יונס
מנהל כללי

30 בנובמבר 2008
ג' בכסלו תשס"ט

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2008 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדת המאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מ. אביב
סגן מנהל כללי,
חשבונאי ראשי

30 בנובמבר 2008
ג' בכסלו תשס"ט

לכבוד
דירקטוריון בנק מזרחי טפחות בע"מ

א.ג.נ.,

**הנדון: סקירת תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים
לתקופות של שלושה חדשים ותשעה חדשים שהסתיימו ביום 30
בספטמבר 2008**

לבקשתכם, סקרנו את תמצית המאזן המאוחד של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן – הבנק) ליום 30 בספטמבר 2008, את תמצית דוח הרווח וההפסד המאוחד ואת תמצית הדוח על השינויים בהון העצמי לתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שנסתיימו באותו תאריך.

סקירתנו נערכה בהתאם לנהלים שנקבעו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. הנהלים כללו בין השאר: קריאת דוחות הביניים הנ"ל, קריאת פרוטוקולים של אסיפות בעלי המניות ושל ישיבות הדירקטוריון וועדותיו ועריכת בירורים עם האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים.

הומצאו לנו דוחות של רואי חשבון אחרים בדבר סקירת דוחות ביניים של חברות שאוחדו ושל חברות כלולות. נכסיהן של חברות שאוחדו כאמור, מהווים כ-9.54% מכלל הנכסים הכלולים בתמצית מאזן הביניים המאוחד ליום 30 בספטמבר 2008 ורווחיהן מפעולות מימון, לפני הפרשה לחובות מסופקים, מהווים כ-4.07% מכלל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכלול בדוח רווח והפסד הביניים המאוחד, לתשעת החודשים שהסתיימו באותו תאריך. כמו כן לא סקרנו את הדוחות הכספיים של חברה כלולה אשר סכום ההשקעה בה מסתכם לסך של 12 מיליון שקלים חדשים ליום 30 בספטמבר 2008.

מאחר שהסקירה שנערכה היא מצומצמת בהיקפה ואינה מהווה בדיקה לפי תקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחויבים דעה על תמצית דוחות הביניים המאוחדים הנ"ל.

בביצוע סקירתנו, לרבות עיון בדוחות רואי חשבון אחרים כאמור לעיל, לא בא לידיעתנו דבר המצביע על כך, שיש צורך בשינויים מהותיים בדוחות האמורים, כדי שיוכלו להיחשב כדוחות שהוכנו על פי כללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים ולהנחיותיו.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור ג.6.3 א-ה בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק, ביניהן תביעות אשר הוגשו בקשות להכיר בהן כתביעות ייצוגיות.

בכבוד רב,

בריטמן אלמגור ושות'
רואי חשבון

תל-אביב, ג' בכסלו תשס"ט
30 בנובמבר, 2008

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2008

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31.12.2007	30.9.2007	30.9.2008	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
			נכסים
10,701	12,463	10,892	מזומנים ופיקדונות בבנקים
6,145	6,763	7,449	ניירות ערך
			ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת
5	13	-	הסכמי מכר חוזר
74,320	73,688	83,880	אשראי לציבור
3	3	3	אשראי לממשלה
17	18	17	השקעות בחברות מוחזקות
1,246	1,205	1,402	בנינים וציוד
2,880	2,727	3,372	נכסים אחרים
95,317	96,880	107,015	סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
75,290	76,074	84,681	פיקדונות הציבור
3,752	4,357	2,465	פיקדונות מבנקים
282	522	443	פיקדונות הממשלה
			ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת
-	-	600	הסכמי רכש חוזר
6,189	6,357	6,870	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,247	4,124	5,777	התחייבויות אחרות
89,760	91,434	100,836	סך כל ההתחייבויות
-	12	333	זכויות בעלי מניות חיצוניים
5,557	5,434	5,846	הון עצמי
95,317	96,880	107,015	סך כל ההתחייבויות וההון

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מ. אביב	א. יונס	י. פרי
סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי	מנהל כללי	יושב ראש הדירקטוריון

30 בנובמבר 2008

ג' בכסלו תשס"ט

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2007	2008	2007	2008	
	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
2,026	1,519	1,701	523	598	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
228	178	213	65	117	הפרשה לחובות מסופקים
1,798	1,341	1,488	458	481	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
1,034	769	809	260	295	הכנסות תפעוליות ואחרות
65	45	30	(1)	(3)	עמלות תפעוליות
91	73	59	14	23	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
1,190	887	898	273	315	הכנסות אחרות
1,169	878	946	291	331	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
421	311	341	105	126	הוצאות תפעוליות ואחרות
348	238	278	82	107	משכורות והוצאות נלוות
1,938	1,427	1,565	478	564	אחזקה ופחת בנינים וציוד
1,050	801	821	253	232	הוצאות אחרות
368	273	309	72	86	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
682	528	512	181	146	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(1)	-	-	-	-	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
-	-	(7)	-	(7)	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
681	528	505	181	139	חלק בהפסדים, נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
227	233	1	3	1	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות לאחר מיסים של חברות מאוחדות
908	761	506	184	140	רווח נקי מפעולות רגילות
					רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
					רווח נקי

רווח למניה (1)

רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

3.08	2.39	2.27	0.82	0.62	רווח מפעולות רגילות
1.03	1.06	0.01	0.01	0.01	רווח מפעולות בלתי רגילות
4.11	3.45	2.28	0.83	0.63	סך הכל

רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)

3.03	2.35	2.25	0.81	0.62	רווח מפעולות רגילות
1.01	1.03	0.01	0.01	0.01	רווח מפעולות בלתי רגילות
4.04	3.38	2.26	0.82	0.63	סך הכל

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, כל אחת.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשלשה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008											
רווח כולל אחר מצטבר											
התאמות בגין											
קרן הון מהטבה בשל	סך הכל הון מניות נפרע	הצגת ניירות ערך	חוחים נטו מגידור תזרים	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך ההון העצמי	סך כל	הון מניות ופרמיה (1)	מבוסס מניות	זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות (2)	עודפים (3)	המאזן
(בלתי מבוקר)											
1,917	58	1,975	(25)	4	3,818	5,721	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	140	140	-	-	-	-	-
-	10	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-
2	(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(78)	-	-	(78)	-	-	-	-	-
-	-	-	35	-	-	35	-	-	-	-	-
-	-	-	-	28	-	28	-	-	-	-	-
-	-	-	(10)	-	-	(10)	-	-	-	-	-
1,919	66	1,985	(68)	22	3,958	5,846	-	-	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2008											
לשלשה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007											
רווח כולל אחר מצטבר											
התאמות בגין											
קרן הון מהטבה בשל	סך הכל הון מניות נפרע	הצגת ניירות ערך	חוחים נטו מגידור תזרים	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך ההון העצמי	סך כל	הון מניות ופרמיה (1)	מבוסס מניות	זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות (2)	עודפים (3)	המאזן
(בלתי מבוקר)											
1,903	63	1,966	51	(51)	3,346	5,434	125	-	-	-	-
-	-	-	-	-	184	184	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	(125)	(125)	-	-	-	-	-
-	3	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-
-	(4)	(4)	-	-	-	(4)	-	-	-	-	-
6	(6)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(112)	-	-	(112)	-	-	-	-	-
-	-	-	41	-	-	41	-	-	-	-	-
-	-	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-
-	-	-	(7)	-	-	(7)	-	-	-	-	-
-	-	-	-	75	(75)	-	-	-	-	-	-
1,909	56	1,965	(20)	10	3,455	5,434	75	-	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2007											

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.

(3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה באורים 13 ו-14 לדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007.

(4) ברבעון השלישי של שנת 2008, הונפקו 139,917 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת, (ברבעון השלישי של שנת 2007 – 425,891) כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008									
רווח כולל אחר מצטבר									
התאמות בגין									
סך כל	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים (3)	רווחים נטו מגידור מזומנים (2)	התאמות מתרגום (2)	הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה (1)	בלתי מבוקר
5,557	75	3,527	-	(51)	27	1,979	68	1,911	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007
506	-	506	-	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(150)	(75)	(75)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
16	-	-	-	-	-	16	16	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(10)	-	-	-	-	-	(10)	(10)	-	קרן הון מהטבה בשל מיסים
-	-	-	-	-	-	-	(8)	8	התאמות ושינויים הנבעים: הנפקת מניות (4)
(166)	-	-	-	-	(166)	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
71	-	-	-	-	71	-	-	-	השפעת המס המתייחס
35	-	-	35	-	-	-	-	-	רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים
(13)	-	-	(13)	-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
5,846	-	3,958	22	(51)	(68)	1,985	66	1,919	יתרה ליום 30 בספטמבר 2008

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007									
רווח כולל אחר מצטבר									
התאמות בגין									
סך כל	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים (3)	רווחים נטו מגידור מזומנים (2)	התאמות מתרגום (2)	הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה (1)	בלתי מבוקר
5,061	-	3,094	-	(51)	65	1,953	72	1,881	יתרה ליום 31 בדצמבר 2006
761	-	761	-	-	-	-	-	-	רווח נקי בתקופה
(325)	-	(325)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
14	-	-	-	-	-	14	14	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(2)	-	-	-	-	-	(2)	(2)	-	קרן הון מהטבה בשל מיסים
-	-	-	-	-	-	-	(28)	28	התאמות ושינויים הנבעים: הנפקת מניות (4)
(137)	-	-	-	-	(137)	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
52	-	-	-	-	52	-	-	-	השפעת המס המתייחס
17	-	-	17	-	-	-	-	-	רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים
(7)	-	-	(7)	-	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	75	(75)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן
5,434	75	3,455	10	(51)	(20)	1,965	56	1,909	יתרה ליום 30 בספטמבר 2007

- (1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
- (2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.
- (3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה באורים 13 ו-14 לדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007.
- (4) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הונפקו 346,741 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת (בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2007 - 617,175), כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 658,987 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. ערך נקוב כל אחת (בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2007 - 1,938,771), בגין מימוש אופציות.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007								
הון מניות ופרמיה (1) (מבוקר)	הון מניות מבוסס	תשלום עסקאות בשל	קרן הון מהטבה	רווח כולל אחר מצטבר			הון מניות (1)	הון מניות (1)
				התאמות בגין הצגת נירות ערך זמינים שווי הוגן	התאמות מתרגום (2)	עודפים (3)		
1,881	72	1,953	65	(51)	3,094	-	5,061	יתרה ליום 31 בדצמבר 2006
-	-	-	-	-	908	-	908	רווח נקי בתקופה
-	-	-	-	-	(400)	-	(400)	דיבידנד ששילם
-	18	18	-	-	-	-	18	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות (4)
-	8	8	-	-	-	-	8	השפעת המס המתייחס
30	(30)	-	-	-	-	-	-	התאמות ושינויים הנובעים: הנפקת מניות
-	-	-	-	(57)	-	-	(57)	התאמות בגין הצגת נירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	19	-	-	19	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	-	(75)	-	75	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן
1,911	68	1,979	27	(51)	3,527	75	5,557	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.

(3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה באורים 13 ו-14 לדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007.

(4) בשנת 2007 הונפקו 872,824 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 1,938,771 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת, בגין מימוש אופציות.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2008 נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות נערכו לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2007, ובהתאם למתכונת חדשה לדיווח רבעוני שנקבעה בחוזר המפקח על הבנקים מיום 18 במרץ 2008.

יש לעיין בדוחות כספיים אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2007 ולבאורים הנלווים אליהם.

ב. בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים" (IFRS) (להלן "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל על תאגידי בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. האימוץ לראשונה של תקני IFRS יעשה תוך יישום הוראות תקן IFRS 1, "אימוץ לראשונה של תקני IFRS", לצורך המעבר. בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידי בנקאיים, המפקח על הבנקים הודיע לתאגידי הבנקאיים כי:

- (1) כוונתו לקבוע באופן שוטף הוראות ליישום תקנים ישראליים שמפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, המבוססים על תקני ה-IFRS שאינם נוגעים לליבת העסק הבנקאי;
- (2) במחצית השנייה של שנת 2009 יפרסם את החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי. זאת, כאשר הוא מביא בחשבון את תוצאות תהליך האימוץ של תקנים אלו בישראל מחד גיסא, ואת התקדמות תהליך ה-convergence בין תקני הדיווח הבינלאומיים ובין התקנים האמריקאיים, מאידך גיסא.
- (3) לפיכך, בהתייחס לליבת העסק הבנקאי דוחות כספיים של תאגיד בנקאי הערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ימשיכו להיות ערוכים לפי התקנים האמריקאיים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור.

ג. בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23 "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה (להלן: "התקן"). התקן מחליף את תקנות ניירות-ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים) – התשנ"ו-1996, כפי שאומצו בהוראות המפקח על הבנקים.

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנקבעה בעסקה ייזקק להון העצמי. הפרש חיובי יקוזז מיתרת העודפים וההפרש שלילי יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שיקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה". ההפרש בין השווי ההוגן של הנכס לבין הערך בספרים במועד ההעברה ייזקק כרווח או כהפסד.

כמו כן, על-פי תקן 23, הלוואה שניתנה לבעל השליטה או הלוואה שהתקבלה מבעל השליטה תוצג במועד ההכרה לראשונה בדוחות הכספיים של הישות כנכס או כהתחייבות, לפי העניין, על פי שוויה ההוגן כאשר ההפרש בין סכום הלוואה שהתקבלה או שניתנה לבין שוויה ההוגן במועד ההכרה לראשונה ייזקק להון העצמי. לאחר ההכרה לראשונה, תוצג הלוואה בדוחות הכספיים של הישות בעלותה המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים נדרשת הצגה בשווי הוגן.

תקן 23 חל על עסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה שבוצעו לאחר ה-1 בינואר 2007 וכן על הלוואה שניתנה או שהתקבלה מבעל השליטה לפני מועד תחילת תקן 23 החל ממועד תחילתו. נכון למועד פרסום תמצית הדוחות הכספיים טרם פורסמו הנחיות מאת המפקח על הבנקים לגבי אופן יישום התקן. הואיל והעסקאות בין הבנק לבין בעלי השליטה מתבצעות במחירי שוק, אזי גם אם יוחל התקן על התאגידים הבנקאיים, השפעתם על הדוחות הכספיים של הבנק לא תהיה מהותית.

ד. ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן – "החוזר" או "ההוראה)". חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות 5, 114 ו-118 בארצות הברית, ועל הוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

על פי החוזר נדרש התאגיד הבנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש הבנק לקיים הפרשה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות. ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפרשי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תיערך באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

"הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" – תיושם עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון שקלים חדשים או יותר. לגבי חובות אחרים, רשאי התאגיד הבנקאי להחליט ולבצע הערכה פרטנית. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תוערך בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של החוב, או, כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר התאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.

"הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי" - תיושם עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-1 מיליון שקלים חדשים) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שאינם פגומים. ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לגביהן חושבה הפרשה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ספציפית מיזערית לפי עומק הפיגור, תחושב בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי: FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן - "FAS 5"), על פי מודלים סטטיסטיים המביאים בחשבון את שיעור הפסדי העבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלי מאפייני סיכון דומים. ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5.

שינויים בהפרשה להפסדי אשראי – ירשמו בסעיף "הוצאות בגין הפסדי אשראי" בדוח רווח והפסד. בנוסף לכך, נקבעו בהוראה הגדרות וסיווגים שונים של סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, כללי הכרה בהכנסות ריבית מחובות פגומים וכן כללי מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית חובות המוערכים על בסיס קבוצתי שסווגו כפגומים בהתבסס על תקופת פיגור שלהם, בהתחשב ביכולת התאגיד הבנקאי להעריך כי גבייתם צפויה ובהתחשב בהיותם מובטחים על ידי דירת מגורים.

הוראה זו תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים, החל מ 1 בינואר 2010 ואילך, ללא יישום למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. על פי הוראות המעבר, תיזקק השפעת השינויים הנובעים מההוראות החדשות במועד יישומן לראשונה ישירות להון העצמי.

באור 1 – כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

במסגרת הערכות הבנק ליישום ההוראה, הוקמו צוותי עבודה ונשכרו שירותי יועץ חיצוני לצורך בחינת השינויים הנדרשים בתהליכי העבודה בבנק, הן בהיבט ניהול האשראי והטיפול בחובות הפגומים, והן בהיבט הרישום החשבונאי וההשפעה על הדוחות הכספיים. צוותי העבודה השלימו את הגדרת התהליכים ומערכות המחשב הנדרשים לצורך יישום ההוראה, ואת כתיבת האפיון המפורט של הגדרות המערכת החדשה לצורך פיתוחה. על בסיס האפיונים שהוגדרו, מתבצעת עבודה להקמת המערכת החדשה באמצעות ספק תוכנה שנבחר ליישום הפיתוחים והשינויים הנדרשים במערכת. עד תום שנת 2009 מתוכננים עדכון של תהליכי העבודה, לרבות עריכה מחדש של הנהלים, וקיום הדרכות מקיפות לגורמים המקצועיים, לקראת יישום ההוראה.

בשלב זה של ההיערכות ליישום ההוראות, לא ניתן להעריך את ההשפעה של יישום ההוראה על ההון העצמי של הבנק, הואיל וטרם גובשו סופית המודלים לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי, בעיקר בגין חובות קטנים שיטופלו באמצעות ההפרשה הקבוצתית. השלמת גיבוש המתודולוגיה ואומדן ראשוני של השלכות היישום צפויים במחצית הראשונה של שנת 2009. בחינה ראשונית של ההשלכות האפשריות של ההוראות על הלווים הגדולים, העלתה כי יישום ההוראות עשוי להגדיל במידה מסוימת את היקף ההפרשה הנדרשת להפסדי אשראי, אם כי לא ניתן להעריך, בשלב זה, אם היקף הגידול יהיה מהותי.

ה. השווי ההוגן של כל ניירות הערך הנסחרים בבורסה בישראל מתבסס על שערי מכירה שנקבעו לתאריך המאזן. מרבית ניירות הערך בחוץ לארץ משוערכים על פי ציטוט שערי מכירה ממקורות חיצוניים, הכוללים ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים שוטפים המתקבלים מהגוף המנפיק.

השווי ההוגן של יתר ניירות הערך הזרים נקבע על סמך שיטות הערכה פנימיות המתבססות על נתונים אובייקטיביים הקיימים ביחס לניירות הערך ועל התאמות נדרשות לחישוב השווי ההוגן.

באור 2 - ניירות ערך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 בספטמבר 2008				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	רווח כולל אחר מצטבר (4)	שווי הוגן (1)
(בלתי מבוקר)				
ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות -				
5,368	5,446	5	83	5,368
של ממשלת ישראל				
16	16	-	-	16
של ממשלות זרות וסוכנויותיהן				
1,666	1,755	-	89	1,666
של אחרים				
7,050	7,217	5	172	7,050
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
(3) 378	331	55	8	378
מניות של אחרים (2)				
7,428	7,548	60	180	7,428
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב -				
19	19	-	-	19
של ממשלת ישראל				
2	2	-	-	2
של אחרים				
21	21	-	-	21
סך כל ניירות הערך למסחר				
7,449	7,569	60	180	7,449
סך כל ניירות הערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) בחודש יולי 2003, התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים בו נדרש הבנק לסווג אשראי שניתן ללקוח מסוים אשר אינו עומד בתנאי הפירעון שנקבעו ואשר כנגד חבות זו שועבדו מניות של חברת תקשורת מובילה, כ-"נייר ערך זמין למכירה", החל מהדוח הכספי ל-30 בספטמבר 2003. שווי השוק של המניות הנ"ל ליום 30 בספטמבר 2008, בניכוי עלויות מימוש צפויות, מסתכם בכ- 275 מיליון שקלים חדשים. הסכום האמור לעיל עולה על סכום האשראי בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ב-51 מיליון שקלים חדשים.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-88 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

באור 2 - ניירות ערך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2007				
הערך במאזן (מבוקר)	עלות מופחתת	רווחים	רווח כולל אחר מצטבר (4)	שווי הוגן (1)
ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות -				
4,010	4,026	5	21	4,010
של ממשלת ישראל				
69	69	-	-	69
של ממשלות זרות וסוכנויותיהן				
1,587	1,628	-	41	1,587
של אחרים				
5,666	5,723	5	62	5,666
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
399	295	104	-	(3) 399
מניות של אחרים (2)				
6,065	6,018	109	62	6,065
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן (1)
ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב -				
79	79	-	-	79
של ממשלת ישראל				
1	1	-	-	1
של אחרים				
80	80	-	-	80
סך כל ניירות הערך למסחר				
6,145	6,098	109	62	6,145
סך כל ניירות הערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) בחודש יולי 2003, התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים בו נדרש הבנק לסווג אשראי שניתן ללקוח מסוים אשר אינו עומד בתנאי הפירעון שנקבעו ואשר כנגד חבות זו שועבדו מניות של חברת תקשורת מובילה, כ-"נייר ערך זמין למכירה", החל מהדוח הכספי ל-30 בספטמבר 2003. שווי השוק של המניות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2007, הנכלל בסעיף זה מסתכם ב-322 מיליוני שקלים חדשים. הסכום האמור לעיל עולה על סכום האשראי בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ב-98 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות בנכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-46 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

באור 2 - ניירות ערך
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים
 ככומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 בספטמבר 2008			
עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר	שווי הוגן	
(בלתי מבוקר)	הפסדים	(סכום במאזן)	
ניירות ערך מגובי משכנתאות			
-	-	-	ניירות ערך מסוג "העבר באמצעות"
-	-	-	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
40	15	25	CDO
-	-	-	CDO מגובה ברובו במשכנתאות (1)
90	26	64	CLO
-	-	-	SIV (1)
130	41	89	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים

ליום 31 בדצמבר 2007			
עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר	שווי הוגן	
(מבוקר)	הפסדים	(סכום במאזן)	
ניירות ערך מגובי משכנתאות			
-	-	-	ניירות ערך מסוג "העבר באמצעות"
-	-	-	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
58	11	47	CDO
-	-	-	CDO מגובה ברובו במשכנתאות (1)
102	12	90	CLO
22	-	22	SIV
182	23	159	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים

(1) הופחת במלואו.

באור 2 - ניירות ערך פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים

(במיליוני שקלים חדשים)

פירוט נוסף לגבי משך הזמן בו ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים נמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

30 בספטמבר 2008			
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שוי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שוי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
-	-	25	15
-	-	64	26
סך הכל		89	41

נכון ליום 31 בדצמבר 2007 כל יתרת ההשקעות בניירות ערך מגובי נכסים הכוללים הפסדים שטרם מומשו נמצאו בפוזיציות הפסד פחות מ-12 חודשים.

ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)

שוויין ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך מגובי נכסים ליום 30 בספטמבר 2008, מסתכם בכ- 89 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2007 - 159 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר אופן חישוב השווי ההוגן של השקעות בניירות ערך, ראה בבאור 1 ה. לעיל. ההשקעות כוללות ניירות ערך מסוג CDO ו-CLO, כמפורט להלן:

א. **CDO Collateralized Debt Obligation (CDO)** הינו נייר ערך המגובה במכשירי חוב מסוגים שונים העשויים לכלול הן חובות ישירים והן חובות מאוגחים. ה-CDO מחולק לשכבות לפי סדר קדימויות. כל שכבה היא חוב נפרד, בעל דירוג ספציפי, הזכאי לתשלומי קרן או ריבית, לפני כל החובות הנמצאים בדרגת קדימות נמוכה ממנו. סך שווים של החובות הנחותים משכבת חוב מסוימת, מוגדר כשכבת ההגנה לאותו חוב.

שוויין ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך אלה, נכון ליום 30 בספטמבר 2008, כ- 25 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2007 - 47 מיליוני שקלים חדשים). כל השקעות הבנק באפיק זה הן השקעות המדורגות בדירוגי השקעה עם שכבות הגנה, ומנוהלות על ידי אחת מחברות ניהול השקעות המובילות בעולם. הנכסים המגבים הם נכסים סינתטיים בפיזור סקטוריאלי נרחב ובדירוגי אשראי שונים, רובם דירוגי השקעה (BBB- ומעלה).

באור 2 - ניירות ערך פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים

ברבעון השלישי של שנת 2008 נרשמה בגין חלק מהשקעות אלו הפרשה בסך 13 מיליון שקלים חדשים בגין ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. ירידת הערך שנזקפה לקרן הון נכון ליום 30 בספטמבר 2008 בגין ההשקעות אלה מסתכמת בכ-15 מיליון שקלים חדשים (31 בדצמבר 2007 - 11 מיליון שקלים חדשים). בהתאם למידע שבידי הבנק, נובעת ירידה ערך זו מאווירת המשבר המתמשך בשווקים הפיננסיים הבינלאומיים ומהמשך העלייה הכללית במרווחי האשראי בכלל ובתחום הפיננסיים בפרט. באחדים מנכסי הבסיס של ההשקעות שבגינן נרשמה ירידת הערך לקרן הון, נרשמו אירועים בודדים של פשיטת רגל, אך למרות זאת נותרו שכבות הגנה בהיקף ניכר לפני השכבות בהן השקיע הבנק. כמו כן השקעות אלה משלמות קופונים כסדרם, וברובן לא חלה ירידה בדירוג האשראי.

על פי הערכת הבנק ירידת הערך משקפת תנודות השוק ולא חשש מהותי למחיקת שכבות ההגנה בהשקעות אלו. כמו כן, ביכולת ובכוונת הבנק להחזיק בניירות הערך עד לחזרת השווי ההוגן לעלות ההשקעה. לפיכך, הוגדרה ירידת הערך כירידת ערך זמנית.

ב. **Collateralized Loan Obligation (CLO)** הינו סוג ספציפי של CDO. מכשירי החוב המגבים את ההשקעה ב-CLO הינם תיקי הלוואות בדרגת קדימות ראשונה ושנייה, שניתנו לגופים מסחריים. שוויין ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך אלה ליום 30 בספטמבר 2008 כ-64 מיליון שקלים חדשים. (נכון ל-31 בדצמבר 2007 - 90 מיליון שקלים חדשים). כל השקעות הבנק באפיק זה הן בשכבות המדורגות בדירוגי השקעה (BBB ומעלה) עם שכבת הגנה, המנוהלות על ידי חברות ניהול השקעות מהגדולות בעולם, שנבחרו בקפידה. כ-85% מההלוואות המגבות את ההשקעות הללו הינן הלוואות מובטחות בדרגה ראשונה (SENIOR). בתיק ה-CLO של הבנק אין חשיפה למשכנתאות, בכללן משכנתאות מסוג subprime, או למוצרים בעלי מינוף שערכם ירד כתוצאה מהמשבר הנוכחי.

כמו כן נכסי הבסיס אינם מוטים לתחום הפיננסיים והנדל"ן. ירידת הערך שנזקפה לקרן הון נכון ליום 30 בספטמבר 2008 בגין ההשקעות האמורות מסתכמת בכ-26 מיליון שקלים חדשים (31 בדצמבר 2007 - 12 מיליון שקלים חדשים). בהתאם למידע שבידי הבנק, נובעת ירידה ערך זו מאווירת המשבר המתמשך בשווקים הפיננסיים הבינלאומיים ומהמשך העלייה הכללית במרווחי האשראי. על פי הערכות הבנק, אין סיבה להניח כי המנפיקים לא יעמדו בהתחייבויותיהם. באחדים מנכסי הבסיס של ההשקעות שבגינן נרשמה ירידת הערך לקרן הון, נרשמו אירועים בודדים של פשיטת רגל, אך למרות זאת נותרו שכבות הגנה בהיקף ניכר לפני השכבות בהן השקיע הבנק. כמו כן השקעות אלה משלמות קופונים כסדרם ולא חלה ירידה בדירוג האשראי. ביכולת הבנק להחזיק בניירות הערך עד לחזרת השווי ההוגן לעלות ההשקעה. לפיכך, הוגדרה ירידת הערך כירידת ערך זמנית.

באור 3 - הפרשה לחובות מסופקים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מידע על הפרשה לחובות מסופקים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008				
הפרשה ספציפית (1)(2)				הפרשה ספציפית (1)				
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	אחרת	לפי עומק הפיגור	סך הכל	הפרשה נוספת (3)	אחרת	לפי עומק הפיגור	
2,906	186	1,911	809	2,910	173	1,901	836	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
-	-	-	-	29	6	23	-	חברה בת שאוחדה לראשונה
127	-	63	64	198	13	113	72	הפרשות בתקופת החשבון
(61)	(4)	(10)	(47)	(80)	-	(9)	(71)	הקטנת הפרשות
(1)	-	(1)	-	(1)	-	(1)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
65	(4)	52	17	117	13	103	1	סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(40)	-	(40)	-	(22)	-	(21)	(1)	מחיקת חובות
2,931	182	1,923	826	3,034	192	2,006	836	יתרת הפרשה לסוף התקופה
97	-	97	-	118	-	118	-	מזה - יתרת הפרשה שלא נכתה מסעיף אשראי לציבור

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007				לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008				
הפרשה ספציפית (1)(2)				הפרשה ספציפית (1)				
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	אחרת	לפי עומק הפיגור	סך הכל	הפרשה נוספת (3)	אחרת	לפי עומק הפיגור	
2,867	192	1,870	805	2,910	172	1,917	821	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
-	-	-	-	29	6	23	-	חברה בת שאוחדה לראשונה
-	-	-	-	(8)	-	(8) ⁽⁴⁾	-	העברה
392	-	194	198	449	21	196	232	הפרשות בתקופת החשבון
(212)	(10)	(25)	(177)	(234)	(7)	(24)	(203)	הקטנת הפרשות
(2)	-	(2)	-	(2)	-	(2)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
178	(10)	167	21	213	14	170	29	סכום שנזקק לדוח רווח והפסד
(114)	-	(114)	-	(110)	-	(96)	(14)	מחיקת חובות
2,931	182	1,923	826	3,034	192	2,006	836	יתרת הפרשה לסוף התקופה
97	-	97	-	118	-	118	-	מזה - יתרת הפרשה שלא נכתה מסעיף אשראי לציבור

- (1) בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (2) בהלוואות אחרות לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים. סווג מחדש.
- (3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
- (4) יתרת הפרשה לתביעות שהוצגה בתקופות קודמות במסגרת הפרשה לחובות מסופקים.

באור 3 - הפרשה לחובות מסופקים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פרטים על הלוואות לדיור ואופן חישוב ההפרשה הספציפית (1)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008						
סכום הפרשה ספציפית			מזה: סכום		יתרת אשראי	
סך הכל	אחרת	לפי עומק פיגור	בפיגור (4)	יתרת חוב (3)	מאזנית (2)	
(בלתי מבוקר)						
828	-	828	541	1,061	39,478	הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק פיגור
19	11	8	31	95	3,606	הלוואות גדולות (5)
22	22	-	7	27	639	הלוואות אחרות
869	33	836	579	1,183	43,723	סך הכל

פרטים על הלוואות לדיור ואופן חישוב ההפרשה הספציפית (1)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2007						
סכום הפרשה ספציפית			מזה: סכום		יתרת אשראי	
סך הכל	אחרת	לפי עומק פיגור	בפיגור (4)	יתרת חוב (3)	מאזנית (2)	
821	-	821	523	1,122	35,388	הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק פיגור
19	14	5	34	125	2,404	הלוואות גדולות (5)
8	8	-	12	44	684	הלוואות אחרות
848	22	826	569	1,291	38,476	סך הכל

(1) לפרטים בדבר אופן חישוב ההפרשה לחובות מסופקים לפי עומק הפיגור ראה באור 1 ט"ז 2 ו-3 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2007.

(2) יתרת אשראי לדיור לאחר ניכוי יתרת הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ויתרת הפרשה בגין ריבית פיגורים.

(3) יתרת אשראי בעייתית (מעל עומק פיגור של 3 חודשים) ולאחר ניכוי יתרת הפרשות.

(4) כולל ריבית על סכום הפיגור וללא ניכוי יתרת הפרשות.

(5) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על כ-845 אלפי שקלים חדשים (ב-30 בספטמבר 2007 - 805 אלפי שקלים חדשים).

**באור 4 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
ליום 30 בספטמבר 2008 (בלתי מבוקר)**

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות ההון מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכוני שוק".

1. הון הבנק לצורך חישוב יחס ההון (1)	
הון ראשוני:	1,985
הון מניות נפרע וקרנות הון	3,929
עודפים (2)	333
זכויות מיעוט בהון העצמי של חברות מאוחדות	(138)
הפחתות (3)	6,109
סך ההון הראשוני	1,287
הון משני עליון (4)	3,057
הון משני אחר	10,453
סך כל ההון	

2. יתרות משוקללות של סיכון אשראי לפי קבוצות סיכון נכסים							
יתרות (6) הון	יתרות סיכון	שיעורי השקלול לנכסי הסיכון				יתרות (5)	
		100%	50%	20%	0%		
158	1,752	-	-	8,761	2,131	10,892	מזומנים ופיקדונות בבנקים
93	1,033	787	-	1,229	(9) 5,433	7,449	ניירות ערך ניירות ערך שנשאלו / נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור (4)
6,097	67,744	57,656	20,142	84	6,108	83,990	אשראי לממשלה
-	-	-	-	-	3	3	השקעות בחברות כלולות
1	11	11	-	-	(7) 6	17	בנינים וציוד
126	1,402	1,402	-	-	-	1,402	שווי הוגן חיובי בגין נגזרים
103	1,145	827	-	1,591	-	2,418	נכסים אחרים
60	662	660	-	10	(8) 284	954	סך הכל נכסים
6,638	73,749	61,343	20,142	11,675	13,965	107,125	
מכשירים חוץ מאזניים							
892	9,911	9,675	287	461	277	10,700	עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
445	4,940	3,072	-	9,342	-	12,414	מכשירים פיננסיים נגזרים
17	188	145	-	213	-	358	אחרים
1,354	15,039	12,892	287	10,016	277	23,472	סך כל המכשירים החוץ מאזניים
סך כל נכסי סיכון האשראי ודרישת ההון							
240	2,664	2,664	-	-	-	2,664	סיכון שוק
8,232	91,452	76,899	20,429	21,691	14,242	133,261	סך כל נכסי הסיכון ודרישות ההון

- (1) אין הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי חשבונאות לבין בסיס האיחוד הפיקוחי לפי הוראות יחס הון מזערי של המפקח על הבנקים.
- (2) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.
- (3) לרבות מוניטין.
- (4) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 110 מיליוני שקלים חדשים מהווה חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
- (5) נכסים - יתרות מאזניות; מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי המרה לאשראי.
- (6) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.
- (7) נוכה מההון.
- (8) כולל 113 מיליוני שקלים חדשים שנוכו מההון.
- (9) כולל 14 מיליוני שקלים חדשים שנוכו מההון.

באור 4 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
ליום 30 בספטמבר 2008 – מאוחד (בלתי מבוקר)
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3. פירוט דרישת ההון בגין סיכון שוק:	
180	סיכון ריבית
-	סיכון מחירי מניות
45	סיכון שער חליפין ואינפלציה
15	סיכון הגלום בפעילות אופציות
240	סך דרישות ההון בגין סיכון שוק
4. יחס ההון לרכיבי סיכון (1)	
ב-%	
6.68	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
11.43	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) בהתאם למכתב שנתקבל מהפיקוח על הבנקים בתאריך 29 באוקטובר 2008, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, לא ניתן יהיה לשקלל ב-50% משכנתאות המבטחות על ידי ביטוח EMI ששיעור המימון שלהן גבוה מ-60%. משכנתאות אלו תשוקללנה בשיעור מימון של 100% כל עוד לא עלה דירוג החברה מעל לסף שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין 311. לו הייתה מיושמת הנחיה זו בדוחות כספיים אלה, היו נכסי הסיכון גדלים ב-374 מיליוני שקלים חדשים ויחס ההון לרכיבי סיכון יורד ב-0.05%.

**באור 4 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
ליום 30 בספטמבר 2007 – מאוחד (בלתי מבוקר)**

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. הון הבנק לצורך חישוב יחס ההון (1)	
	הון ראשוני:
1,965	הון מניות נפרע וקרנות הון
3,489	עודפים (2)
12	זכויות מיעוט בהון העצמי של חברות מאוחדות
(57)	הפחתות (3)
5,409	סך ההון הראשוני
1,094	הון משני עליון (4)
2,715	הון משני אחר
9,219	סך כל ההון

דרישת הון (6)	יתרות סיכון	שיעורי השקלול לנכסי הסיכון				יתרות (5)	יתרות משוקללות של סיכון אשראי לפי קבוצות סיכון נכסים
		100%	50%	20%	0%		
170	1,892	-	-	9,462	3,001	12,463	מזומנים ופיקדונות בבנקים
99	1,099	720	-	1,894	4,149	6,763	ניירות ערך
-	-	-	-	-	13	13	ניירות ערך שנשאלו / נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
5,272	58,577	49,528	17,930	418	5,919	73,795	אשראי לציבור (4)
-	-	-	-	-	3	3	אשראי לממשלה
1	11	11	-	-	(7) 7	18	השקעות בחברות כלולות
108	1,205	1,205	-	-	-	1,205	בנינים וציוד
109	1,210	986	-	1,122	-	2,108	שווי הוגן חיובי בגין נגזרים
46	510	510	-	-	109	619	נכסים אחרים
5,805	64,504	52,960	17,930	12,896	13,201	96,987	סך הכל נכסים

מכשירים חוץ מאזניים							
767	8,519	8,361	307	23	562	9,253	עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
467	5,187	3,835	-	6,760	-	10,595	מכשירים פיננסיים נגזרים
17	193	137	-	280	-	417	אחרים
1,251	13,899	12,333	307	7,063	562	20,265	סך כל המכשירים החוץ מאזניים
7,056	78,403	65,293	18,237	19,959	13,763	117,252	סך כל נכסי סיכון האשראי ודרישת ההון
172	1,919	1,919	-	-	-	1,919	סיכון שוק
7,228	80,322	67,212	18,237	19,959	13,763	119,171	סך כל נכסי הסיכון ודרישות ההון

- (1) אין הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי חשבונאות לבין בסיס האיחוד הפיקוחי לפי הוראות יחס הון מזערי של המפקח על הבנקים.
 (2) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.
 (3) לרבות מוניטין.
 (4) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 107 מיליוני שקלים חדשים מהווה חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
 (5) נכסים - יתרות מאזניות; מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי המרה לאשראי.
 (6) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.
 (7) נוכה מההון.

באור 4 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
ליום 30 בספטמבר 2007 – מאוחד (בלתי מבוקר)
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3. פירוט דרישת ההון בגין סיכון שוק:	
137	סיכון ריבית
1	סיכון מחירי מניות
23	סיכון שער חליפין ואינפלציה
11	סיכון הגלום בפעילות אופציות
172	סך דרישות ההון בגין סיכון שוק
4. יחס ההון לרכיבי סיכון	
ב-%	
6.73	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
11.48	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

באור 4 – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

ליום 31 בדצמבר 2007 – מאוחד (מבוקר)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. הון הבנק לצורך חישוב יחס ההון (1)	
הון ראשוני:	
הון מניות נפרע וקרנות הון	1,979
עודפים (2)	3,551
זכויות מיעוט בהון העצמי של חברות מאוחדות	-
הפחתות (3)	(37)
סך ההון הראשוני	5,493
הון משני עליון (4)	1,068
הון משני אחר	2,749
סך כל ההון	9,310

2. יתרות משוקללות של סיכון אשראי לפי קבוצות סיכון נכסים						
יתרות (5)	שיעורי השקלול לנכסי הסיכון				יתרות (6)	
	100%	50%	20%	0%	הון (6)	דרישת סיכון
מזומנים ופיקדונות בבנקים	-	-	8,022	2,679	10,701	144
ניירות ערך	702	-	1,479	(9) 3,964	6,145	90
ניירות ערך שנשאלו / נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	-	-	-	5	5	-
אשראי לציבור (4)	50,686	18,179	72	5,490	74,427	5,381
אשראי לממשלה	-	-	-	3	3	-
השקעות בחברות כלולות בנינים וציוד	11	-	-	(7) 6	17	1
שווי הוגן חיובי בגין נגזרים	1,246	-	-	-	1,246	112
נכסים אחרים	897	-	1,401	-	2,298	106
סך הכל נכסים	508	-	-	(8) 74	582	46
	54,050	18,179	10,974	12,221	95,424	5,880
מכשירים חוץ מאזניים						
עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	9,229	268	499	116	10,112	852
מכשירים פיננסיים נגזרים	3,689	-	8,187	-	11,876	479
אחרים	151	-	296	-	447	19
סך כל המכשירים החוץ מאזניים	13,069	268	8,982	116	22,435	1,350
סך כל נכסי סיכון האשראי ודרישת ההון	67,119	18,447	19,956	12,337	117,859	7,230
סיכון שוק	1,866	-	-	-	1,866	168
סך כל נכסי הסיכון ודרישות ההון	68,985	18,447	19,956	12,337	119,725	7,398

- (1) אין הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי חשבונאות לבין בסיס האיחוד הפיקוחי לפי הוראות יחס הון מזערי של המפקח על הבנקים.
- (2) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.
- (3) לרבות מוניטין.
- (4) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 107 מיליוני שקלים חדשים מהווה חלק מההון המשני ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
- (5) נכסים - יתרות מאזנית; מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי המרה לאשראי.
- (6) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.
- (7) נוכה מההון.
- (8) כולל 26 מיליוני שקלים חדשים שנוכו מההון.
- (9) כולל 4 מיליוני שקלים חדשים שנוכו מההון.

**באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
ליום 31 בדצמבר 2007 - מאוחד (מבוקר)**

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3. פירוט דרישת ההון בגין סיכון שוק:	
134	סיכון ריבית
-	סיכון מחירי מניות
26	סיכון שער חליפין ואינפלציה
8	סיכון הגלום בפעילות אופציות
168	סך דרישות ההון בגין סיכון שוק
4. יחס ההון לרכיבי סיכון	
ב-%	
6.68	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
11.33	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

ב. ביום 14 במאי 2007, התקבלה החלטה בדירקטוריון, בתוקף מיום 17 במאי 2007, להנחות את הנהלת הבנק לפעול לכך כי החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2007 הלימות ההון (כולל הון משני עליון) לא תפחת משיעור של 11.2%. ביום 25 בפברואר 2008 החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול כך, כי עד סוף שנת 2009 יחס הלימות ההון (כולל הון משני עליון), לא יפחת משיעור של 12%. החלטות אלה הינן בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מחודש אפריל 2006, כי יחס הלימות ההון, לא כולל הון משני עליון, לא יפחת משיעור של 10%. אין שינוי במדיניות הדיבידנד של הבנק.

באור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
ליום 30 בספטמבר 2008

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	במטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
(בלתי מבוקר)							
							נכסים
10,892	-	428	1,897	3,099	2,408	3,060	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7,449	(3) 378	30	1,425	1,658	1,185	2,773	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו
-	-	-	-	-	-	-	במסגרת הסכמי מכר חוזר
83,880	-	2,576	1,881	7,189	34,817	37,417	אשראי לציבור (2)
3	-	-	-	1	2	-	אשראי לממשלה
17	(9)	-	-	-	-	26	השקעות בחברות כלולות
1,402	1,402	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
3,372	149	88	47	317	286	2,485	נכסים אחרים
107,015	1,920	3,122	5,250	12,264	38,698	45,761	סך כל הנכסים
							התחייבויות
84,681	-	2,465	3,684	11,954	22,603	43,975	פיקדונות הציבור
2,465	-	76	107	592	1,072	618	פיקדונות מבנקים
443	-	-	-	35	220	188	פיקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת
600	-	-	-	-	-	600	הסכמי רכש חוזר
6,870	-	-	-	-	6,870	-	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
5,777	189	40	34	542	655	4,317	התחייבויות אחרות
100,836	189	2,581	3,825	13,123	31,420	49,698	סך כל ההתחייבויות
6,179	1,731	541	1,425	(859)	7,278	(3,937)	הפרש
							מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(537)	(1,088)	1,037	(5,189)	5,777	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	(13)	50	(515)	171	-	307	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	12	(118)	(8)	140	-	(26)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
6,179	1,730	(64)	(186)	489	2,089	2,121	סך הכל כללי
-	432	(204)	427	435	-	(1,090)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	153	69	(173)	(238)	-	189	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הכללית, המיוחדת והנוספת לחובות מסופקים נכתה באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים.

(3) כולל סך 275 מיליוני שקלים חדשים בגין מניות שנתקבלו להבטחת אשראי. (ראה גם באור 2)

באור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
ליום 30 בספטמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	במטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	לא צמוד מדד	צמוד מדד	
							נכסים
12,463	-	1,464	715	6,804	699	2,781	מזומנים ופיקדונות בבנקים
6,763	(3) 389	73	1,844	1,167	1,378	1,912	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו
13	-	-	-	-	-	13	במסגרת הסכמי מכר חוזר
73,688	-	2,417	2,330	8,103	33,880	26,958	אשראי לציבור (2)
3	-	-	-	1	2	-	אשראי לממשלה
18	-	-	-	-	-	18	השקעות בחברות כלולות
1,205	1,205	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
2,727	45	71	43	228	280	2,060	נכסים אחרים
96,880	1,639	4,025	4,932	16,303	36,239	33,742	סך כל הנכסים
							התחייבויות
76,074	-	2,226	3,143	13,165	20,241	37,299	פיקדונות הציבור
4,357	-	120	117	878	1,706	1,536	פיקדונות מבנקים
522	-	-	-	41	256	225	פיקדונות הממשלה
6,357	-	-	-	-	6,357	-	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,124	150	148	82	111	588	3,045	התחייבויות אחרות
91,434	150	2,494	3,342	14,195	29,148	42,105	סך כל ההתחייבויות
5,446	1,489	1,531	1,590	2,108	7,091	(8,363)	הפרש
							מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(1,505)	(1,452)	(748)	(5,480)	9,185	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(76)	(324)	(750)	-	1,150	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(11)	183	(279)	-	107	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
5,446	1,489	(61)	(3)	331	1,611	2,079	סך הכל כללי
-	-	(126)	(1,204)	2,267	-	(937)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	174	945	(313)	-	(806)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הכללית, המיוחדת והנוספת לחובות מסופקים נכתה באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

(3) כולל סך 308 מיליוני שקלים חדשים בגין מניות שנתקבלו להבטחת אשראי.

באור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
ליום 31 בדצמבר 2007

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים	במטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
							(מבוקר)
							נכסים
10,701	-	1,211	1,527	5,338	616	2,009	מזומנים ופיקדונות בבנקים
6,145	(3) 399	51	1,581	1,165	1,207	1,742	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
5	-	-	-	-	-	5	אשראי לציבור (2)
74,320	-	2,419	2,237	8,167	33,586	27,911	אשראי לממשלה
3	-	-	-	1	2	-	השקעות בחברות כלולות
17	(7)	-	-	-	-	24	בניינים וציוד
1,246	1,246	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
2,880	43	35	66	242	310	2,184	סך כל הנכסים
95,317	1,681	3,716	5,411	14,913	35,721	33,875	
							התחייבויות
75,290	-	2,238	3,256	13,651	20,020	36,125	פיקדונות הציבור
3,752	-	213	106	748	1,633	1,052	פיקדונות מבנקים
282	-	-	-	39	243	-	פיקדונות הממשלה
6,189	-	-	-	-	6,189	-	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,247	147	61	82	150	558	3,249	התחייבויות אחרות
89,760	147	2,512	3,444	14,588	28,643	40,426	סך כל ההתחייבויות
5,557	1,534	1,204	1,967	325	7,078	(6,551)	הפרש
							מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(1,243)	(1,592)	421	(5,220)	7,634	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	(13)	50	(413)	(837)	-	1,213	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	7	(100)	4	7	-	82	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
5,557	1,528	(89)	(34)	(84)	1,858	2,378	סך הכל כללי
-	6	(41)	(660)	2,536	-	(1,841)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	26	(20)	415	(505)	-	84	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הכללית, המיוחדת והנוספת לחובות מסופקים נוכחה באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים.

(3) כולל סך 322 מיליוני שקלים חדשים בגין מניות שנתקבלו להבטחת אשראי.

באור 6 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31.12.2007	30.9.2007	30.9.2008	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
א. מכשירים פיננסיים חוץ – מאזניים			
יתרות החוזים או הסכומים המקובים שלהם לסוף התקופה			
עסקאות בהן היתרה מיצגת סיכון אשראי:			
707	584	508	- אשראי תעודות
2,847	2,625	3,751	- ערבויות להבטחת אשראי
5,613	5,794	6,266	- ערבויות לרוכשי דירות
⁽²⁾ 4,830	4,185	4,409	- ערבויות והתחייבויות אחרות (1)
3,192	3,148	3,502	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
			- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות
23,895	22,688	22,482	- לפי דרישה שלא נוצלו
			- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר
4,391	4,391	4,158	ועדיין לא ניתן
1,686	1,695	1,712	- התחייבויות למתן אשראי לחוסכים
4,017	4,254	5,214	- התחייבויות להוצאת ערבויות

31.12.2007	30.9.2008	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
ב. התקשרויות מיוחדות		
התחייבויות בגין:		
351	376	חוזי שכירות לזמן ארוך
100	18	חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
19	22	רכישת בניינים ושיפוצם
5	5	קבלת פקדונות במועדים עתידיים

- (1) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף, בסך 107 מיליוני שקלים חדשים (ב-30 בספטמבר 2007 וב-31 בדצמבר 2007 – 209 מיליוני שקלים חדשים ו-225 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה)
- (2) הוצג מחדש.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

(1) לפרטים בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות של קבוצת הבנק, ראה בבאור 19 ד. לדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007. להלן יובא תיאור שינויים מהותיים ביחס לתאור שנכלל, כאמור, בדוחות לשנת 2007.

(2) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, שבהן הסכום הנתבע גבוה מ-1% (ללא ריבית והוצאות) מהונו העצמי של הבנק, ואשר חלו בהן התפתחויות ושינויים ביחס למתואר בדוחות הכספיים לשנת 2007:

א. בחודש יולי 2003 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית (להלן: "התביעה") נגד בנק טפחות, בנקים נוספים ומנהל המס ומס בולים. התביעה הינה בגין חישובים הנוגעים למס בולים.

אחד התובעים, שקיבל הלוואה מבנק טפחות תובע הפרשי מס בולים בסך של 36 שקלים חדשים. התביעה הוגשה על סך כולל של 300 מיליוני שקלים חדשים. בתביעה נטען כי הבנק לא נהג על פי פסק דין של בית המשפט העליון בו נקבע כי כאשר הסכם כולל תמורה הנפרסת בתשלומים, יש להעריך את הסכום הנקוב בו לעניין מס בולים על פי ערכו הנוכחי של סכום קרן הלוואה בלבד. בנק טפחות, כמו יתר הבנקים, נהג לקחת בחשבון לצורך ביול את כל הריבית העתידית מבלי להוון אותה וזאת על פי דרישות של שלטונות מס בולים. בית המשפט מחק את התביעה בחודש מרץ 2008.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ב. בחודש אוקטובר 2008, הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תביעה בסכום של 80 מיליון דולר לפחות (כמוגדר בתביעה), כנגד הבנק, כנגד נושא תפקיד בבנק, וכנגד בנק לאומי, בנק אוצר החייל, בנק הפועלים, עיריית חיפה והמפקח על הבנקים, כתוצאה מאי העמדת אשראי אשר הובטח לכאורה לתובע ו/או לחברות בשליטתו, שגרם לקריסתם לכאורה. בנוסף לתביעה, הגיש התובע לבית המשפט, גם בקשה לפטור מאגרת בית משפט, שטרם נדונה. תביעה זאת הוגשה לאחר שבית המשפט העליון, מחק 2 תביעות קודמות שהוגשו על ידי התובע וחברות שבשליטתו, בשל אי תשלום אגרה מצד התובעים, בעקבות דחיית בקשותיהם לפטור מאגרה. לפי הערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, סיכויי התביעה להתקבל, הינם קלושים. לפיכך, לא בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים בגין תביעה זאת.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 3 להלן, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך כ-130 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כנגד הבנק תלויות בקשות לאישור תביעות ותובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

א. נגד הבנק ונגד בנקים נוספים הפועלים בתחום המשכנתאות תלויות ועומדות בבתי המשפט המחוזי והעליון שתי בקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות, על סך כולל של למעלה ממיליארד וחצי שקלים חדשים. לא ננקב סכום ספציפי הנתבע מכל בנק. בתובענות נטען, בעיקר, כי הבנקים גבו עמלות בגין ביטוח נכסים וביטוח חיי לווים ועסקו בתווך בעסקאות ביטוח שלא כדין, כי שיעורי העמלות שגבו הבנקים למשכנתאות הינם מופרזים וכי הבנקים והמבטחים שותפים לקרטל הגורם לתשלום פרמיות ביטוח גבוהות יותר מהפרמיות אותן היו משלמים עבור פוליסות דומות בתנאי שוק חופשי. הבנקים מכחישים את כל טענות התובעים וטוענים כי אין ממש בטענות. בין היתר, טוענים הבנקים כי פעלו כדין, הן לגבי גביית העמלות, הן לגבי שיעורן של עמלות אלה. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, בשלב זה לא ניתן להעריך אם התביעות תוכרנה כתביעות ייצוגיות וכן את סיכויי התביעות.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ב. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסך של כ- 114 מיליון שקלים חדשים לתובעים שתי עילות תביעה. לפי העילה הראשונה, המוערכת בכ- 54 מיליון שקלים חדשים חייב הבנק לווים בפרמיות ביטוח נכס, בנוסף לביטוח הנכס שרכשו התובעים באופן עצמאי, באופן כפוי ושלא כדין לכאורה. לפי העילה השנייה, המוערכת בכ- 60 מיליון שקלים חדשים חייב הבנק את לקוחותיו באופן כפוי בפרמיות ביטוח בהתאם למלוא ערך הנכס ולא בהתאם ליתרת ההלוואה, קרי: בסכום העולה על סכום החוב. להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך בשלב המוקדם בו נמצא הטיפול בתביעה, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התביעה והבקשה לאשרה כתביעה ייצוגית.

ג. בחודש ינואר 2008 הוגשה לבית המשפט מחוז מרכז בפתח תקווה, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסך של כ- 237 מיליון שקלים חדשים.

לטענת התובע, הבנק נוהג להפחית את שיעורי הריבית ששילם על פיקדונות קצרי מועד מתחדשים, על סמך צפי בלתי מחייב באשר להפחתת ריבית בנק ישראל. לעומת זאת, כאשר היה צפי דומה להעלאת הריבית על ידי בנק ישראל, אזי הריבית על הפיקדונות לא הועלתה על ידי הבנק אלא רק לאחר המועד שבו העלה בנק ישראל בפועל את הריבית.

כמו כן, טוען התובע, כי התנהגות הבנק לקחה בשרירות לב וכי הבנק הטעה את לקוחותיו הן בשלב הטרומי חוזי – בכך שלא גילה ללקוחותיו שיש לו מבחנים שונים שעה שריבית בנק ישראל הועלתה, לעומת אלה שהחיל שעה שריבית בנק ישראל הופחתה, והן בשלב החוזי - בכך שלא יידע את לקוחותיו על כך שהפחית את הריבית על פיקדונות כאמור, על פי צפי להפחתת ריבית בנק ישראל ולא על פי הפחתתה בפועל של ריבית בנק ישראל.

התובע טוען כי בכך הפר הבנק גם את חובת הגילוי המוטלת עליו על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח). כן טוען התובע, כי אם ייקבע שעל פי תנאי החוזה בין הבנק ללקוח הבנק רשאי היה להפחית את הריבית כראות עיניו, כלשון התובע, הרי שמדובר בתנאי מקפח בחוזה אחיד.

להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, ובהתחשב בשלב המוקדם בו נמצא הטיפול בתביעה, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי התביעה והבקשה לאשרה כתביעה ייצוגית.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ד. בחודש מרץ 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד הבנק ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום העולה על 2.5 מיליון שקלים חדשים (כמוגדר בכתב התביעה).

התובעים טוענים כי הבנקים הפרו את דיני ההגבלים העסקיים והגבילו את עצמם כך שהתחרות בין הבנקים בכל הקשור לעמלות שונות פחתה. הבנקים, נטען בתביעה, העבירו ביניהם מידע הנוגע לעמלות השונות המחויבות על ידם. לטענת התובעים, בכך נפגעה התחרות בשוק הבנקאות והלקוחות כדוגמת התובעים חויבו בתשלום עמלות גבוהות מאשר היו משולמות על ידם אילו היו פועלים הבנקים כדין.

להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, ובהתחשב בשלב המוקדם בו נמצא הטיפול בתביעה, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי התביעה והבקשה לאשרה כתביעה ייצוגית.

ה. בחודש אוגוסט 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה נגד הבנק ונגד מזרחי חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וכן בקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של 374 מיליון שקלים חדשים. התובענה הוגשה גם נגד הממונה על שוק ההון והביטוח כנתבע פורמאלי. התובע, שהיה עמית במספר קופות גמל שהתנהלו על שמו בבנק, טוען כי הבנק נטל לעצמו שלא כדין את כספי התמורה שקיבל בגין העברת השליטה בנכסי קופות הגמל, ניהולם והנאמנות עליהם, לניהול ושליטה של חברות מנהלות, במקום להעבירם לעמיתים של קופות הגמל באופן יחסי לחלקם בנכסי הקופות, הואיל ולטענתו כספי התמורה הינם פירות שנכסי קופות הגמל הניבו ומקורם בזכויות הנובעות מנכסים אלה ולכן לטענתו, זהו רווח השייך לעמיתים בקופות הגמל ולא לבנק.

הממונה על שוק ההון והביטוח התבקש להצטרף כתובע לצד עמיתי קופות הגמל, בטענה שמן הראוי שהממונה ישמיע עמדתו בתובענה, מהבחינה העניינית ומהבחינה הציבורית.

להערכת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, ובהתחשב בשלב המוקדם בו נמצא הטיפול בתביעה, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי התביעה והבקשה לאשרה כתביעה ייצוגית.

באור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2008				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - אחר	מדד
(בלתי מבוקר)				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	-	1,116
-	-	-	1,082	-
-	-	-	1,082	1,116
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
976				
ב. נגזרים ALM (1)(2)				
-	-	161	-	-
145	510	40,438	5,939	10,635
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	-	480	-	-
-	-	354	-	-
חוזי אופציה אחרים:				
-	1,025	16,831	-	-
-	1,068	17,278	-	-
-	-	4,455	16,946	17,507
145	2,603	79,997	22,885	28,142
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	10,448	7,353
ג. נגזרים אחרים (1)				
-	-	55	-	-
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
1	8,766	2,131	-	-
1	8,766	2,219	-	-
חוזי אופציה אחרים:				
2	671	2,112	1,741	-
2	675	2,170	1,741	-
-	-	-	-	-
6	18,878	8,687	3,482	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
821	-	-	-	-
-	-	652	-	-
821	-	652	-	-

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד – המשך

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2008				
חוזי	חוזים	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	אחר	שקל-
ואחרים	מניות	חוץ		מדד
בלתי מבוקר				

					א. נגזרים מגדרים (1)
-	-	-	2	8	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	43	32	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ב. נגזרים ALM (1)(2)
6	121	1,508	100	299	שווי הוגן ברוטו חיובי
5	118	1,840	150	360	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ג. נגזרים אחרים (1)
2	143	213	17	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
2	135	203	17	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ד. נגזרי אשראי
36	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק ערב שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2007				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדי	אחר
בלתי מבוקר				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	-	1,706
				חוזי Forward
-	-	-	808	-
				Swaps
-	-	-	808	1,706
				סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
353				
ב. נגזרים ALM (1)(2)				
63	170	37,640	945	13,722
				חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	-	2,182	-	-
				אופציות שנכתבו
-	-	1,154	-	-
				אופציות שנקנו
-	-	-	-	-
				חוזי אופציה אחרים:
-	575	13,484	-	-
				אופציות שנכתבו
-	686	16,070	-	-
				אופציות שנקנו
-	-	1,709	12,425	5,255
				Swaps
63	1,431	72,239	13,370	18,977
				סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	5,169	5,255
ג. נגזרים אחרים (1)				
-	-	2,264	-	-
				חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	14,130	2,079	-	-
				אופציות שנכתבו
-	14,130	2,029	-	-
				אופציות שנקנו
-	3,314	4,231	1,895	-
				חוזי אופציה אחרים:
-	2,968	3,425	1,895	-
				אופציות שנכתבו
-	-	-	32	-
				אופציות שנקנו
-	-	-	-	-
				Swaps
-	34,542	14,028	3,822	-
				סך הכל
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
562	-	-	-	-
				נגזרי אשראי בהם הבנק ערב
-	-	384	-	-
				חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
562	-	384	-	-
				סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד – המשך

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2007				
חוזי	חוזים	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	אחר	שקל-
ואחרים	מניות	חוץ		מדד
(בלתי מבוקר)				

א. נגזרים מגדרים (1)					
-	-	-	3	23	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	2	7	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM (1)(2)					
2	76	1,183	159	147	שווי הוגן ברוטו חיובי
2	55	866	68	228	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים (1)					
-	225	103	56	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	250	97	56	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ד. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם הבנק ערב					
2	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2007					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית אחר	שקל - מדד	
(מבוקר)					
					1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים
					א. נגזרים מגדרים (1)
-	-	-	-	1,331	חוזי Forward
-	-	-	1,013	-	Swaps
-	-	-	1,013	1,331	סך הכל
					מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
-	-	-	539	-	
					ב. נגזרים ALM (2)(1)
120	615	38,421	3,438	14,377	חוזי Forward
					חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:
-	-	1,228	-	-	אופציות שנכתבו
-	-	456	-	-	אופציות שנקנו
					חוזי אופציה אחרים:
-	739	16,035	-	-	אופציות שנכתבו
-	785	18,966	-	-	אופציות שנקנו
-	-	1,555	13,718	10,163	Swaps
120	2,139	76,661	17,156	24,540	סך הכל
					מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
-	-	-	7,275	5,498	
					ג. נגזרים אחרים (1)
-	-	2,210	-	-	חוזי Forward
					חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:
1	14,748	2,725	-	-	אופציות שנכתבו
1	14,748	2,712	-	-	אופציות שנקנו
					חוזי אופציה אחרים:
-	3,002	3,177	1,742	-	אופציות שנכתבו
-	2,681	2,220	1,742	-	אופציות שנקנו
-	-	-	32	-	Swaps
2	35,179	13,044	3,516	-	סך הכל
					ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
692	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם הבנק ערב
-	-	2,700	-	-	חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
692	-	2,700	-	-	סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד – המשך

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2007				
חוזי	חוזים	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	אחר	שקל-
ואחרים	מניות	חוץ		מדד
(מבוקר)				

א. נגזרים מגזרים (1)

-	-	-	10	9	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	10	8	שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים ALM (1)(2)

1	67	1,530	133	187	שווי הוגן ברוטו חיובי
1	56	1,078	62	213	שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרים אחרים (1)

-	187	102	74	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	217	100	74	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

ד. נגזרי אשראי

נגזרי אשראי בהם הבנק ערב

1	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
3	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2008				
סה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות בלתי מבוקר
2,419	636	32	1,592	159
12,413	2,890	121	9,341	61
14,832	3,526	153	10,933	220

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2007				
סה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות בלתי מבוקר
1,979	604	90	1,124	161
11,157	3,772	498	6,760	127
13,136	4,376	588	7,884	288

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (2)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2007				
סה"כ	אחרים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות מבוקר
2,301	686	97	1,402	116
11,876	3,104	534	8,187	51
14,177	3,790	631	9,589	167

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים (1)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (2)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 4 מיליוני שקלים חדשים (30.9.2007 – 3 מיליוני שקלים חדשים, 31.12.2007 – 3 מיליוני שקלים חדשים) ויתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 2,415 מיליוני שקלים חדשים הכלולה בסעיף נכסים אחרים (30.9.2007 – 1,976 מיליוני שקלים חדשים, 31.12.2007 – 2,298 מיליוני שקלים חדשים).

(2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

(ג) פירוט מועדי פרעון – סכומים נקובים					
30 בספטמבר 2008 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה		עד שלשה חודשים	
		ועד חמש שנים	ועד שנה	ועד חודשים	ועד שלשה חודשים
(בלתי מבוקר)					
					חוזי ריבית
29,258	3,774	9,901	10,719	4,864	שקל – מדד
27,449	2,165	1,285	17,052	6,947	אחר
89,336	634	3,670	36,261	48,771	חוזי מטבע חוץ
21,481	-	1,418	1,712	18,351	חוזים בגין מניות
972	154	667	62	89	חוזי סחורות ואחרים
168,496	6,727	16,941	65,806	79,022	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2008
161,932	2,992	13,930	51,030	93,980	30 בספטמבר 2007 (בלתי מבוקר)
178,093	4,899	15,254	64,302	93,638	31 בדצמבר 2007 (מבוקר)

באור 8 - רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2007	2008	2007	2008	
(בלתי מבוקר)				
				א. בגין נכסים (1)
3,490	3,117	1,275	1,734	מאשראי לציבור
(1)	-	-	-	מאשראי לממשלה
121	(16)	(29)	29	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
(58)	(701)	(360)	160	מפיקדונות בבנקים
-	1	-	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכם מכר חוזר
211	(226)	10	-	מאיגרות חוב
3,763	2,175	896	1,923	
				ב. בגין התחייבויות (1)
(2,010)	(276)	(301)	(1,000)	על פיקדונות הציבור
(17)	(13)	(6)	(8)	על פיקדונות מהממשלה
(40)	(8)	(2)	(1)	על פיקדונות מבנק ישראל וממזומנים
(217)	186	(74)	108	על פיקדונות מבנקים
(384)	(565)	(242)	(234)	על איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(2,668)	(676)	(625)	(1,135)	
				ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור
2	-	1	-	חוסר האפקטיביות של גידור שווי הוגן
(166)	(198)	84	(184)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (2)
310	191	95	(17)	הכנסות נטו בין מכשירים נגזרים אחרים
146	(7)	180	(201)	
				ד. אחר
62	69	19	24	עמלות מעסקי מימון
31	37	11	13	הכנסות מימון מגביית ריבית פיגורים מהלוואות לבודדים (3)
92	68	37	19	הכנסות ריבית בגין חובות בעייתיים
				רווחים (הפסדים) ממכירת איגרות חוב זמינות
3	(86)	(19)	(82)	למכירה, נטו (4)
110	145	33	45	הכנסות מימון אחרות
(20)	(24)	(9)	(8)	הוצאות מימון אחרות
278	209	72	11	
				סך כל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,519	1,701	523	598	
				מזה: הפרשי שער, נטו
(12)	(36)	(8)	(2)	
				ה. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון
35	1	4	(15)	הכנסות מימון בגין נכסים (סעיף א')

- (1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
 (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) בגין משכנתאות.
 (4) כולל הפרשה לירידת ערך בסך 96 מיליוני שקלים חדשים לתשעת חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008, ובסך 77 מיליוני שקלים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008. לפרטים נוספים ראה באור 2.

באור 9 - רווחים מהשקעות במניות, נטו

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

לשלושה חודשים שהסתיימו לתשעה חודשים שהסתיימו				
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		
2007	2008	2007	2008	
(בלתי מבוקר)				
8	16	-	(1)	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה, נטו
(1)	(3)	(1)	(2)	הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה
38	17	-	-	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
45	30	(1)	(3)	סך הכל רווחים מהשקעות במניות, נטו

באור 10 - מגזרי פעילות
לתשעה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2008

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. מידע על מגזרי פעילות

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
(בלתי מבוקר)							
							רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,701	(1,092)	563	208	19	(153)	2,156	מחיצוניים
-	1,149	(180)	(96)	224	188	(1,285)	בינמגזרי
							רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,701	57	383	112	243	35	871	מחיצוניים
898	92	109	35	130	50	482	הכנסות תפעוליות ואחרות
2,599	149	492	147	373	85	1,353	סך הכנסות
213	9	78	2	44	1	79	הפרשה לחובות מסופקים
							הוצאות תפעוליות ואחרות
1,565	158	140	41	287	43	896	מחיצוניים
-	18	48	41	(30)	1	(78)	בינמגזרי
1,565	176	188	82	257	44	818	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
821	(36)	226	63	72	40	456	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
309	(13)	84	24	27	16	171	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
512	(23)	142	39	45	24	285	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
							חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות לאחר מיסים של חברות מאוחדות
(7)	-	-	-	-	-	(7)	
505	(23)	142	39	45	24	278	רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
1	1	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
506	(22)	142	39	45	24	278	רווח נקי (הפסד)
12.1%	(5.9%)	10.4%	19.5%	16.5%	63.2%	14.3%	תשואה להון
105,412	23,759	22,489	4,283	4,873	1,384	48,624	יתרה ממוצעת של נכסים
99,164	28,627	13,447	2,082	9,264	6,186	39,558	יתרה ממוצעת של התחייבויות
86,752	8,693	27,468	4,075	5,544	806	40,166	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
							יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
51,958	51,958	-	-	-	-	-	
100,302	23,532	37,701	1,697	12,628	4,960	19,784	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
83,880	-	19,922	4,417	4,771	1,312	53,458	אשראי לציבור (יתרת סוף)
84,681	10,255	12,164	2,223	8,967	6,317	44,755	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
18,869	-	154	23	157	-	18,535	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

ב. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
911	-	233	75	149	-	454	מרווח מפעילות מתן אשראי
503	-	62	13	56	32	340	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
287	57	88	24	38	3	77	אחר
1,701	57	383	112	243	35	871	סך הכל

(1) כולל יתרות חוץ מאזניות, כפי שחושב לצורך הלימות הון.

באור 10 - מגזרי פעילות

לתשעה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2007 (1)(2)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. מידע על מגזרי פעילות

סך הכל מאוחד	חטיבה פיננסית		בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית						
								(בלתי מבוקר)
1,519	(511)	19	500	138	(107)	(76)	1,556	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	590	73	(171)	(57)	313	113	(861)	מחיצוניים
								בינמגזרי
1,519	79	92	329	81	206	37	695	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
887	132	39	105	31	130	15	435	הכנסות תפעוליות ואחרות
2,406	211	131	434	112	336	52	1,130	סך הכנסות
178	-	-	58	4	67	-	49	הפרשה לחובות מסופקים
1,427	147	93	92	43	279	7	766	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	21	-	49	38	(32)	1	(77)	מחיצוניים
1,427	168	93	141	81	247	8	689	בינמגזרי
								סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
801	43	38	235	27	22	44	392	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
273	15	13	79	10	7	15	134	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
528	28	25	156	17	15	29	258	רווח נקי מפעולות רגילות
233	15	-	5	1	39	52	121	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
761	43	25	161	18	54	81	379	רווח נקי
19.7%	9.6%	15.1%	12.9%	9.6%	24.7%	-	23.6%	תשואה להון
92,702	18,554	5,608	16,971	4,666	4,974	-	41,929	יתרה ממוצעת של נכסים
87,422	22,556	6,019	12,117	2,209	9,596	2,136	32,789	יתרה ממוצעת של התחייבויות
78,718	8,983	3,334	25,321	3,770	4,475	-	32,835	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (3)
45,707	45,707	-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
91,206	21,423	738	38,682	1,704	10,782	5,456	12,421	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
73,688	-	3,844	17,813	3,834	4,820	-	43,377	אשראי לציבור (יתרת סוף)
76,074	12,610	5,191	11,879	2,207	10,195	2,299	31,693	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
17,328	-	-	79	59	170	-	17,020	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בני הול

ב. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
779	-	44	200	54	122	-	359	מרווח מפעילות מתן אשראי
481	-	47	52	13	64	35	270	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
259	79	1	77	14	20	2	66	אחר
1,519	79	92	329	81	206	37	695	סך הכל

(1) סווג מחדש.

(2) הנתונים לפי מגזרי פעילות לתשעה ולשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2007 מתבססים על מערכת דיווח חדשה, ומוצגים בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים מיום 30 ביולי 2008. לפרטים, ראה נספח לדוח הכספי הביניים של הבנק ליום 30 ביוני 2008.

(3) כולל יתרות חוץ מאזניות, כפי שחושב לצורך הלימות הון.

באור 10 - מגזרי פעילות
לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2008

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. מידע על מגזרי פעילות

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
(בלתי מבוקר)							
							רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
598	(718)	165	76	135	(44)	984	מחיצוניים
-	706	(44)	(38)	(52)	54	(626)	בינמגזרי
							רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
598	(12)	121	38	83	10	358	הכנסות תפעוליות ואחרות
315	38	31	12	44	19	171	סך הכנסות
913	26	152	50	127	29	529	
							הפרשה לחובות מסופקים
117	9	55	3	18	1	31	הוצאות תפעוליות ואחרות
							מחיצוניים
564	42	44	11	95	17	355	בינמגזרי
-	7	18	15	(11)	-	(29)	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
564	49	62	26	84	17	326	
							רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
232	(32)	35	21	25	11	172	הפרשה למיסים על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
							רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
86	(11)	12	8	9	5	63	
							רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים נטו, מפעולות רגילות לאחר מיסים של חברות מאוחדות
146	(21)	23	13	16	6	109	
							רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
(7)	-	-	-	-	-	(7)	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
139	(21)	23	13	16	6	102	רווח נקי (הפסד)
1	1	-	-	-	-	-	רווח נקי (הפסד)
140	(20)	23	13	16	6	102	תשואה להון
10.0%	(19.0%)	5.3%	20.4%	14.9%	52.4%	15.1%	

ב. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (1)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
295	-	68	16	38	-	173	מרווח מפעילות מתן אשראי
189	-	7	4	18	7	153	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
114	(12)	46	18	27	3	32	אחר
598	(12)	121	38	83	10	358	סך הכל

(1) סווג מחדש.

באור 10 - מגזרי פעילות
לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 (1)(2)
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. מידע על מגזרי פעילות

סך הכל מאוחד	חטיבה פיננסית		בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית						
								רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
523	(379)	(7)	129	54	(57)	(33)	816	מחיצוניים
-	418	26	(24)	(27)	130	49	(572)	בינגזרי
523	39	19	105	27	73	16	244	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
273	45	13	21	8	41	7	138	הכנסות תפעוליות ואחרות
796	84	32	126	35	114	23	382	סך הכנסות
65	-	-	15	(2)	24	-	28	הפרשה לחובות מסופקים
								הוצאות תפעוליות ואחרות
478	33	32	27	17	107	4	258	מחיצוניים
-	6	-	19	16	(12)	-	(29)	בינגזרי
478	39	32	46	33	95	4	229	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
253	45	-	65	4	(5)	19	125	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
72	18	(1)	15	2	(3)	6	35	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
181	27	1	50	2	(2)	13	90	רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
3	3	-	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס
184	30	1	50	2	(2)	13	90	רווח נקי (הפסד)
14.7%	29.0%	1.6%	12.3%	3.1%	(2.6%)	-	16.5%	תשואה להון

ב. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
240	-	9	49	19	43	-	120	מרווח מפעילות מתן אשראי
169	-	10	20	4	23	15	97	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
114	39	-	36	4	7	1	27	אחר
523	39	19	105	27	73	16	244	סך הכל

(1) סווג מחדש.

(2) הנתונים לפי מגזרי פעילות לתשעה ולשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2007 מתבססים על מערכת דיווח חדשה, ומוצגים בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים מיום 30 ביולי 2008. לפרטים, ראה נספח לדוח הכספי הביניים של הבנק ליום 30 ביוני 2008.

באור 10 - מגזרי פעילות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. מידע על מגזרי פעילות (1)

סך הכל מאוחד	חטיבה פיננסית		בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית (מבוקר)	
	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית						
2,026	(124)	(105)	657	185	(309)	(100)	1,822	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	340	96	(195)	(70)	586	149	(906)	מחיצוניים בינגזרי
2,026	216	(9) ⁽²⁾	462	115	277	49	916	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,190	146	56	163	42	173	21	589	הכנסות תפעוליות ואחרות
3,216	362	47	625	157	450	70	1,505	סך הכנסות
228	-	3	77	7	74	-	67	הפרשה לחובות מסופקים הוצאות תפעוליות ואחרות
1,938	167	130	133	124	361	11	1,012	מחיצוניים
-	28	-	68	(9)	(26)	1	(62)	בינגזרי
1,938	195	130	201	115	335	12	950	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
1,050	167	(86)	347	35	41	58	488	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
368	59	(30)	121	12	15	20	171	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
682	108	(56)	226	23	26	38	317	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים חלק בהפסדים, נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר השפעת מס
(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	רווח נקי (הפסד) מפעולות רגילות
681	107	(56)	226	23	26	38	317	רווח, מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
227	9	-	5	1	39	52	121	רווח נקי (הפסד)
908	116	(56)	231	24	65	90	438	תשואה להון
17.2%	26.3%	(24.0%)	13.0%	9.2%	21.6%	-	19.2%	
94,044	18,955	5,873	17,499	4,349	4,938	-	42,430	יתרה ממוצעת של נכסים
88,713	23,082	5,999	12,240	2,167	9,796	2,210	33,219	יתרה ממוצעת של התחייבויות
80,796	8,681	3,456	26,298	3,801	4,561	-	33,999	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1)
45,472	45,472	-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
92,803	6,790	766	37,711	2,149	21,091	4,731	19,565	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
74,320	-	4,412	17,412	4,087	4,806	-	43,603	אשראי לציבור (יתרת סוף)
75,290	12,583	5,481	10,753	2,432	11,106	2,204	30,731	פקדונות הציבור (יתרת סוף)
17,431	-	-	113	50	158	-	17,110	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

ב. מידע על הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	פעילות בינלאומית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
1,139	-	88	312	80	168	-	491	מרווח מפעילות מתן אשראי
600	-	17	72	18	86	47	360	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
287	216	(114)	78	17	23	2	65	אחר
2,026	216	(9)	462	115	277	49	916	סך הכל

(1) כולל יתרות חוץ מאזניות, כפי שחושב לצורך הלימות הון.

(2) כולל הפרשה בסך 114 מיליוני שקלים חדשים לירידת ערך השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.

באור 11 – עניינים אחרים

א. ביום 26 ביוני 2007 התקבל תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12), התשס"ז-2007. התיקון לחוק נועד להגביר את רמת התחרות בין הבנקים, ולשם כך הוא קובע הסדרים המתייחסים לפיקוח על מחירי העמלות ולהגברת השקיפות של מחירי השירותים הבנקאיים, כך שללקוחות תהיה אפשרות מעשית להשוות בין מחירי השירותים הבנקאיים. בהתאם לחוק, יוסמך נגיד בנק ישראל לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת לנגיד בהתאם להוראות חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, לקבוע רשימה של כל העמלות שתאגיד בנקאי יהיה רשאי לגבות בעד שירותים בנקאיים, ואת אופן חישובן של עמלות אלה ("התעריפון המלא"). תכלית הוראה זו היא לצמצם את מספר העמלות וליצור אחידות בשמות העמלות בין כל התאגידים הבנקאיים. כמו כן, יוסמך הנגיד לקבוע רשימות מצומצמות שייגזרו מהתעריפון המלא, לפי סוגי שירותים בנקאיים או סוגי לקוחות ("תעריפונים מצומצמים").

התאגיד הבנקאי יהיה חייב לקבוע את המחיר שהוא גובה בעד כל שירות הכלול בתעריפון המלא, וכן לידע את לקוחותיו בדבר התעריפונים וסכומי העמלות שהוא גובה. יחול איסור על גביית עמלה שאינה כלולה בתעריפונים. הוראות אלה תחולנה לגבי לקוחות שהם יחידים, וכן לגבי תאגיד שהוא "עסק קטן", כפי שייקבע הנגיד בכללים, בשים לב למחזור עסקיו.

החוק מגדיר עילות, שבהתקיימן יוסמך הנגיד להכריז על שרות בנקאי כשירות בפיקוח. הוכרז שירות כשירות בפיקוח, יוסמך הנגיד לקבוע מחיר לעמלות בגין שירות שכזה או לקבוע, במקרים המתאימים, מחיר מרבי, וכן לאסור על גביית עמלה מסוימת. כמו כן, יוסמך המפקח על הבנקים לדון ולהחליט בבקשת תאגיד בנקאי להעלות עמלה בשל שירות בפיקוח. החוק כולל גם איסור מפורש על גביית עמלה בשל שירות בפיקוח בניגוד להוראות הנגיד והמפקח. ככל ששירות מסוים הוכרז כשירות בפיקוח והנגיד לא קבע לגביו מחיר או איסור לגבות עמלה, ותאגיד בנקאי יהיה מעוניין להעלות את מחירו לעומת המחיר שגבה ערב ההכרזה, יהיה עליו להגיש בקשה. כן קבועה בחוק חובה להודיע למפקח מראש על העלאת עמלה בשל שירות שאינו בפיקוח.

ביום 8 בינואר 2008 נקבעו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח – 2008 מכח החוק. במסגרת הכללים נקבע התעריפון המלא ללקוחות המקבלים שירות מתאגיד בנקאי, וכן תעריפונים מצומצמים בנוגע ללקוחות המקבלים מהתאגיד הבנקאי שירות של ניהול חשבון עובר ושב ושירות של הלוואה לדיור, ובנוגע ללקוחות שהתאגיד הבנקאי הנפיק להם כרטיס אשראי. הכללים מחייבים תאגיד בנקאי להציג במקום בולט בסניפיו את התעריפונים, ולאפשר ללקוחות לקבלם בסניפיו, ובאמצעות אתר האינטרנט שלו, וכן לאפשר ללקוחותיו לקבל את התעריפונים המצומצמים גם באמצעות מכשירים אוטומטיים שהוא מעמיד לשירות לקוחותיו. על התאגיד הבנקאי למסור ללקוח את התעריפון המצומצם המתאים, בעת תחילת קבלת השירות.

באור 11 – עניינים אחרים

ביום 21 במאי 2008 נקבעו על ידי הנגיד מספר שרותים בנקאיים כשירותים בפיקוח.

תחילתם של הכללים ביום 1 ביולי 2008, והבנק נערך ליישומם. במסגרת ההיערכות, הותאמו העמלות על השירותים השונים הניתנים על ידי הבנק, לכללים שנקבעו בתקנות. השפעת יישום הכללים החדשים על הכנסות הקבוצה, כפי שמשקפת בתוצאות הרבעון השלישי של שנת 2008, אינה מהותית.

ב. ביום 27 במרץ 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות אשר לפיו ירכוש הבנק 50% מההון המונפק של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן "יהב"), על הזכויות הנלוות אליהן (להלן: "המניות הנרכשות"). בתמורה למניות הנרכשות ישלם הבנק את התמורה המתוארת להלן, אשר תתבסס על ההון העצמי הנדרש של יהב לצורך שמירת יחס הון מזערי של 10% (להלן: "ההון העצמי הנדרש"). הוסכם כי יהב ימשיך לקבל שירותי מחשב מבנק הפועלים, בהתאם לתנאים הנהוגים כיום בין בנק הפועלים לבין יהב וזאת לתקופה של שלוש שנים ממועד השלמת העסקה. ביום 9 בספטמבר 2007 נחתם הסכם מפורט למכירת המניות הנרכשות על בסיס העקרונות המפורטים במזכר העקרונות מיום 27 במרץ 2007.

ביום 13 בנובמבר 2007 נחתמה תוספת להסכם בין הצדדים, לפיה, בין השאר, נקבע המועד להשלמת העסקה ליום 27 ביוני 2008. כמו כן נקבעו, בכפוף להוראות כל דין, הסדרים הנוגעים להיערכותו של יהב בקשר לתחרות במגזר בו הוא פועל. בנוסף, גיבשו הצדדים ביניהם את התמורה הסופית שישלם הבנק עבור מניות יהב שבבעלות בנק הפועלים בהתאם לעקרונות החישוב שנקבעו בהסכם, לסך של 371 מיליון שקלים חדשים, כך שהתמורה לא תותאם עוד לפי שינויים בהונו או בתוצאותיו של יהב עד למועד השלמה (למעט התאמה שעשויה לנבוע מחלוקת דיבידנדים). בנוסף, יהיה בנק הפועלים זכאי לקבל כ-48 מיליון שקלים חדשים בגין 50% מתוספת ההון העצמי בבנק יהב כתוצאה ממכירת קופות הגמל.

ביום 10 ביולי 2008 הושלמה העסקה. עלות ההשקעה הכוללת הסתכמה ב-419 מיליון שקלים חדשים, ועודף עלות הרכישה על חלקו של הבנק בהונו העצמי של בנק יהב ליום 30 ביוני 2008 הסתכם ב-91 מיליון שקלים חדשים, המייצגים מוניטין.

החל מהרבעון השלישי של שנת 2008 מאוחדים הדוחות הכספיים של בנק יהב בדוחות הכספיים של קבוצת הבנק בהתאם לאישור המפקח על הבנקים מיום 2 בנובמבר 2008.

באור 11 – עניינים אחרים

להלן פרטים⁽¹⁾ על בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ – חברה בת שאוחדה לראשונה:

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח	
9,953	סך כל המאזן
3,749	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,634	ניירות ערך
3,389	אשראי לציבור
9,178	פיקדונות הציבור
72	רווח נקי לשנת 2007
126	רווח נקי לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008
16	רווח נקי לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008
91	עודף עלות הרכישה

(1) לפי נתוני הדוחות הכספיים של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ליום 30 ביוני 2008, למעט הרווח הנקי בשנת 2008 שהינו לפי נתוני הדוחות ליום 30 בספטמבר 2008.

ג. החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו בגין הלוואות שתינתנה החל מיום 1 ביולי 2004 יחול שיעור עמלה שנקבע על פי מכרז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות, הנמוך באופן משמעותי משיעור העמלה בגין הלוואות שניתנו עד ליום 30 בספטמבר 2004. בהתאם למכתב מהאוצר מיום 13 במאי 2007, הוארך תוקף ההסכם עד ליום 30 ביוני 2008.

בחודש פברואר 2008 פרסם משרד האוצר מכרז להתקשרות למתן הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה, שתופעל במקביל ובנוסף להסכם האמור. ההסכם החדש נכנס לתוקף החל מחודש מאי 2008 למשך שנה. בתום השנה, יתחדש ההסכם לשנה נוספת, עד לתקופה מצטברת של 5 שנים לכל היותר, אלא אם כן יודיע אחד מהצדדים על רצונו להביא את ההסכם לידי סיום. בהתאם לתנאי ההסכם החדש כפי שנקבעו במכרז, ההלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה תינתנה מכספי הבנק. הריבית תיקבע לפי ריבית הסיוע מכספי האוצר או הריבית הממוצעת על משכנתאות, כפי שמפרסם בנק ישראל, הנמוך שבהם. תקופות ההלוואה הוגדרו ל-25 שנה, 20 שנה, 15 שנה או עד 10 שנים, לפי בחירת הלקוח, ולא יותר מתקופת הסיוע מכספי אוצר. יתר התנאים יהיו בהתאם לתנאים שהיו מקובלים בסיוע מכספי האוצר, לרבות פטור מעמלת פירעון מוקדם.

באור 11 – עניינים אחרים

בגין ההלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה, ישלים משרד האוצר לבנקים המבצעים סיוע מכספי בנק, הפרשי ריבית בין הריבית בה תבוצענה ההלוואות בפועל לבין הריבית הממוצעת כפי שמפרסם בנק ישראל, בתוספת מרווח של 0.0% עד 0.4%, בכפוף לשיעור המימון, לאזור רכישת הנכס (כמוגדר על ידי האוצר) ולקיום או אי קיום ביטוח אשראי, ובתוספת מרווח נוסף בשיעור של 0.24%, כפי שנקבע עבור הבנק, בהיותו זוכה במכרז (התוספת לבנקים אחרים שלא זכו, היא בשיעור נמוך יותר). במקביל, יהיו הבנקים רשאים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הדירוג הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004), ובכפוף לכך שהיקף ההלוואות לקבוצת הזכאים מהדירוג הנמוך לא יעלה על 8% מהיקף סך ההלוואות שבוצעו על ידי הבנק לקבוצה זו (מכספי בנק ומכספי תקציב).

בנוסף, נקבע לגבי כלל הזכאים, שמי שהיו זכאים לסיוע בתנאי "ריבית שוק", יקבלו החל מיום 1 במאי 2008 את הלוואות הסיוע בריבית שתיקבע בהתאם לריבית הממוצעת על משכנתאות לתקופת ההלוואה (בכפוף לתקופות שהוגדרו, כאמור לעיל), כפי שתהיה ידועה ביום הביצוע. להערכת הנהלת הבנק, השפעת המכרז החדש צפויה למתן בשנים הבאות את הירידה בשיעורי ההכנסה על הלוואות חדשות בתיק האשראי לזכאים, שנבעה ממכרזי האוצר הקודמים. זאת, במקביל להגדלת החלק שבאחריות הבנק בתיק אשראי זה. הכנסות הבנק בגין כלל פעילות ההלוואות לזכאים הסתכמו בתשעת החדשים הראשונים של שנת 2008 בכ-72 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ-73 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד ו-98 מיליוני שקלים חדשים בכל שנת 2007.

ד. ביום 13 בנובמבר 2007 חתם הבנק על מזכר עקרונות עם ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (להלן: "ישראלכרט" ו-"יורופיי", בהתאמה) אשר עיקריו מפורטים להלן. ישראלכרט, יורופיי והבנק ינהלו משא ומתן מואץ ביניהם (במגמה לסיימו לפני 10 באפריל 2008, בהתאם לתוספת למזכר העקרונות שנחתמה ביום 3 באפריל 2008) להחלפת הסדרי ההתקשרות הקיימים, בהסכם חדש (לתקופה של 10 שנים) שמטרתו הנפקת כרטיסי אשראי ממותגים "מזרחי-טפחות" וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי ישראלכרט ו/או יורופיי לכרטיסי חיוב שיופקו על ידן ויופצו על ידי הבנק ללקוחותיו (להלן: "ההסכם החדש"). נקבע כי תמורת ההסכם החדש יהיה הבנק זכאי להקצאה, ללא תמורה נוספת, של 3.6% מניות רגילות בישראלכרט ויורופיי, זאת כאמור עבור ההסכם החדש וההסדרים במסגרתו. כמו כן נקבע כי היה ולא יחתם ההסכם החדש עד ליום 3 באפריל 2008, יהיה הבנק זכאי להקצאה של 1.8% מניות רגילות בישראלכרט ויורופיי, ובתמורה ימשיך את הסכמי ההתקשרות הקיימים היום לתקופה של 10 שנים מיום חתימת מזכר העקרונות. במקרה זה, יהיה הבנק רשאי להפיץ את הכרטיס הממותג באמצעות כל גורם אחר שיבחר.

באור 11 – עניינים אחרים

יובהר כי סך המניות המרבי שיוקצה לבנק תמורת ההסכמים כאמור יהיה 3.6% ממניות ישראלכרט ויורופי. המניות יוקצו בכפוף למתן "זכות סירוב ראשונה" מקובלת לבנק הפועלים בע"מ בהעברת המניות על ידי מזרחי טפחות לצד ג' וכן בכפוף לתקופת חסימה, לפיה מזרחי טפחות לא יהא רשאי להעביר את המניות לצד ג' כלשהו (למעט לבנק הפועלים) למשך תקופה של שנה אחת (זכות הסירוב הראשונה ותקופת החסימה האמורות תעמודנה בתוקף כל עוד לא נרשמו מניות ישראלכרט ו/או יורופי למסחר בבורסה).

ביום 10 באפריל 2008 הודיע הבנק כי המשא ומתן לחתימת הסכם חדש בינו לבין ישראלכרט ויורופי, לא השתכלל לכלל הסכם מחייב. כפועל יוצא מכך שלא נחתם בין הצדדים הסכם חדש, ימשיכו לחול בין הצדדים הסדרי ההתקשרות הקיימים לתקופה של 10 שנים שתחילתן ביום 13 בנובמבר 2007, והבנק נותר עם 1.8% מניות רגילות בישראלכרט ויורופי שהוקצו לו ביום 19 בדצמבר 2007, ונרשמו בספרי הבנק בתחילת שנת 2008 בהתאם לשוויין ההוגן הנאמד בכ-37 מיליון שקלים חדשים. בהתאם לכך, הצדדים נשארו מחוייבים למוסכם במזכר העקרונות שנחתם ביניהם ביום 13 בנובמבר 2007.

מזכר העקרונות כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן כאלו.

ה. ביום 19 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק ולאחר קבלת המלצתן של ועדות התגמול וההנהלה של דירקטוריון הבנק לעניין העקרונות של תכנית האופציות, לאשר תכנית אופציות ("התכנית" או "תכנית האופציות") לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות ובמתאר שפורסם ביום 8 ביוני 2008 (להלן - "המתאר"). לא יוענקו כתבי אופציה על פי התכנית לדירקטורים בבנק, ובכללם ליושב ראש הדירקטוריון, ולא למנהל הכללי של הבנק. בנוסף לאישור תכנית האופציות, כמפורט לעיל, החליט הדירקטוריון לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת ולאחר קבלת המלצתן של ועדות התגמול וההנהלה, לאשר תכנית מסגרת לתשלום בונסים לנושאי משרה בבנק, מלבד הדירקטורים ובכללם יושב ראש הדירקטוריון ומלבד המנהל הכללי של הבנק, עבור כל אחת מהשנים 2008 עד 2012, בין היתר בדרך של יצירת מאגר לתשלום בונסים לנושאי משרה, כמפורט במתאר.

תכנית האופציות הינה לתקופה של 5 שנים ו-90 ימים, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית. במסגרת אישור התכנית, החליט הדירקטוריון כי כמות כתבי האופציה אשר תשמש כמאגר להקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, תהיה 32,500,000 כתבי אופציה, רשומים על שם, לא רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, אשר יוצעו ללא תמורה לניצעים, והניתנים למימוש עד ל-32,500,000 מניות רגילות של הבנק בנות 0.1 שקלים חדשים ע.נ. כל אחת, בכפוף להתאמות כמפורט בתכנית, ובכפוף לעמידה בתנאי הזכאות שנקבעו בה.

באור 11 – עניינים אחרים

כתבי האופציה שיוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, יוקצו בחמש מנות שוות. מועד ההבשלה של כל מנה כאמור, יחול בתום כל אחת מן השנה הראשונה, השנייה, השלישית, הרביעית והחמישית, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, בהתאמה. כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המקסימלית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להקצותם על פי התכנית. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי תנאי התכנית, תיגזר מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 18%, בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

שיעור זכאותו האישית של כל ניצע, הנכלל בקבוצת מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות (כהגדרתה בתכנית), למימוש כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, תיקבע, בנוסף לאמור לעיל, גם בהתאם לדרגת האיכות שנקבעה לו, כמפורט בתכנית האופציות.

בנוסף, הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל, לא תוקצה לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי התכנית, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים, כמפורט בתכנית האופציות.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו על פי התכנית, נקבע על פי שער הנעילה של מניה רגילה של הבנק בבורסה ב-7 ביולי 2008, יום המסחר האחרון שקדם ליום ההקצאה של כתב האופציה לניצע. המחיר עומד על 25.15 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מיום ההקצאה, והתאמה לדיבידנדים שיחולקו על ידי הבנק.

ביום 8 ביולי 2008 הוקצו 28,625,300 כתבי אופציה, על פי התכנית, ללא תמורה, ל-313 ניצעים, שהינם נושאי משרה בבנק, מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן עובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

כתבי האופציה על פי התכנית, הוקצו בהתאם לתנאי מסלול הכנסת עבודה, באמצעות נאמן, על פי הוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א - 1961, לרבות כל התקנות, הכללים, החוזרים וההוראות שהוצאו מכוחו.

ביום 24 בנובמבר 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, מיום 23 בנובמבר 2008, להאריך את תקופת המימוש של כל כתבי האופציה, שהוקצו על פי התכנית והמתאר ואשר יוקצו על פיהן בעתיד, בעשרים וארבעה חודשים.

באור 11 – עניינים אחרים

בהתאם לכך, תקופת המימוש של כל אחת מן המנות של כתבי האופציה, שהוקצו או שיוקצו על פי תכנית האופציות, ובכללם כל כתבי האופציה שהוקצו ביום 8 ביולי 2008, תוארך בעשרים וארבעה חודשים ותסתיים בתום שבע שנים ותשעים ימים, מיום ההקצאה, ולא בתום חמש שנים ותשעים ימים, מיום ההקצאה, כפי שנקבע בתכנית המקורית.

לצורך רישום ההוצאה בדוחותיו הכספיים של הבנק ובהתבסס על תכנית החומש האסטרטגית, כמפורט לעיל, העריכה ההנהלה תוואי של שיעורי תשואה שנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת משנות התכנית (2008 - 2012) עד לשיעור תשואה שנתי של 18% בשנת 2012. באמצעות תוואי זה, הוערכו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, והכל כמפורט במתאר.

ביום 24 בנובמבר 2008 אישר דירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית מעודכנת, לפיה היעד של הבנק הוא להציג בשנת 2013, ולא בשנת 2012, כפי שפורט בתכנית האסטרטגית, לפני עדכונה, שיעור תשואה שנתי של כ-18%. בהתאם, עודכנה הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, לצורך רישום ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה שהוקצו בשלב זה, כאמור, שחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24, לרבות התאמת שווי האופציות בגין השינוי בתנאי האופציות והשפעת השינוי בכמות האופציות הצפויות להבשיל, מסתכם בכ-93 מיליוני שקלים חדשים (כ-108 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר), בהשוואה ל-115 מיליוני שקלים חדשים (133 מיליוני שקלים חדשים כולל מס שכר) לפני השינוי. חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שיהיו הניצעים זכאים לממש על פי הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, כאמור לעיל, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית, שמשמעותו היא שחלק מכתבי האופציה שיוקצו יתבטלו עקב פרישתם של הניצעים להם הן הוענקו. התאמת ערך ההטבה בגין השינוי בתנאי האופציות הינה הפער שבין שוויין ההוגן של האופציות, בתנאיהן המקוריים, במועד שינוי התנאים, לבין שוויין ההוגן בתנאיהן החדשים, לאותו מועד. ערך ההטבה התיאורטי נפרס בספרי הבנק החל ממועד ההענקה, במשך 5 שנים. הערכות ההנהלה בדבר תוואי שיעורי התשואה השנתיים ושיעור הנטישה נבחנות ומעודכנות באופן שוטף, ובהתאם להן מתעדכן היקף ההוצאה הנרשמת בדוחות הכספיים.

באור 11 – עניינים אחרים

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה נקבע בעזרת מודל בלק ושולס. סטיית התקן חושבה בנפרד לכל מנה על בסיס מחירי מניה יומיים בתקופה השווה למשך חיים צפוי של כל מנה. אורך חיי האופציה במודל נקבע על פי משך הזמן הממוצע בין תקופת ההבשלה לתקופת פקיעת האופציה (Simplified Approach). שיעור הריבית חסרת הסיכון נקבע לפי תשואה לפדיון ברוטו בגין איגרות חוב ממשלטיות צמודות מדד בריבית קבועה מסוג "גליל" בהתאם לתקופה הזוהה למשך החיים הצפוי למימוש כל מנה.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי הוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 8 ביולי 2008, למועד ההענקה ולמועד עדכון התנאים:

מנה 5	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
ליום 8 ביולי 2008 - מועד ההענקה					
24.98%	24.71%	25.44%	26.23%	26.05%	סטיית תקן שנתית
25.15	25.15	25.15	25.15	25.15	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
2.58%	2.47%	2.34%	2.20%	2.03%	ריבית
5.10	4.60	4.10	3.60	3.10	זמן למימוש בשנים
6.95	6.45	6.13	5.79	5.25	שווי הוגן לאופציה בודדת
ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המקורית (מחיר המימוש ללא שינוי)					
27.43%	28.35%	28.76%	29.22%	29.84%	סטיית תקן שנתית
15.70	15.70	15.70	15.70	15.70	מחיר מניה
25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	מחיר מימוש
4.16%	4.15%	4.13%	4.11%	4.08%	ריבית
4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	זמן למימוש בשנים
2.12	1.94	1.69	1.43	1.17	שווי הוגן לאופציה בודדת
ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המעודכנת (מחיר המימוש ללא שינוי)					
27.18%	26.77%	27.43%	28.35%	28.76%	סטיית תקן שנתית
15.70	15.70	15.70	15.70	15.70	מחיר מניה
25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	מחיר מימוש
4.19%	4.18%	4.16%	4.15%	4.13%	ריבית
5.75	5.25	4.75	4.25	3.75	זמן למימוש בשנים
2.66	2.32	2.12	1.94	1.69	שווי הוגן לאופציה בודדת
0.54	0.38	0.43	0.51	0.52	שווי השינוי לאופציה בודדת
7.49	6.83	6.56	6.30	5.77	שווי מצרפי לאופציה בודדת

באור 11 – עניינים אחרים

1. ביום 26 בפברואר 2008 התקבל בכנסת חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20) (הגבלת תקופת התחולה), התשס"ח – 2008 (להלן – "התיקון"), לפיו תחולתו של חוק התיאומים בשל אינפלציה תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס.

בהתאם לתיקון, בשנת המס 2008 ואילך, לא תחושב עוד התאמה של ההכנסות לצרכי מס לבסיס מדידה ריאלי. כמו כן, תופסק ההצמדה למדד של סכומי הפחת על נכסים קבועים ושל סכומי הפסדים מועברים לצרכי מס, באופן שסכומים אלה יתואמו עד למדד של סוף שנת המס 2007, והצמדתם למדד תיפסק ממועד זה ואילך. במסגרת התיקון בוצעו גם תיקונים להגדרות "רווח" ו"שכר" בחוק מס ערך מוסף. בהתאם לתיקונים, בחישוב הרווח לצרכי מס רווח ינוכה מס השכר ששולם על ידי המוסד הכספי. כמו כן, תשלום חלק המעביד בדמי ביטוח ששילם בעד עובדו לפי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: חוק הביטוח לאומי), יחויב במס שכר. בשנת 2008, כהוראת שעה, ינוכה מחצית ממס השכר ששולם על ידי המוסד הכספי בחישוב הרווח לצרכי מס רווח וכן יחול מס שכר על מחצית תשלום חלק המעביד בדמי ביטוח לאומי ששילם בעד עובדו לפי חוק הביטוח לאומי.

השפעת ביטול חוק התיאומים בשל אינפלציה, בתשעת החודשים הראשונים של 2008, הינה הגדלת ההפרשה למיסים של הבנק בכ-74 מיליוני שקלים חדשים. השפעת התיקונים לחוק מס ערך מוסף, על בסיס הוצאות השכר בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2008, הינה הקטנת ההפרשה למיסים של הבנק בכ-7 מיליוני שקלים חדשים.

2. ביום 18 בנובמבר 2008 חתם הבנק עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו (להלן בהתאמה: "ההסכם" ו-"הכרטיסים"). במסגרת ההסכם נקבעו זכויות הצדדים וכן נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי קבוצת כאל לכרטיסים כמו גם כל יתר התנאים הנוגעים לכך. ההסכם מחליף את הסדרי ההתקשרות הקיימים בין הבנק לבין קבוצת כאל מאז 26 ביולי 1995, ובא במקומם.

במסגרת ההסכם ניתנה לבנק אופציה לרכוש מכול, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל, אשר אילו הוקצו במועד חתימת ההסכם היו מהוות עד 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא (להלן: "האופציה"). כמות המניות המוקצות במימוש האופציה עשויה להיות מותאמת לשינויים מסוימים בהון כאל שנקבעו בהסכם. כמות המניות המוקצות עשויה להיות גדולה יותר במקרה שקודם למימוש האופציה תבצע כאל הקצאת מניות במחיר המגלם מחיר משווי שוק, על פי נוסחה הקבועה בהסכם.

באור 11 – עניינים אחרים

כמו כן, כמות המניות עשויה להשתנות בהתאמה במקרה שכל תחליט על איחוד המניות הרגילות שלה למניות בעלות ערך נקוב גדול יותר או על פיצול המניות הרגילות שלה למניות בנות ערך נקוב קטן יותר או על חלוקת מניות הטבה - הכל ממועד חתימת ההסכם ועד מועד שלפני מועד מימוש האופציה. האופציה ניתנת למימוש באופן חד פעמי, לא יאוחר מ- 5 שנים ממועד חתימת ההסכם (או בנסיבות מסוימות, תקופה מעט ארוכה יותר), בכל עת לאחר שמחזור שימושי האשראי החדשי הממוצע שביצעו לקוחות הבנק בכרטיסים יגיע להיקף מינימאלי שנקבע בהסכם. כמות המניות הרגילות, אשר תוקצה במסגרת מימוש האופציה תחושב לפי נוסחה שנקבעה בהסכם, בהתאם לפעילות שביצעו מחזיקי הכרטיסים.

תמורת מימוש האופציה ישלם הבנק מחיר מימוש על פי נוסחה שנקבעה בהסכם המבוססת על שווי חברה נוכחי. האופציה עשויה להיות מומרת לתשלום במזומן לבנק אם תתעורר מניעה למימושה של האופציה על דרך של הקצאת מניות כאל כאמור, או אם כאל תבחר לעשות כן. ההסכם הינו לתקופה של 5 שנים ממועד חתימתו. אם תמומש האופציה או תיפדה כאמור, תוארך תקופת ההסכם ל-10 שנים ממועד חתימתו והיא ניתנת להארכות נוספות. ההסכם כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן. ההסכם שנחתם, ולאופציה שניתנה לבנק במסגרתו, אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

ח. ביום 24 בנובמבר 2008 החליט דירקטוריון הבנק, בהמשך להחלטת ועדת הביקורת של הבנק, וכן ועדת הביקורת ודירקטוריון בנק אדנים למשכנתאות בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק (להלן: "בנק אדנים"), לאשר מיזוג של בנק אדנים (חברת היעד) אל ולתוך הבנק (החברה הקולטת) בהתאם לסעיפים 314-327 של חוק החברות, התשנ"ט - 1999, וכן להסמיך את הנהלת הבנק לחתום על הסכם מיזוג בין החברות.

השלמת המיזוג מותנית בתנאים מתלים, לרבות קבלת אישור אסיפת בעלי המניות של הבנק וכן אישורים והיתרים הנדרשים על פי כל דין ועל פי הוראות הסכם המיזוג, הצפוי להיחתם בין הבנק לבין בנק אדנים.

רובם המכריע של עובדי הסינוף של בנק אדנים ימשיכו למלא תפקיד זהה באדנים או במזרחי-טפחות; חלק הארי של עובדי המטה בבנק אדנים ייקלטו בתפקידים מקבילים או דומים ולאחרים תוצע עבודה זמנית במזרחי טפחות, על מנת שיוכלו לצלוח את תקופת המשבר בשלום ולאתר הזדמנויות תעסוקה חדשות שלא תחת לחץ זמן. עובדי בנק אדנים שיבחרו בפיתרון אחר, מחוץ לקבוצה, ייהנו מתנאי פרישה משופרים - זהים לאלה מהם נהנו עובדי טפחות שפרשו על רקע המיזוג עם בנק המזרחי, למרות שעובדי אדנים אינם מאוגדים בהסכם קיבוצי.

בדוחות הכספיים קיימת הפרשה נאותה, בסכום שאינו מהותי, בגין עלויות הפרישה של עובדי בנק אדנים, בהתאם לציפיות ההנהלה למועד פרסום הדוחות הכספיים.